ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/357673102

Madenlerde Çalışan Daimi Nezaretçilerin 3213 ve 6331 Sayılı Kanunlar Çerçevesinde Hukuki Yükümlülüklerinin Belirlenmesi ve Belge Takip-Kontrol Sistemi Yazılımının Oluşturulması

Thesis · April 2021

DOI: 10.13140/RG.2.2.23031.50084

CITATION
1

READS
94

1 author:

Kaan Koçali
Gelisim Üniversitesi
42 PUBLICATIONS **68** CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Creating Anthropometric Data of Turkish People Within The Scope of Occupational Health and Safety View project

Maden İşletmelerinde İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Araştırılması View project

All content following this page was uploaded by Kaan Koçali on 08 January 2022.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

T.C.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MADENLERDE ÇALIŞAN DAİMİ NEZARETÇİLERİN 3213 VE 6331 SAYILI KANUNLAR ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN BELİRLENMESİ VE BELGE TAKİP-KONTROL SİSTEMİ YAZILIMININ OLUŞTURULMASI

DOKTORA TEZİ

Kaan KOÇALİ

İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı

İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

NİSAN, 2021

T.C.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MADENLERDE ÇALIŞAN DAİMİ NEZARETÇİLERİN 3213 VE 6331 SAYILI KANUNLAR ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN BELİRLENMESİ VE BELGE TAKİP-KONTROL SİSTEMİ YAZILIMININ OLUŞTURULMASI

DOKTORA TEZİ

Kaan KOÇALİ

(Y1713.910005)

İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı

İş Sağlığı ve Güvenliği Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Reşit ERÇETİN

NİSAN, 2021

ONAY FORMU

YEMİN METNİ

Doktora tezi olarak sunduğum "Madenlerde Çalışan Daimi Nezaretçilerin 3213 ve 6331 Sayılı Kanunlar Çerçevesinde Hukuki Yükümlülüklerinin Belirlenmesi ve Belge Takip-Kontrol Sistemi Yazılımının Oluşturulması" adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (12/04/2021)

Kaan KOÇALİ

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **viii**
KISALTMALAR ..... **xii**
ÇİZELGE LİSTESİ ..... **xiv**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xvi**
ÖZET ..... **xviii**
ABSTRACT ..... **xx**
1. GİRİŞ **1**
1.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı 2
1.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi 3
1.3 Türkiye'deki İş Sağlığı ve Güvenliği Gelişimi 6
1.4 İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuat Değişiklikleri 8
1.4.1 4857 Sayılı İş Kanunu 8
1.4.2 Yönetmelikler 8
1.4.3 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 8
2. İŞVERENLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **9**
2.1 Borçlar Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar 11
2.2 Kamu Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar 11
2.2.1 Anayasa hükümleri 12
2.2.2 Umumi Hıfzısıhha Kanunu hükümleri 12
2.2.3 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu alan hükümleri 12
2.2.4 4857 Sayılı İş Kanunu hükümleri 13
2.2.5 İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü hükümleri 13
2.2.6 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri 14
2.2.7 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümleri 14
3. İŞÇİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **15**
3.1 İşçinin Özel Hukuk Sorumluluğu 15
3.2 İşçinin Kamu Hukuku Sorumluluğu 15
4. İŞ KAZALARI İLE İLGİLİ SORUMLULUKLAR HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER **17**
4.1 İş Kazaları 17
4.1.1 İş kazası parametreleri 17
4.1.1.1 Kaza geçiren kişinin sigortalı olması 17
4.1.1.2 Sigortalı kişinin kaza geçirmesi 17
4.1.1.3 Kazanın Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen hallerde gerçekleşmesi 18
4.1.1.4 Sigortalı kişinin ruhsal ve/veya fiziksel bir zarara uğraması 18
4.1.1.5 İlliyet bağı varlığı ve uygunluğu 19
4.2 İşverenin Sorumlulukları 19

4.2.1 İşverenin idari sorumluluğu 19
4.2.1.1 İşyerinin kapatılması veya işin tamamen durdurulması.....20
4.2.1.2 Alt işveren – asıl işveren ilişkisi.....20
4.2.1.3 Rödovans işletmeciliği.....20
4.2.2 İşverenin hukuki sorumluluğu.....21
4.2.2.1 Tazminat davaları 22
4.2.2.2 Rücu davaları.....23
4.2.2.3 Ceza davaları 23
5. İŞ KAZALARINDA KUSUR TESPİTİ 25
5.1 İş Kazasına Sebep Olan Somut Eylemin Tespiti 25
5.2 Kusur Verilecek Kişilerin Tespiti 26
5.3 Nedensellik Bağının Tespiti 26
5.4 Kusur Tespitinde Manevi Unsur.....26
5.4.1 İş kazalarında taksir kavramı 27
5.4.2 Risk değerlendirmesi ve taksir olgusu.....27
5.4.3 Suç açısından kast veya taksirin bulunmaması 27
5.4.3.1 Kaçınılmazlık ilkesi 27
5.4.3.2 Önlenemez risk 28
5.4.3.3 İstenmeyen durum/netice 28
5.4.3.4 Değerlendirme yapılması 28
5.5 Kusurun Paylaştırılması.....28
6. MADEN SAHALARINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUKLAR.....31
6.1 Daimi Nezaretçinin Hukuki Durumu 31
6.2 Rödovanslı Maden Sahalarında Hukuki Durumu 33
6.2.1 İş Hukuku'na göre işverenin belirlenmesi 33
6.2.2 Muvazaalı rödovans sözleşmeleri 35
6.2.3 Rödovanslı sahalarda kaçak yapılan üretim.....35
6.2.4 Maden Kanunu Ek-7 Madde ile getirilen düzenleme sonrası durum 35
6.3 Daimi Nezaretçiler İle İlgili Yargıtay Kararları.....36
7. BELGE TAKİP-KONTROL SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI 39
7.1 Maden Kanunu Kapsamında Hazırlanan Belgeler.....40
7.2 E-Maden Sistemine Ait Arayüzler 40
7.2.1 Genel yetki panelleri.....40
7.2.2 Daimi nezaretçi defter paneli 44
7.3 Oluşturulan Sistemin Konusu ve Kapsamı 48
7.4 Sistemin Yazılım Modülleri 49
7.5 Sistemin Kullanıcı Modülleri.....50
7.6 Sisteme Ait Arayüzler 51
7.6.1 Anasayfa ve profil paneli 51
7.6.2 Firma işlemleri paneli 53
7.6.2.1 Firma ekle sekmesi 54
7.6.2.2 Firma kayıtları sekmesi.....54
7.6.2.3 Yeni ruhsat detay formu sekmesi 55
7.6.2.4 Ruhsat detay formları sekmesi 56
7.6.3 Form işlemleri paneli.....56
7.6.3.1 Formlar sekmesi 56
7.6.3.2 Bilgi formları sekmesi.....57
7.6.3.3 Kayıtlı formlar sekmesi.....58
7.6.4 Büro tescil paneli.....58
7.6.5 Yönetim paneli 59

7.7 Sistemin Çıktıları ve Kullanım Alanı 60
8. SONUÇ VE TARTIŞMA..... 61
KAYNAKÇA 69
EKLER 73
ÖZGEÇMİŞ..... 135

KISALTMALAR

CD : Ceza Dairesi
CGK : Ceza Genel Kurulu
E : Esas
HD : Hukuk Dairesi
HGK : Hukuk Genel Kurulu
ILO : Uluslararası Çalışma Örgütü
İSG : İş Sağlığı ve Güvenliği
K : Karar
KKD : Kişisel Koruyucu Donanım
Mah. : Mahkemesi
Müh. : Mühendisi
WHO : Dünya Sağlık Örgütü
VD. : Ve Diğerleri
YTK : Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler
% : Yüzde

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 6.1: Maden Kazaları İle İlgili Örnek Yargıtay Kararları Kusur Dağılımları 37

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 7.1: Ruhsat Sahibi Ocak Tanımlama, Personel Atama ve İstifa İşlemleri 41
Şekil 7.2: Daimi Nezaretçi Azil ve İstifa İşlemleri 42
Şekil 7.3: Daimi Nezaretçi Kaza Bildirim İşlemleri 43
Şekil 7.4: Daimi Nezaretçi Atma Bilgi Dökümü İşlemleri 43
Şekil 7.5: Daimi Nezaretçi Defter Kayıt ve Onay İşlemleri 44
Şekil 7.6: Basamak Bilgileri Giriş Ekranı 45
Şekil 7.7: Haftalık Üretim, Stok ve Sevkiyat Bilgileri Giriş Ekranı 46
Şekil 7.8: Vardiyalı Personel Bilgileri Giriş Ekranı 46
Şekil 7.9: Üretim Yeri Koordinatları Bilgileri Giriş Ekranı 46
Şekil 7.10: Faaliyet Durumu Bilgileri Giriş Ekranı 47
Şekil 7.11: Görüş Öneriler Bilgileri Giriş Ekranı 48
Şekil 7.12: Anasayfa ve Profil Paneli 52
Şekil 7.13: Profil Paneli 53
Şekil 7.14: Destek Paneli 53
Şekil 7.15: Firma Ekleme Sekmesi 54
Şekil 7.16: Firma Kayıtları Sekmesi 55
Şekil 7.17: Yeni Ruhsat Detay Formu Sekmesi 55
Şekil 7.18: Ruhsat Detay Formları Sekmesi 56
Şekil 7.19: Formlar Sekmesi 57
Şekil 7.20: Bilgi Formları Sekmesi 57
Şekil 7.21: Kayıtlı Formlar Sekmesi 58
Şekil 7.22: Büro Formları Sekmesi 59
Şekil 7.23: Kullanıcılar Sekmesi 59

MADENLERDE ÇALIŞAN DAİMİ NEZARETÇİLERİN 3213 VE 6331 SAYILI KANUNLAR ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN BELİRLENMESİ VE BELGE TAKİP-KONTROL SİSTEMİ YAZILIMININ OLUŞTURULMASI

ÖZET

Daimi Nezaretçi; maden sahalarında 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında istihdam edilmesi zorunlu olan maden mühendisi olup, hem Maden Kanunu hem de İş Kanunu kapsamındaki görevler ile yükümlüdür. Maden Kanunu'da nezaretçilik ile ilgili maden işletmelerine emniyet ve teknik açısından nezaret eden yetkili ve sorumlu olan mühendis olarak kısa bir tanımlama yapılmaktadır. Yetki ve sorumlulukların ise sadece Maden Kanunu kapsamında yer almadığı ayrıca İş Kanunu'nun 82'nci maddesinde sıralanmış olan iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yükümlülüklerin de olduğu belirtilmiştir. Konu hakkında birçok hukuki düzenleme de bulunup bunlar başlıca 3213 sayılı Maden Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Borçlar Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanunlara ait uygulama yönetmeliklerinin düzenlendiği yasal metinlerdir. Ancak madencilik hakkındaki tüm yasal düzenlemelerin en dikkat çekici yanı, cezai ve hukuki düzenlemelerin içiçe geçmiş şekilde olmasından dolayı özellikle gerçekleşen bir iş kazasında daimi nezaretçi maden mühendisinin olay kapsamında hukuki olarak yargılanmasında pek çok aşamasında karışıklıkların meydana gelmesine sebep olmasıdır.

Tez çalışmasında; Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu temel alınarak, daimi nezaretçinin sorumlulukları, kanunların ortak ve ayrı özelliklerinin irdelenmesi, cezai ve hukuki sorumlulukların neler olduğu, maden sahasındaki görev dağılımlarının belirlenmesi ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile getirilen yeniliklerin hayata geçirilmesinde ve İSG hizmetlerinde etkinliğin sağlanmasında kilit değişkenlerden biri olan iş güvenliği uzmanlığı ile daimi nezaretçinin görevlerinin aynı olup olmadığının hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma ilk olarak teorik verilerin toplanması ile başlamış olup, daha sonra kanuni düzenlemelerin irdelenmesine geçilmiştir. Ortaya çıkartılan hukuki uyumsuzlukların görülmesi ile çeşitli dava dosyaları ve Yargıtay İçtihatları irdelenerek hangi kanuna niçin öncelik verildiği değerlendirilmiştir. Daimi nezaretçinin kanuni düzenlemelerden doğan görev ve sorumluluklarının neler olduğu ve hangi kanun maddesi ile birebir örtüşerek cezai ya da hukuki durumun ortaya çıktığı gösterilmiştir. Uygulama kısmında ise daimi nezaretçinin Maden Kanunu kapsamındaki temel görevi ile iş kazasının gerçekleşmesindeki illiyet bağının kaldırılması ve daimi nezaretçinin kanunlar karşısında korunması amacıyla tutulması gereken belgelerin bilgisayar programı haline getirilmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Madencilik, Madenlerde iş sağlığı ve güvenliği, Daimi nezaretçi*

DETERMINING THE LEGAL OBLIGATIONS OF PERMANENT SUPERVISORS WORKING IN MINES WITHIN THE FRAMEWORK OF LAWS NUMBERED 3213 AND 6331 AND CREATION OF DOCUMENT MONITORING-CONTROL SYSTEM SOFTWARE

ABSTRACT

Permanent Supervisor; is a mining engineer who is obliged to be employed within the scope of Mining Law No. 3213 in mining sites, and is responsible for duties within the scope of both the Mining Law and the Labor Law. In the Mining Law, a short definition is made as an engineer who is authorized and responsible for supervising mining enterprises in terms of safety and technique. It has been stated that the powers and responsibilities are not only within the scope of the Mining Law, but also have the obligations regarding occupational health and safety listed in the 82nd article of the Labor Law. There are many legal regulations on the subject, and these are the Mining Law No.3213, the Labor Law No.4857, the Code of Obligations No6098, the Occupational Health and Safety Law No.6331, and the legal texts regulating the implementation regulations of these laws. However, the most striking aspect of all legal regulations on mining is that due to the intertwining of criminal and legal regulations, it causes confusion in many stages of the legal trial of the permanent supervisory mining engineer within the scope of the incident, especially in a work accident.

In the thesis study; based on the Mining Law and Occupational Health and Safety Law, the responsibilities of the permanent supervisor, the examination of the common and separate characteristics of the laws, the determination of the criminal and legal responsibilities, the distribution of duties in the mine field and the implementation of the innovations brought by the Occupational Health and Safety Law No.6331 and OHS services information were given about whether the duties of occupational safety expertise, which is one of the key variables in ensuring efficiency, and the duties of the permanent supervisor are the same. The research first started with the collection of theoretical data and then the legal regulations were examined. With the observation of the legal incompatibilities that have been revealed, various case files and the Court of Cassation's case law were examined, and it was evaluated which law was given priority and why. It has been shown what the duties and responsibilities of the permanent supervisor arising from the legal regulations and the criminal or legal situation arises in accordance with which law article. In the implementation part, it was ensured that the main duty of the permanent supervisor under the Mining Law was removed and the documents required to be kept in order to protect the permanent supervisor against the law were transformed into a computer program.

Keywords: *Mining, Occupational health and safety in mines, Permanent supervisor*

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun doğada bulunan madenleri korunma, barınma gibi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kullanması ile birlikte madenlerin çıkartılması ve sonrasında işlenerek kullanılması ile ilgili meydana gelen sağlık problemleri, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan ilk çalışmaların kaynağı olmuştur. Özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte, üretimin makineleşmesi, teknolojinin hızla büyümesi, sosyal dönüşüm hızın artması, mevcut oluşumların ve değerlerin giderek önemlerini yitirmesi ya da tamamen ortadan kalkması sonucu insanların güvenlik ve sağlık tedbirlerinin alınmadığı fabrikalarda uzun sürelerce çalıştırılmalarından dolayı yaşanmış olan iş kazaları ve meslek rahatsızlıkları bir süre sonra halk ve ülkeler için bir sıkıntı haline dönüşmüştür. Bu durum; Endüstri Devrimi'nde yerleşik liberalizm ideolojisinin benimsenmesi ve devletlerin çalışma ilişkilerine özellikle müdahil olmama yönündeki tutumunun kökten değiştirilmesine sebep olmuştur. 1802 yılında İngiltere'de, çırakların ve çocukların mesailerinin 12 saat olarak sınırlandırılmış olması ve gece vardiyalarında çalıştırılma yasakları gibi birçok hukuki düzenleme getirilmiştir. Bu düzenlemeler iş sağlığı ve güvenliği açısından ilk yasal düzenlemeler olarak önem arz etmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için getirilen düzenlemeler daha sonradan İngiltere'de çok daha geniş kapsamlı bir hale dönüşmüştür. Özellikle o günün şartlarında birçok iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili birçok düzenlemeye de zemin hazırlayarak hem ulusal hem de uluslararası birçok yeni çıkarımlar yapılmasını sağlamıştır. Uluslararası düzeyde ortaya çıkan gelişmeler sonrasında çalışma hayatı ile ilgili mevzuatları tüm uluslar için geçerli kılmak ve birtakım öneriler geliştirmek için 1919 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kurulmuştur. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), bugüne kadar, 200'ü aşan sözleşme ve öneri kararları kabul ederek üye ülkelerinin kullanımlarına sunmuştur.

İş sağlığı ve güvenliğinin ülkemizde ve tüm dünyada olduğu gibi tarihsel gelişimi iş hayatındaki gelişmelere bağlı olarak paralel gelişimler geçirmiştir. Cumhuriyet'in ilk yılları itibarıyla hız kazanan Sanayileşme Hareketi birlikte bazı emniyet ve sağlık problemlerine yol açmıştır. Bu problemlerin çözüme kavuşturulması için birçok

hukuki düzenleme yapılarak (yönetmelik, tüzük, kanun vb.) iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili standartlar oluşturulmaya başlanmıştır. Özellikle Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin başlaması ile birlikte, 2003 yılından itibaren iş sağlığı ve güvenliği kapsamında birçok yönetmelik yayınlanmıştır. Bu yönetmelikler in birçoğu Avrupa Birliği'nce kabul edilen yönetmeliklerin Türkçe çevirileri olarak kabul edilmiş olup, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. 2003'te çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yapılmış olan en büyük hukuki atılımların başında gelmektedir. Yapılan her türlü çalışmalının ülkemizin birçok katkı sağlayacağı ortadadır. Ancak burada en önemli nokta çıkartılan kanuni düzenlemelerin kağıt üzerinde kalmayarak, uygulamaların sağlanması için gerekli olan tüm düzenlemelerin, devlet-işveren-işçi tarafından benimsenmesini sağlamaktır. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kanuni düzenlemelerimiz hem işverene hem de işçiye önemli sorumluluklar ve görevler vermektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanun maddeleri kapsamında çıkan birçok yönetmelik ile bu görev ve sorumluluklar sıralanmıştır.

Dünya genelinde iş kazalarının sebepleri incelendiğinde yaklaşık %80'den fazlasının insan faktörüne dayandığı, %20'sine yakınının ise ekipman ve makina gibi çevresel faktörlere bağlı olduğu görülmüştür. İnsana faktörlerin temelinde mevzuatta ve teknik eğitimlerde eksiklikler vardır. Bu nedenle özellikle iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hem teknik hem de teorik eğitimlerin yapılması önemlidir. Çünkü meslek hastalıkları ve iş kazalarının önlenmesi için çözümün kalıcı olması kapsamında yapılan işte tamamen kendinden emin davranılmasının bir ömür seçimi olduğunu ve her insanın ya da işçinin bunu bilerek sahiplenmesi gerekmektedir. İşçi ve işverenlerin kanuni düzenlemede kendilerine yüklenen sorumlulukların bilincinde olmaları iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasında en mühim noktadır.

1.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kavramları, iş ve çalışma hayatının bireyler üzerinde meydana getirdiği psikolojik, bedensel ve toplumsal etkileri üzerine yapılmış/yapılan/yapılacak olan çalışmalar sonrasında ortaya atılmış ve işçilerin sağlıklarının korunabilmesi ile birlikte toplumların da sağlıkların korunacağı görüşü ile geliştirilerek günümüzde iş yaşamı için olmazsa olmaz bir noktaya gelmiştir. Üretim proseslerinin ve tekniklerinin her geçen gün daha da karmaşık hale gelmesi,

insanların yeni işlere adapte olmasında birçok riskle karşılaşmasını ve bu riskler sonucunda da iş kazaları ya da meslek hastalıklarının yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu sorunların çözülmesi için önlemlerin geliştirilmesi ve iş sağlığı ve güvenliğini birçok bilim dalının içinde inceleme imkanını çıkartmıştır. Günümüzde ise iş sağlığı ve güvenliği kendi başına bir bilimsel dal haline gelmiştir.

Konunun daha net şekilde incelemesi ve algılaması için iş sağlığı ve iş güvenliği tanımlamalarının ayrı ayrı olarak ele alınması ve bu kavramlardan nelerin algılaması gerektiğini belirtmek gerekecektir.

Sağlık kavramının en kapsamlı tanımını Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yapılmış olup "Bir insanın yalnızca bedenen değil, ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik halidir." şeklinde tanımlamaktadır (WHO, 2020). Bu tanımdan sağlıklı olmanın sadece "sıhhatli ya da hasta olmamak" diye düşünmenin hatalı olacağını açıkça görmekteyiz (Demircioğlu, 2002). İş sağlığı kavramında ise "meslek hastalığı ve iş kazası geçirmemek" şeklinde kabul edilen bir yaklaşım bulunmaktadır. Fakat günümüz değerlendirmelerinde bu yaklaşım değişime uğrayarak yeni bir anlam kazanmıştır. İş sağlığı ile ilgili ortaya çıkartılan tanımlamalar; insanı kemikten ve etten oluşan bir varlık olarak değil, sezileri ve iç güdüleri ile de hareket edebilen ve düşünebilen bir varlık şeklinde tanımlamaktadır. Böylece iş sağlığı terimi; çalışan bir kimsenin emeği sırasında işi gereği ortaya çıkan koşullar içinde kullanılan tüm araç ve gereçlerden dolayı ortaya çıkabilecek tehlikelerin tamamen ortadan kaldırıldığı ya da minimuma indirildiği bir çalışma çevresi içinde yaşayabilmesi olarak tanımlanır (Yasan ve Küçük, 2005).

Bu nedenle bu tez çalışmasında yapılan hukuki tanımlamalara da uygun olması açısından işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramı kullanılmamış olup, bu kavram yerine iş sağlığı ve güvenliği ifadesi kullanılmıştır.

1.2 İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

İş sağlığı ve güvenliği temelinde, bir işyerlerindeki işlerin yürütülmesi sırasında ortaya çıkabilecek olan her tür ve çeşitteki tehlike ve sağlığa zararlı olabilecek çalışma koşullarından korunabilmek amacıyla yapılan her türlü çalışmayı kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliğine gerekli özen ve dikkat verilmediği zaman iş kazaları meslek

hastalıklarının sayısının artacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bunlardan en çok etkilenen de işçiler olacaktır. Sonrasında ise işverenleri, ekonomiyi ve sosyal açıdan tüm paydaşları etkileyecektir.

Üretimin en önemli unsuru ve mal/hizmet üretimi için üretim faktörü insandır. Bir iş her ne kadar bilgisayar ya da robotlar ile yapılsa dahi üretimin planlanması, kontrol edilmesi, yönlendirme ve pazarlanması gibi işlemler yine insan tarafından yapılmaktadır. İnsanlar geçimlerini sağlamak için bu üretim faaliyetlerine katılmakta ve emekleri karşılığında da gelir elde etmektedir. İşçinin iş kazası geçirmesi ya da meslek hastalığından etkilenmesi öncelikle işçinin ve ailesinin gelirinin kaybolmasına ya da düşmesine sebep olacaktır. Sakat kalmış ya da bir uzvunu kaybetmiş işçi için ise sadece gelir kaybı söz konusu olmayacak aynı zamanda psikolojik ve ruhsal yönden de büyük manevi kayba uğrayabilecektir. İşçinin iş kazası sonrası ölümünde ise işçinin ailesinin kayıpları daha da çok artacaktır.

İşverenler iş sağlığı ve güvenliği alanındaki hukuki düzenlemelere istinaden çalışanlar için işyerinden ortaya çıkabilecek her türlü meslek hastalığı ve iş kazasılarını engellemek ve daha güvenli olan çalışma ortamları sunmakla yükümlüdürler. Bu nedenle işverenler açısından iş güvenliği sadece hukuki değil aynı zamanda vicdani bir sorumluluktur. İşveren için alınacak olan önlemler bir gider kalemi oluşturduğu için önem arz etmektedir. Uzun süreçte iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemek için yapılan harcamalar daha sonradan ortaya çıkacak olan maliyetlerden çok daha azdır (Bilir, 2005).

Bu nedenle iş kazaları ya da meslek hastalıkları sonrasında ortaya çıkabilecek olan maliyetleri doğrudan ve dolaylı olarak ayırmak gerekmektedir. Doğrudan maliyetleri aşağıdaki gibi sıralayabilir (Uyargil, 1983).

- Kaza sırasında yapılan her türlü ilkyardım ödemeleri,
- Kaza sonrasında ödenen hastane ve ilaç bedeli ödemeleri,
- İşçiye ödenen sürekli ve geçici iş göremezlik ödemeleri,
- İşçiye ve/veya ailesine yapılan tazminatlar ödemeleri,
- Her türlü hukuki ödemeler,
- Ölümlü kazalardan sonra uygulanacak cezai hüküm bedel ödemeleri.

Dolaylı maliyetler ise aşağıdaki gibi sıralayabilir:

- İşgücü ile ilgili kayıplar,
- İşçinin çalışamamasından dolayı ortaya çıkan kayıplar,
- Kaza incelemesi ve işçinin işinin yeniden ayarlanması ile ilgili kayıplar,
- Yasal işlemler sürecinden doğan kayıplar,
- Üretim ile ilgili kayıplar,
  - Kaza sırasında üretimin tamamen ya da kısmen durması,
  - Çalışılan makinenin durması ya da hasar görmesi,
  - İşçinin kaza sonrasında işe başlaması ve verim düşüklüğü,
- Müşterilerin siparişlerin zamanında karşılanmaması ile ilgili kayıplar,
  - İşletmenin sektöründeki saygınlığının kayba uğraması,
  - Geç teslimat sonucu ödenebilecek olan ceza ve tazminatlar.
- Devlet tarafından yapılacak soruşturma giderleri,
  - Kaza ile ilgili sigorta kurumunda yapılacak olan denetim
  - Bilirkişilik, keşif vb. giderler.

İşletmelerin daha çok kâr elde etmek için üretim arttırmaları, iş bölümü ve iş temposunda hızlanmaya gitmeleri, vardiya sistemleri ve işletmeye özgü çevresel koşullar işçiler ve işçi kuruluşları/sendikalar tarafından tepki ile karşılanmaktadır. Bu tepkiler, vardiya sisteminin standart olmasını, çalışma sürelerini ve gece çalışmalarının yasal süre olarak sınırlandırılmasını sağlayarak iş sağlığı ve güvenliği kapsamında birçok kanuni düzenlemenin yapılmasını sağlamıştır. İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hakkında eğitim alan bir işçi sadece kendisi için değil toplum için de fayda ortaya koymaktadır. Örneğin; işyerinde yangın, deprem, ilkyardım vb. eğitimler alan bir işçi bu ilgileri yakın çevresine de aktarmakta ve böylece kültürün gelişmesine fayda sağlamaktadır (Gerek, 2000).

İş sağlığı ve güvenliğinin ülke ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir. Özellikle gayrisafi milli hasılanın iş kazaları ve meslek hastalıklarına ayrılan payı ortaya çıkan iş kaybını göstermektedir. Bu nedenle ülke ekonomisini etkiyen boyutlarının başında sakat kalan ya da ölen işçilere/ailelerine ödenen aylık maaşlarından dolayı sosyal güvenlik kurumuna büyük yük binmektedir. Teşhis, tedavi ve muayene için yapılan ödemeler ve iş görmezlik ödemeleri çok büyük tutarlara ulaşabilmektedir. İş güvenlik kurumu tarafından karşılanmayan zararlar ise işveren

tarafından karşılanmakta ve ortaya çıkan tüm giderler işçinin üretimden çıkmasından olayı tüm ülke ekonomisini etkilemektedir (Şahin, 2001).

1.3 Türkiye'deki İş Sağlığı ve Güvenliği Gelişimi

Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan atılımlar incelendiğinde üretim faaliyetlerinin artışı ile paralellik gösterdiğini görmek mümkündür. Sanayileşme atılımları sonrasında ortaya çıkan iş kazalarındaki ve meslek hastalıklarındaki artış sebebiyle tüm sanayileşen ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de birçok kanuni, tıbbi ve teknik çalışmalar yapılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çalışma hayatı ile ilgili olarak ortaya koyduğu ilk düzenleme 1921 yılında Zonguldak ve Ereğli'deki kömür işletmelerinde çalışan işçiler üzerine olmuştur. İlk olarak 28 Nisan 1921 tarihinde Zonguldak ve Ereğli Havzası Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amele Menafii Umumiyesine Füruhtuna dair kanun çıkartılarak kömür üretiminden pasa/artık olarak ayrılan kömürün satışı yapılırsa elde edilecek olan gelirin işçiler için ayrılması kanunlaştırılmıştır. 10 Eylül 1921 tarihinde ise Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunu ile geniş çaplı birçok düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- İşveren, işçilerin kalması, yemesi ve temizliğini yapabilmesi için onlara ev sağlamakla yükümlüdür.
- İşçilere madenlerde zorlama ile görev verilemez ve yaptırılamaz.
- İşveren, madende çalıştırdığı işçi sayısı ve ödenebilen ücretleri gösteren bir defter tutmalıdır.
- İşveren, işçiler tarafından kurulan yardımlaşma sandığına, her bir işçinin maaşının %1'inden daha az olmama koşuluyla yardım yapmalıdır.
- İşveren, işyerinde hastalanmış ya da kaza geçirmiş olan tüm işçileri tedavi ettirmelidir. Bunun için işyerinde hekim çalıştırmalı, eczane ve hastane açmalıdır.
- Yaralanan ya da ölenlerin yetim çocuklarına tazminat ödemelidir.
- Mesai günde en fazla sekiz saattir ve yapılacak olan fazla mesai işçi ve işverenin de karşılıklı isteğine bağlı olup normal mesai ücretinin iki katıdır.
- İşveren, işe başlattığı her işçiyi eğitmekle sorumludur.

- İşyerinde sağlık kurallarına uymayan madencilerin ruhsatnameleri ve imtiyazları tamamen fesh olacağını kanunlaştırılmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra ise 2 Ocak 1924 tarihinde çıkartılan Hafta Tatili Yasası ile çalışanlara haftada bir gün tatil hakkı getirilmiştir. 4 Ekim 1926'te Borçlar Kanunu ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği kapsamında 332. madde gereği işverenin meslek hastalıkları ve iş kazalarından doğan hukuki sorumlulukları düzenlenmiştir. 3 Nisan 1930 tarihinde Belediyeler Kanunu 15. maddesi ile iş sağlığı ve güvenliği denetlenmeleri ve belediyelerce fabrikaların her türlü elektrik tesisatı, makine ve motor düzenleri, ocak ve bacalarının muayene edilmesi ve işçilerin kaldığı kamp alanlarının denetlenmesi ile ilgili hükümlere yer verilmiştir. 24 Nisan 1930 tarihinde ise Umumi Hıfzısıhha Kanunu'na eklenen 173-180 maddeleri ile çocuk ve kadın çalışanların çalışma koşulları, gece çalışmaları, gece kadınların doğum öncesi ve sonrası çalışma koşulları, işçilerin çalışma süresince gözetim görevleri, işyerinde sağlık hizmetleri için hekim çalıştırılması ve uygun bir revir kurulması düzenlenmiştir. 8 Haziran 1936'te 3008 sayılı İş Kanunu'nun çıkartılması ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ayrıntılı ve sistematik değişiklikler yapılmıştır. Bu kanuna dayalı olarak birçok tüzük yürürlüğe konulmuştur olup bu tüzüklerin yönetmelik karşılıkları ve ayrıntıları Başlık 1.4.2'de verilmiştir.

Yürürlüğe konulan birçok hukuki düzenleme sonrasında bu düzenlemelerin işçi-işveren ve devlet arasındaki koordinasyonunu sağlamak için yeni teşkilatlanmalar yapılmıştır. 28 Ocak 1946 tarihinde Çalışma Bakanlığı ve 09 Temmuz 1945 tarihinde İşçi Sigortaları Kurumu kurulmuştur. Sanayileşmenin hızlanması ve çeşitli yeni sanayi kollarının ortaya çıkması sonrasında iş hayatı için eksik kalan İş Kanunu değiştirilmiş ve 1971 yılında son halini almıştır. İş Kanunu'na uygun olarak Yapı İşlerinde Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tedbirleri Tüzüğü, Parlayıcı Patlayıcı Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşlerde ve İşyerlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri Hakkında Tüzük, Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nde birçok hukuki değişiklikler yapılmıştır. (Yüksel, 2001).

1.4 İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuat Değişiklikleri

1.4.1 4857 Sayılı İş Kanunu

İş Hukuku alanındaki iş sağlığı ve güvenliği hükümleri esas itibariyle 2003 yılında çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5 nolu bölümü kapsamında düzenlenmiş olup iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için çok daha kapsamlı ve koruyucu olan birçok düzenleme yapılmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun hükümlerine ilerleyen bölümlerde yer verilmiştir. 1475 sayılı İş Kanunu'na nazaran iş sağlığı ve güvenliğini çok daha ayrıntılı ve koruyucu şekilde ayrıntılı olarak irdelemekte olup, düzenlenmesinde Avrupa Birliği'nin ilgili yönergeleri esas alınmıştır.

1.4.2 Yönetmelikler

4857 sayılı İş Kanunu'nun 28. Maddesi gereği çıkartılacak olan tüzükler ve yönetmelikler ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı yetkilidir. (EK:27-1) Avrupa Birliği yönetmeliklerinin Sağlık Bakanlığı tarafından Türkçe'ye çevrilerek yayınlanması Ulusal Program olarak adlandırılmıştır. Böylece yönetmelikler, tam olarak uyun taahhütlerini ve bu uygulama planlarını içererek kanuni düzenlemelere yardımcı olacaktır. Bu kapsamda birçok yönetmelik çıkartılmış ve Resmi Gazete'de yayınlanmıştır (Cılga, 2004) (EK: 27-51)

1.4.3 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin Danıştay tarafından iptal edilmesinden sonra 30 Haziran 2012'de 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenlemeler kapsamında yürürlüğe girmiştir. Öncesinde 4857 sayılı İş Kanunu ile yapılmış olan düzenlemeler bu kanun ile tek çatı altında toplanmıştır. Kanunun en önemli noktası iş kazaları ve meslek hastalıklarını ortaya çıkmadan önlemeyi amaçlamasıdır. Bu nedenle kanunda, belirli tanımlamalar yapılarak, işçilerin ve işverenlerin yükümlülükleri detaylı olarak düzenlenmiştir.

2. İŞVERENLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

4857 sayılı İş Kanunu'nda işveren (EK:27-2) kavramı geniş kapsamlı olarak yapılmıştır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10/06/2004 tarihli kararında da yapılan hukuki düzenlemelerin amacının işvereni zorlamak değil işçinin yaşam hakkının korunması olduğu vurgulanmıştır (EK:27-3)

Tez çalışmasının bu kısımda, işçilerin ve işverenlerin işçilerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki genel sorumlulukları ve kanuni yükümlülükleri hakkında bilgi verilecek olup incelenen tüm kanun ve yönetmeliklerde genel hükümlere yer verilmektedir. Örneğin; işçi sağlığını en basit hali ile "işçinin ruhsal ve bedensel olarak tam bir iyilik hali" olarak tanımlamak mümkündür. Bu basit kavramda da görüleceği üzere, işçinin yapmış olduğu iş sebebiyle karşılaşma olasılığı bulunan tüm sağlık sorunlarına, meslek hastalıklarına ve iş kazalarına karşı korunması amaçlanmak istenmektedir.

Uygulamada ise konunun önemliliği; iş kazasına sebep olan/olabilecek tüm davranışların/hareketlerin, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hukuki düzenlemelere karşı aykırı olup olmadığının saptanması noktasındadır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, bu konuda yargılama işlemlerinin yapılacağına yürütüleceğine ilişkin bazı kriterler getirmiştir (Koçali ve Erçetin, 2021). Bunlar;

- Kaza tarihinde yürürlükte olan kanuni düzenlemelere göre alınacak olan önlemlerin neler olması gerektiğinin tespit edilmesi,
- Öngörülmemiş olan ya da alınması gereken başka önlemlerin/tedbirler var ise tespit edilmesi,
- Kaza kapsamında alınması gereken tüm önlem ve tedbirlerin işverence tam olarak yerine getirilmesinin tespiti ile eğer önlemler alınmamış ise ortaya çıkan zararın bu durumdan dolayı doğup doğmadığının tespit edilmesi,
- Kazanın meydana gelmesinde işçinin tedbirlere uymamasının etkisinin tespit edilmesi,

- Son aşamada ise, tarafların olay ile ilgili kusur oranlarının saptanması gerekmektedir.
- Mahkemece görevlendirilen bilirkişilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda uzman olmaları gerekmektedir.

Kanunen işveren olarak nitelendirilmek için işyerinin mülkiyetine sahip olma mecburiyeti de bulunmamaktadır. Kira ya da başkaca her türlü hukuki ilişkilerle işyerini kullanma hakkı olması yeterli sayılmaktadır. Asıl işverenin de alt işveren ile birlikte işçilerin kanundan, hizmet sözleşmelerinden ya da toplu iş sözleşmelerinden doğan/doğabilecek olan yükümlülüklerinden müteselsilen sorumlu olduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Hatta alt-işveren ile olan ilişki muvazaalı şekilde kurulmuş olsa dahi, alt-işverene ait tüm işçilerin asıl işverenin işçileri olarak sayılmakta ve işin başından itibari ile asıl işveren işçilerine tanınan tüm hukuki haklardan yararlanabilmektedir (Topaloğlu, 2007).

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinde (EK:27-4) işveren vekilinin tanımı da yapılmıştır. Tanımlamaya göre vekil sayılabilmek için işveren adına resmiyette hareket etme yetkisi ve çalışılan iş yerinin ya da işletmenin yönetiminde yer almak gereklidir. Bu kapsamda müdür, daimi nezaretçi, teknik nezaretçi, ustabaşı, şef, posta şefi, ocak çavuşu vb. unvana sahip kişilerin maden işletmelerinde işveren vekili sayılabileceğini söyleyebiliriz.

Ünvanların farklı olması işveren vekili olma bakımından fark teşkil etmez. İşveren vekilinin tüm işlem ve yükümlülüklerinden dolayı hukuki olarak işveren de sorumludur. İş sağlığı ve güvenliği konusunda ortaya çıkabilecek olan hukuki sorumluluk işverene olduğu kadar işveren vekiline de ait olabilir. Bu sorumluluk hukuki değil cezai yönde bir sorumluluktur. Çünkü, işveren vekilinin bu sıfat ile hareket ederek yapmış olduğu tüm işlem ve yükümlülüklere aykırı davranışları suç oluşturmaya elverişli olabilmektedir. Sadece hukuki sorumluluklar yasa ile işverene yüklenmiş olup, işverenin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak hem kamu hukuku hem de özel hukuktan doğan sorumlulukları bulunmaktadır (Akyiğit, 2016).

2.1 Borçlar Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar

Borçlar Kanunu, bir toplumdaki bireyler ve kurumlar arasındaki ilişkiyi düzenleyerek bireylerin ve kurumların birbirlerine karşı olan sorumluluklarını ve görevlerini tanımlar. Çalışma hayatı içinde de birbiri ile ilişkide olan birçok taraf bulunmaktadır ve bu tarafların birbirlerine karşı birtakım ödevleri/görevleri söz konusudur. Örneğin; çalışan birey işverenine borçlanmakta olup bu borcunu da emeğiyle ödemektedir. Bu emeğe karşılık olarak işverenler de çalıştırmakta oldukları ve emeklerinden faydalandıkları kişilere borçlanarak onlara borcunu ücret/maaş olarak ödemektedirler. Bunların yanında işverenin çalıştırmış olduğu bireye karşı iş sağlığı ve güvenliği açısından da sorumlulukları ve borçları bulunmaktadır. Çünkü işveren, işçinin sağlıklı ve güvenli olarak tanımlanan çalışma ortamını sağlamakla ve eğer işçinin sağlığında herhangi bir bozukluk meydana gelirse bu durumu ivedilikle tazmin ederek işçinin tüm kayıplarını karşılamakla yükümlüdür (Bilir, 2004).

Borçlar Kanunu'nun Madde 41, Madde 46 ve Madde 55'te iş sağlığı ve güvenliği ile hükümlere açıkça yer verilmiştir (EK:27-5). Madde 332'de ise bu hükümler gereği alınabilecek olan tedbirler üzerinde durulmuştur. Maddelerde de açıkça görüldüğü üzere işveren öncelikle işçiyi çalışma ortamından dolayı oluşan risk ve tehlikelerden korumakla yükümlüdür. İşveren işçiyi korurken gerekli olan tüm donanım ve tesisatı yapma, koruyan alet ve gereçleri sağlama, işletme bünyesindeki tüm makine, donanım ve gereçlerin güvenli biçimde kullanılması için işçiyi eğitme ve bunun için gerekli olan tüm talimatları ve gerekli iş prosedürlerini işçiye verme, işçinin ise bu talimat ve prosedürlere uyup uymadığını daima gözetleme ve denetlemelidir. İşveren işin niteliğine uygun olarak işçiye uygun koşullar altında çalışma için ortam sağlamak zorunda olup, eğer uygun ortam bir türlü sağlanmıyorsa bu hususu düzenleyen yönetmelik dikkate alınarak düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca eğer işçinin ikameti işyerine yakın değil ise işçiye yatacak ve kalacak yer de sağlamalıdır (EK:27-6).

2.2 Kamu Hukuku'ndan Doğan Sorumluluklar

İş sağlığı ve güvenliği konusu çalışma ve iş hayatının önemli parçası olarak birçok hukuk alanı ile ilişki içindedir. Sosyal güvenlik hukuku ile işçinin iş kazası ya da meslek hastalığı sonrası haklarını korurken, işçinin ölmesi ya da yaralanması sonrasını da ceza ve tazminat hukuku ile çözümü ile kavuşturmak mümkündür. Bunun yanında

Anayasa, Umumi Hıfzısıhha Kanunu, İş Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu vb. birçok kanundan doğan kamu hukuku iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenlemeleri içermektedir (Koçali ve Erçetin, 2021).

2.2.1 Anayasa hükümleri

1982 yılı Türk Anayasası'nda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak devletin ve işverenlerin ödevi açık ve seçik olarak düzenlenmiş olup, bu anayasa maddesine de uygun olarak birçok kanun ve yönetmelik çıkartılmıştır. En önemli madde olarak belirtmek gerekirse, Anayasa'nın 2 maddesinde açıkça belirtildiği üzere "Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devleti" olarak tanımlanmıştır. Sosyal devlet tanımında, işçileri ve gücü olmayanları koruyabilen, bireylerin ekonomik veya/ve sosyal engellerini tamamen kaldırabilen, insanları manevi ve maddî olarak geliştirebilecek olan koşulları hazırlayan bir devlet yer almaktadır. Bu nedenle işçilerin meslek hastalıkları ve iş kazalarına karşı korunması sosyal devletin doğal bir sonucudur. Ayrıca Anayasa'nın 17 maddesinde herkesin yaşama hakkı güvence altındadır ve çalışma hakkı Madde 49'da açıkça düzenlenmiştir. Anayasa'da direk olarak iş sağlığı ve güvenliği başlığını düzenleyen iki farklı kanun maddesi vardır (EK:27-7).

2.2.2 Umumi Hıfzısıhha Kanunu hükümleri

Cumhuriyetin ilk yıllarında çalışma hayatına özel bir düzenleme olmadığı dönemde sağlık konuları ve hizmetleri ile ilgili olarak Umumi Hıfzısıhha Kanunu çıkartılmıştır. Kanunun 7 Bölümü'nde toplam 8 madde halinde iş sağlığı konuları yer almaktadır. Bu kanun maddelerinde çalışma yaşı, çocuk ve kadınların çalışma şartları, gebelik halinde çalışma ve izinler, gece çalışma şartları, işyerinin yaşaması gereken hijyen koşulları ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak temel düzenlemeler bulunmaktadır (EK:27-8).

2.2.3 Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu alan hükümleri

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda meslek hastalığı ve iş kazası tanımları yapılarak, geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş görmezlik ödeneği düzenlemeleri yapılmıştır. Kanun'un en önemli ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak düzenlemesi 21 maddedeki işverenin sorumluluklarıdır. (Gündüz, 2004). Kanunun ilgili diğer maddeleri EK:27-52'de verilmiştir.

2.2.4 4857 Sayılı İş Kanunu hükümleri

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümler ilk olarak 1475 sayılı İş Kanunu'nda 73 maddesinde hüküm altına alınmıştır (EK:27-9). 4827 sayılı İş Kanunu ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği hükümler genişletilerek ayrı bir başlık altında toplanmıştır. Kanunun 4 maddesinin f bendinde kanunun çıraklar için uygulanamayacağı belirtilmiş olup, çıraklar ile ilgili olarak Avrupa Birliği direktifleri dikkate alınarak Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre değerlendirmeler yapılmaktaydı. Fakat sonradan getirilen 77 madde ile İş Kanunu'nun tüm çıraklar ve stajyerler ile ilgili olarak da hüküm içerdiği belirtilmiştir (Akyiğit, 1996).

Genel olarak iş sağlığı ve güvenliği hükümleri Madde 5'te düzenlenmiştir. Düzenlemeler 20/06/2012 tarihinde mülga olmuş ve her bir madde için ayrı bir yönetmelik çıkartılmıştır. Çıkartılan yönetmelikler ise 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 37 maddesine istinaden yapılmıştır. Bu nedenle kanun madde incelemeleri sonraki başlıklarda ayrıntılı şekilde sunulmuştur.

2.2.5 İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü hükümleri

11.04.1974 tarihli İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü toplam 534 maddeden oluşmaktadır. Tüzüğün birinci ve ikinci kısmında genel olarak işyeri tanımı ve bir işyerinin taşıması gereken minimum sağlık şartlarına yer verilmiştir. Tüzüğün üçüncü kısmında işyerinde kullanılan makine, alet edevat ve hammaddelerden dolayı oluşabilecek hastalıklar belirtilerek alınması gereken önlemler sayılmıştır. Tüzüğün dördüncü kısmında iş kazalarına karşı alınması gereken önlemler ve ilk yardım malzemeleri ile işyeri hekimi ve görevleri tanımlanmıştır. Tüzüğün beşinci kısmında iş kazalarının önlenmesi için alınması gerekli olan iş sağlığı ve güvenliği önlemleri ve bu kapsamda bulunması gerekli olan araç gereçlere yer verilerek işyeri ortamı ile ilgili olarak önlemler sıralanmıştır. Tüzüğün altıncı kısmında kişisel koruyucu donanımlar ve KKD'lerin taşıması gerekli olan özellikler belirtilmiştir. Tüzüğün yedinci kısmında ise iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili denetim hükümleri bulunmaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Yönetmeliği'nin yayınlanması sonrasında yürürlükten kaldırılmıştır.

2.2.6 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümleri

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin hazırlanmasında Avrupa Birliği'nin 89/391/EEG sayılı direktifi dikkate alınmıştır. Yönetmelikte; sağlığın ve güvenliğin korunması, mesleki risklerin engellenmesi, risk ve kaza faktörlerini kaldırılması, iş sağlığı ve güvenliği hakkında işçilerin ve işçi temsilcilerinin eğitilmesi/bilgilendirilmesi/görüş alınması ve özeldurum/cinsiyet/yaş nedeni ile özel şekilde korunmaları gerekli olan kişiler ile ilgili çalışma koşulları hakkında temel ilkeler yer almaktadır (Arseven, 2004).

Danıştay 10. Dairesi'nin 15.06-2006/3007 sayılı kararı sonrasında bu yönetmelik iptal edilmiş olup, daha sonradan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile yönetmelikteki tüm hükümler aynen kanunlaştırılmıştır.

2.2.7 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümleri

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin Danıştay Dairesi'nce iptali sonrasında Avrupa Birliği'nin 89/391/EEG sayılı direktif hususları ayrı bir kanun haline getirilmiştir.

2012 yılında çıkartılan kanun ile birlikte faaliyet konusuna ve çalışan sayısına bakılmaksızın hem özel hem de kamu sektörde yer alan işçi ve işyerleri ile ilgili düzenlemeler yapılarak tüm çalışan, stajyerler, işveren ve vekilleri bu kanun kapsamına alınmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri, sivil savunma hizmetleri ve Emniyet Müdürlüğü'nün hizmetleri bu kapsam dışında tutulmuştur. Ayrıca bu kanun ev hizmetlerinde çalışan ya da kendi hesap ve namına hizmet ya da mal üretimi yapanlar ile cezaevi ve benzerleri kurumlarda uygulanmamaktadır (Koçali ve Erçetin, 2021).

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, bir işyerindeki iş sağlığı ve güvenliğinin güvenilir şekilde sağlanması ve mevcuttaki güvenlik ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi için işverenlere ve çalışanlara yüklene yetki, görev ve sorumluluklar ile birlikte hak ve yükümlülükleri içermektedir. Çünkü kanunun temel amacı, meslek hastalıkları ve iş kazaları ile birlikte iş ve işe özgü işyeri ortamından kaynaklanan her türlü ruhsal ve fiziksel sağlık sorunlarının önlenmesidir (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2016). Kanunda işveren ile ilgili olarak yüklenen sorumluluklar EK:27-53'te sıralanmıştır.

3. İŞÇİLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ SORUMLULUKLARI HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

3.1 İşçinin Özel Hukuk Sorumluluğu

İşçinin işverenle yapmış olduğu hizmet sözleşmesinden dolayı kendisine iş sağlığı ve güvenli ile ilgili olarak işverence alınan her türlü tedbire uyma, yapılan düzenleme ve koruyucu tüm organizasyonlara uygun davranma, kendisine verilen talimat ve emirlere uyma yükümlüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülük Borçlar Kanunu Madde 321'de belirtildiği üzere işçinin işi görme borcu sırasında özen gösterme yükümlüğünden gelmektedir (EK:27-10)

3.2 İşçinin Kamu Hukuku Sorumluluğu

İş Kanunu'nun 77 maddesinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi için işveren yükümlükleri yer almaktadır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında da işçilerin alınan her türlü önleme uymakla yükümlü oldukları vurgulanmıştır. İşçi, iş kazasından zarar göreceğini/gördüğü öne sürerek iş güvenliği ile ilgili şart ve koşullara uymama hakkını öne süremez. Bu nedenle iş yerinde çalışma sırasındaki tüm iş sağlığı ve güvenliği koşullarına ve kendisine verilen talimat ve emirlere uymak zorundadır. Bu husus yasanın emredici hükmüdür. İşçi ile işveren arasında hizmet sözleşmesi kurulması sonrasında işçi, İş Kanunu gereği bir takım yükümlülük ve sorumluluklar altına girmektedir (Koçali ve Erçetin, 2021).

İşçinin bu borçlarını yerine getirmemesi halinde meydana gelecek olan zararı tazmin etme ya da hizmet sözleşmesinin işverence haklı sebep hükmünce feshedileceği bilinmelidir. İş Kanunu'nun 25 maddesinin h ve I maddelerinde iş güvenliği ile ilgili olarak işvereninin bildirimsiz fesih hakkını düzenleyen hükümlere yer verilmiştir (EK:27-11).

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda da işçilerin sorumlulukları ile ilgili Madde 19'da genel olarak yükümlülükler sıralanmıştır (EK:27-12).

4. İŞ KAZALARI İLE İLGİLİ SORUMLULUKLAR HAKKINDA YASAL DÜZENLEMELER

4.1 İş Kazaları

Dünya Çalışma Örgütü ve Uluslararası Çalışma Örgütü, iş kazası ile ilgili tanımlar sunmaktadır. Bu tanımlara yukarıdaki başlıklarda kısaca değinilmiştir. Kanunlarımızda ise genel bir iş kazası tanımı yer almamaktadır. Sadece Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda 11 Maddesi'nde hangi durum ve hallerde bir olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı üzerinde durulmuştur (EK:27-13).

4.1.1 İş kazası parametreleri

4.1.1.1 Kaza geçiren kişinin sigortalı olması

Bir olayı iş kazası olarak tanımlamak için öncelikle kazaya uğrayan kişinin sigortalı olması ilk koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde 4'te kimlerin sigortalı olarak sayılacağı, Madde 6'da ise kimlerin sigortalı sayılmayacağı açıkça belirtilmiştir.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre, bir kişi ile alındığı andan itibaren sigortalı olarak kabul edildiğinden dolayı işverenin bunu Sosyal Sigortalar Kurumu'na bildirmesi şartı aranmamaktadır. İşe başlayan kişi o andan itibaren sigortalı gibi kabul edilir ve bu süre zarfında kazaya uğrarsa bu olay da iş kazası olarak sayılır. Bu nedenle iş kazasında belirli bir pirim ödemesi şartı da aranmaz (Küçük, 2005).

4.1.1.2 Sigortalı kişinin kaza geçirmesi

Kaza tanımı ile ilgili olarak "ani biçimde ve istenilmeden bir zararın meydana gelmesinde etkili olan nedenlerin tümüdür." demek mümkündür. Daha dar anlamda ise kaza olarak kastedilen olayda insanın zarar gördüğü, ölümle ya da vücut bütünlüğünün zarar görmesi ile sonuçlanmasıdır. İş kazalarında bu dar olan tanım

önemli olup, benzer bir tanım yukarıdaki başlıklarda da belirtildiği üzere Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde 13'te de yer almaktadır.

Genellikle iş kazası incelemelerinde, kazada önemli olan noktada dış bir etkenin varlığı kabul edilmektedir. Örneğin; inşaatta çalışan bir işçinin yüksekten düşmesi ya da elektrik işçinin elektriğe kapılması. Buna karşılık olarak işyerinde meydana gelen kalp krizi sonucu ölme olayı ya da beyin kanaması gibi dış etkenlerin olmadığı olaylarda sigortalının bedenen ya da ruhen zarara uğraması sebebiyle bu olaylar da iş kazası kabul edilmektedir. Yargıtay ise bu şekildeki olayları iş kazası olarak nitelemektedir. Örneğin; Yargıtay bekçi olan sigortalının işyerindeyken beyin kanaması geçirmesi ve sonrasında felç kalmasını da kazası saymıştır (Demiroğlu ve Güzel, 2002).

İş kazasında diğer bir unsur da olayın aniden ve çok kısa bir süre zarfında meydana gelmesidir. Çünkü iş kazası ile meslek hastalığını ayırt eden en önemli unsur budur. Meslek hastalığında işçi dış etkene çok uzun süre ve sürekli olarak maruz kalmakta fakat iş kazasında olay bir defalık meydana gelmektedir (Bostancı, 2005).

4.1.1.3 Kazanın Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen hallerde gerçekleşmesi

Bir olayı iş kazası olarak nitelendirilmesi için Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde 13'te belirtilen "durum ve hallerden birinde" meydana gelmiş olması hükme bağlanmıştır.

4.1.1.4 Sigortalı kişinin ruhsal ve/veya fiziksel bir zarara uğraması

İş kazasında diğer önemli nokta ise, olaydan hemen ya da sonradan sigortalının ruhsal ve/veya bedensel bir zarara uğramasıdır. Uğranılan zarar Sosyal Sigortalar Kurumu'nca kabul edilen nitelikte olmalıdır. Yani, iş yaşamasında sıkça karşılaşılan önemsiz yaralar ya da sıyrıklar iş kazası olarak kabul edilmemektedir. İşçinin sadece fiziksel olarak değil ruhsal olarak zarar uğraması (akıl hastalığı, zihin yorgunluğu, hafıza kaybı, tik oluşması, el ayakta titremeler, duyu organlarında duyu kayıpları vb.) da iş kazası olarak kabul edilmektedir.

4.1.1.5 İlliyet bağı varlığı ve uygunluğu

Olay ile işçinin zararı arasında bir neden sonuç ilişkisi (nedensellik) olması gerekmektedir. Sigortalının bedenen veya ruhen zarar uğramasının ya da kaza sonrasında yaralanması ya da ölümünün, iş yaşamındaki olayların hayatın normal akışı içerisinde gerçekleştiği ve genel yaşam tecrübeleri sonrasında meydana geldiği ispatlanmalıdır. İlliyet bağını kesen durumlar şu şekildedir (Taşkent, 2001):

- İşçinin ağır kusuru : İşçi, eğer kazaya tamamen kendi davranışları sonucunda uğramış ise ve bu davranışları işiyle olan illiyet bağı olgusunu ortadan kaldırıyorsa bu durumda işverenin sorumluluğundan söz edilemez. Örneğin; işçinin iş yerinde intihar etmesi iş kazası sayılacakken işverene sorumluluk verilemez.
- Üçüncü kişinin kusurlu davranışı: Üçüncü kişi olarak nitelendirilen kazaya uğrayan işçi ve işverenden farklı olarak olaya müdahil olan şahıstır. Bu kişilerin davranışları olayı direk olarak etkiliyor ve işverenin sorumluluğunu etkileyerek olayın meydana gelmesinde belirli bir yoğunluğa ulaşmış ise illiyet bağının yokluğu kabul edilir.
- Mücbir sebep: Beklenmeyen, kaçınılmaz ve dıştan gelerek borcun ifasını engelleyen olaylar da işvereni sorumluluktan kurtarmaktadır.

4.2 İşverenin Sorumlulukları

4.2.1 İşverenin idari sorumluluğu

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kuralların ihlali halinde işverenler/işyerleri birtakım idari yaptırımlarla karşılaşırlar. İdari yaptırım, idarenin, yasanın kendisine vermiş olduğu yetki çerçevesinde herhangi bir yargı/mahkeme kararı olmadan kendi yetkisini kullanarak kamu yararını korumak amacıyla verdiği ceza/uyarı şeklinde tanımlanabilir.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kuralların ihlal eden işverenlere uygulanabilecek olan idari yaptırımları incelemeden önce işyerinin kurulması ve işletme izin belgesinin alınmasına değinmek gerekecektir. İş Kanunu Madde 78'de bazı işletmelerin kurma izni ve işletme belgesi alma zorunlulukları belirtilmiştir.

Bu kapsamda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Eski Adı: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı) tarafından 17/12/2004 tarihinde İşyeri Kurma İzni ve İşletme Belgesi Alınması Hakkındaki Yönetmelik çıkartılmıştır. Bu yönetmelik 04/09/2009 tarihinde İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik olarak güncellenmiştir. Yeni yönetmeliği Eki'nde yer alan Asgari Güvenlik Önlemlerine İlişkin Liste ile iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümler belirlenmiştir (EK:27-14)

4.2.1.1 İşyerinin kapatılması veya işin tamamen durdurulması

Bir işyeri içerisinde yaşamsal bir tehlike söz konusu olduğunda işin tamamen durdurulması veya işyerinin geçici/tamamen şekilde kapatılması yolu ile ortadaki tehlikenin giderilmesi sağlanabilir ise bu yöntem iş sağlığı ve güvenliği açısından oldukça etkilidir. İşin durdurulması ve işyerinin kapatılmasına ile ilgili yasal düzenleme Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 05/03/2004 tarihinde çıkartılan İşyerlerinde İşin Durdurulması ve İşyerlerinin Kapatılmasına Dair Yönetmelik ile yapılmış olup yönetmelik 30/03/2013 tarihinde İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik olarak güncellenmiştir (EK:27-15)

4.2.1.2 Alt işveren – asıl işveren ilişkisi

İşletmelerde nakliye, temizlik, güvenlik vb. yardımcı işlerde ve iş gereği teknolojik sebeplerle uzmanlık/profesyonellik gerektiren işlerde alt işveren/taşeron çalıştırılmaktadır. Bir işletmede alt işverenden söz etmek için göz önünde bulundurulacak en önemli husus işletmenin asıl işveren sıfatıyla da işçi çalıştırıyor olmasıdır. İşyeri sahibinin kendi işini bölerek başkaca işletmelere ihale etmesi durumunda alt işverenden söz edilemez (Süzek, 2011).

Bazı yazarlar tarafından işletmenin gereksinimlerinden dolayı dahi olsa alt-işveren çalıştırılabilmesi için bir teknolojik uzmanlık gerektiren iş olması hususu savunulmaktadır. Bu görüşler dikkate alındığında, Türkiye Taş Kömürü Kurumu'nun kendi bünyesinde işçive ekipmanı bulunurken madencilik açısından teknolojik ve uzmanlık gerektirmeyen bir iş olarak kabuk edilen galeri açma işlemleri için alt işveren çalıştırması yasaya aykırı olacaktır (Evren, 2017).

4.2.1.3 Rödovans işletmeciliği

Maden ruhsat sahiplerinin üçüncü kişilerle yaptıkları ve maden ocaklarının/sahalarının işletilmesi işlemlerinin devredilme amacını güden sözleşmeler rödovans sözleşmesi

olarak isimlendirilmektedir. Rödovans, maden arama ve/veya maden işletme ruhsatına sahip olan hak sahibinin sözleşme ile başka bir gerçek ya da tüzel kişiliğe bir süreliğine bırakılması durumunda, işletmeyi devralanın ise ürettiği her bir ton maden miktarı karşılığında ruhsat sahibine ödeme yapmayı taahhüt ettiği sözleşmedir (Uyumaz ve Güngör, 2015). Yargıtay uygulamalarında ise rödovans sözleşmesi genel olarak kira olarak nitelendirilmekte olup ürün kirasına ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiğine belirtilmektedir (EK:27-16) Rödovans ve Rödovans kelimeleri aynı olup kelime yazımında sıkça yanlışlıklar yapıldığını da belirtmek yerinde olacaktır.

Ruhsat sahibi, maden işletmesinde Maden Kanunu Madde 31 uyarınca daimi nezaretçi istihdam etmekle yükümlüdür (EK:27-17). Rödovanslı sahalarda ruhsat sahibinin daimi nezaretçi istihdam etmesi onu iş kazaları karşısında asıl işveren olarak kabul edilmesi için yeterli olmamaktadır. Çünkü, daimi nezaretçinin asli görevi tam olarak iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak olmayıp maden sahasındaki üretimin teknik olarak denetlenmektir. Bu durumda ruhsat sahibi sahayı ihale eden sıfatındadır. Sadece daimi nezaretçi istihdam edildiği ve başkaca işçi çalıştırmadığı için asıl işveren sıfatı bulunmamaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hükümlerden kurtulmak için yapılan muvazaalı rödovans sözleşmeleri incelendiğinde, rödovansçının işçileri üst işveren işçileri olarak sayılmaktadır. Bunun nedeni ruhsat sahibinin işin denetimi ve yönetimi konusunda yetkili olmasıdır. Yargıtay kararlarında da taraflar arasındaki sözleşmenin incelenerek uyuşmazlığın rödovansçının bağımsız olarak hareket etme olanağı olup olmadığının irdelenerek karar verilmesini belirtilmiştir. Rödovansçının işçileri iş kazası ve/veya meslek hastalığından dolayı oluşacak olan alacaklarından ruhsat sahibi üst işveren sıfatı ile rödovansçı ile müteselsilen sorumlu olmaktadır (Topaloğlu, 2014).

4.2.2 İşverenin hukuki sorumluluğu

İşverenin işçisi ile arasında imzalanan iş sözleşmesinden doğan gözetme borcundan dolayı öncelikle işçiye sonra devlete ve kamuya karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Gözetme borcunun dayanağı Türk Borçlar Kanunu Madde 417'ye dayanmaktadır (EK:27-18) İlgili hüküm uyarınca işverenin sorumluluğu kusura dayanmaktadır. Bu durumda kazaya uğrayan kişi olayın iş kazası olduğunu ve alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmadığını, işveren ise bu durumun tam tersini ispatla yükümlüdür (Çelik, 1998).

Yargıtay almış olduğu kararlarda, işverenin sorumluluğu konusunda üç temel ilkeyi kullanmaktadır (Akın, 2011):

- Çıkar İlkesi: "İşçinin emeği ile yürütülen çıkarlardan ilk önce işveren yararlanmaktadır. Bu nedenle oluşan her türlü zararlar da büyük ölçüde işverenin katlanması gerekmektedir." hususuna dayanmaktadır.
- Hakkaniyet İlkesi: "Meydana gelen olayda işverenin herhangi bir kusurunun olmaması durumunda dahi işveren olarak işçinin iş kazası dolayısı ile duyduğu ıstırap ve elemin bir bölümüne katlanmakla yükümlüdür (bölüştürmelidir)." hususuna dayanmaktadır.
- Risk İlkesi: "İşveren hali hazırda yürütmekte olduğu işinden dolayı yarattığı tüm riskler sebebiyle iş kazasında işvereninin kusuru olmasa dahi işverenin sorumlu tutulması açısından yeterli kabul edilmektedir. Çünkü, herhangi bir tehlikeyi yaratan kişi, bu tehlikeden dolayı oluşacak olan her türlü sonuca da katlanmakla mükelleftir."

4.2.2.1 Tazminat davaları

İş kazası geçiren işçinin yaralanması ya da ölümü halinde ise hak sahipleri tarafından iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yeterince ve tam olarak alınmaması sebebi ile işverenden maddi ve manevi tazminat talep edebilirler.

- Maddi Tazminat: İş kazasına uğrayan işçi ya da ölümü halinde işçinin yakınları tarafından maddi tazminat edilmektedir. Kazaya uğrayan işçi tüm masraflarını, kısmen ya da tamamen çalışma yetisini yitirmişse bundan dolayı oluşan zararları, kendisinin ekonomik geleceğinin sarsılmasından doğan tüm zararları dava konusu yapabilir.
- Manevi Tazminat: İşçinin iş kazasından dolayı herhangi bir maddi zararı olmasa da iş kazasının kusur oran fazlalığı kendisinde olmadığı takdirde uğradığı acı, elem ve manevi üzüntü için manevi tazminat talep edebilir. İşçinin kusuru olduğunda ise talep edilen manevi tazminatta indirime gidilir.
- Destekten Yoksun Kalma Tazminatı: İşçinin iş kazası sebebiyle ölmesi sonucu açılan maddi tazminat davasıdır. İşçinin ölmesi durumunda onun yardımından yoksun kalan kişiler uğradıkları zararın tazmin edilmesini isteyebilir. Bu kişilerin tazminata hak kazanmaları için gerekli olan husus sürekli ve düzenli olarak almış oldukları yardımlardan yoksun kalmalarıdır. Örneğin; anne, baba,

çocuk, eş, nişanlı ve hatta resmi olarak nikahlı olmasa da eşi bu tazminatı talep edebilir.

4.2.2.2 Rücu davaları

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sigortalı bir işçinin meslek hastalığı ya da iş kazasından dolayı görmüş olduğu zararların giderilmesi için; geçici iş görmezlik sürecinde günlük ödeme verme, her türlü sağlık yardımı yapma, protez kullanıyorsa gerekli araç gereçleri sağlama, sürekli iş görmezlik halinde düzenli gelir bağlama, cenaze masrafları ödeme ve ölüm halinde hak sahiplerine gelir bağlama gibi hizmetler sunulmaktadır (Baysal, 1999).

Verilen hizmetler için yapılan harcamalar Sosyal Güvenlik Kurumu'na maddi anlamda ağır yük getirdiği için kazada kusurlu olanlara bu harcamalar daha sonradan rücu edilmektedir. (Ersoy, 2005). Bu husus Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 21 Madde'sinde açık hükme bağlanmıştır (EK:27-19)

4.2.2.3 Ceza davaları

İşverenin, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuatta belirtilen hükümlere aykırı şekilde hareket ederek önlemlerini almaması, eğitim ve bilgilendirmeleri yükümlülüklerini yerine getirmemesinden dolayı meydana gelen meslek hastalığı ya da iş kazası sonrasında Türk Ceza Kanunu'nun Madde 85 (Taksirle Bir İnsanın Ölümüne Sebep Olma) ve Madde 89 (Taksirle Bir İnsanın Yaralanmasına Sebep Olma) uyarınca sorumluluğu olacaktır.

5. İŞ KAZALARINDA KUSUR TESPİTİ

Bir iş kazasında ceza verilebilmesi için kusurun olması gerekmektedir. Kusursuz sorumluluk ile kusursuz olma durumunun bu nedenle karıştırılmaması önemlidir. Çünkü uygulamada iş kazalarında kusur tespiti yapan bilirkişilerin genellikle her ceza davasında işverene, işveren vekiline, mağdur işçiye ve daimi nezaretçi maden mühendisine ve iş güvenliği uzmanına kusur verdikleri görülmektedir. Önemli olan husus bu unvana sahip kişilerin hem yazılı hem de yazısız olan yükümlülükleri olmasıdır. Yazılı olan yükümlülükler iş kazası ya da meslek hastalığının gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan hukuki düzenlemeleri belirtir. Yazısız yükümlülükler ise, uyarlanabilirlik ilkesi ve ceza hukuku temek ilkelerine göre belirlenebilir. Örneğin; nedensellik bağı incelenirken iş yerinde işin özüne uygun olarak belirlenebilecek olan yazılı olmayan kurallar dikkate alınır (Akın, 2012).

Yargıtay'ın son içtihatlarında iş kazalarında kusura dayalı sorumluluk belirtilmektedir. Bu sorumluluk ise işçi ve işveren arasındaki iş sözleşmesinden dolayı işverene yüklenen gözetme borcundan kaynaklanmaktadır (Akın, 2013).

İş kazalarında kusur tespitinin düzgün şekilde yapılabilmesi için olay ve taraflar ile ilgili aşağıdaki tespitlerin yapılması gerekmektedir.

5.1 İş Kazasına Sebep Olan Somut Eylemin Tespiti

İş kazası konulu ceza davalarında kazaya sebep olan somut eylemin tespiti olayın ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Somut olay kusur tespiti için ön şart olup, olayın ne şekilde meydana geldiği belirlenmeden kusur tespiti ve kusur dağılımı yapılamaz (Koçali ve Erçetin, 2021).

İş kazasının ne şekilde meydana geldiğinin bulunması için öncelikle kolluk kuvvetleri tarafından hazırlanan olay yeri inceleme krokileri irdelenmektedir. Bu krokilere ek olarak iş müfettişlerinin kaza öncesi ve sonrasında yapmış oldukları incelemeler de ceza dosyasında yer almalıdır. Bunlara ek olarak mümkünse olay yerine mahkeme ile gidilerek keşif işlemleri yapılmalıdır. Sadece olay yeri ile ilgili değil aynı zamanda

işçinin özlük dosyası ve kanunen alması gerekli olan eğitim sertifikaları, hastane raporları, ölüm halinde otopsi ve adli tıp raporu da incelenmelidir. Bu belgeler olmadan yapılacak olan tespit işlemleri yargılamanın uzamasına sebep olacaktır (Kunter ve diğerleri, 2010).

Bilirkişiler yapmış olduğu incelemelerde; ceza davalarında şüpheli/sanıkların delil toplama yükümlülükler bulunmağı hususunu gözden kaçırarak, işveren tarafından dava dosyasına işçinin özlük dosyası sunulmaması durumunda iş kazasından direk olarak işverenin sorumlu tutabilmektedir. Ceza dosya içerisinde tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin tutulmadığının tespiti ile bu belgelerinin olmadığının kesin olarak belirtilmesi farklı hususlar olup şüpheli/sanık aleyhine yorumlama yapılmamalıdır (EK:27-20).

5.2 Kusur Verilecek Kişilerin Tespiti

Failsiz suç olmayacağı gerçeğinden yola çıkarak iş kazalarında kusur tespiti yapılması için öncelikle doğru kişilerin belirlenmesi gerekmektedir. Bunun için olay ile ilgili yükümlü olan kişilerin listesi yapılmalı ve bu kişilerim yükümlülükleri iyi şekilde belirlenmelidir (Kılıçoğlu, 2007). Yargıtay örnek bir kararında da bu hususu belirtmiş olup, sorumluların net şekilde belirlenmemesinden dolayı eksik soruşturma sebebiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur (EK:27-21)

5.3 Nedensellik Bağının Tespiti

Türk Ceza Hukuku'nda nedensellik bağı ile ilgili bir tanımlama yapılmamıştır. Nedensellik bağı, işverenin iş sözleşmesinden doğan sorumluluklarından kaynaklanan yükümlülüğünü yerine getirmemesi sonucu meydana gelen zararın bu yükümlülükten kaynaklanmış olmasını belirtir. Bu nedenle nedensellik bağındaki en önemli husus işverenin yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması olup başka bir sebep oluşmuşsa nedensellik bağının oluşmayacağı kabul edilir (Akın, 2011). Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun içtihatları da bu yöndedir (EK:27-22)

5.4 Kusur Tespitinde Manevi Unsur

Bir suç hakkında ceza verilebilmesi için suçun sadece manevi unsurlarının olması yeterli olmayıp, ayrıca manevi unsurlarının da olması gerekmektedir. Türk Ceza

Kanunu'na manevi unsur taksir ve kast olup, bu hususta açıklamalar aşağıda verilmiştir (Koca ve Üzülmez, 2020).

5.4.1 İş kazalarında taksir kavramı

Günümüzde meydana gelen neredeyse tüm iş kazalarında alınması gereken önlemlerin alınmaması halinde ne gibi sonuçların meydana geleceğini öngörmekte mümkündür. Öngörülemeyen sonuçlar ise tesadüf, kasıt ya da taksir gibi sorumlukları beraberinde getirmektedir. Eğer bir iş kazasında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili alınması gereken tüm önlemler alınmış fakat bu kurallara uyması gereken kişi önlemlere uymamış (zaten bir şey olmaz) ise bu durumda bilinçli taksir meydana gelir. Aynı şekilde alınması gereken önlemler tam olarak alınmamış ise yine bilinçli taksirden dolayı sorumluluk meydana gelecektir. Bu noktada tüm husus özellikle iş güvenliği uzmanı ya da işyeri hekiminin yazılı ve sözlü uyarıları olmasına karşın kişilerin özen ve dikkat yükümlülüklerine aykırı davranarak uyarılara uymaması olup, bunun ispatı için onaylı deftere uyarıların işlenmiş olmasının ceza davaları ve soruşturmalar açısından da bildirim yükümlülüğü açısından önem ve anlam taşımaktadır (Özdemir, 2014).

5.4.2 Risk değerlendirmesi ve taksir olgusu

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde 10 (EK:27-23) ve İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde 4 (EK:27-24)'te risk değerlendirmesi yapılması zorunluluğu belirtilmiştir. İşyerinde risk değerlendirmemiş yaptırılmamış ya da yapılmamış olması, meydana gelen iş kazası karşısında kayıtsız kalındığını ve risklerin üstenildiğini gösterir. Bu durumda işveren bilinçli taksirle sorumlu olacaktır. Ancak önemli olan husus, risk değerlendirmesi yapılmamasının iş kazasının meydana gelmesinde etkili olup olmadığının tespit edilmesidir (Akpınar ve Çakmakkaya, 2014).

5.4.3 Suç açısından kast veya taksirin bulunmaması

5.4.3.1 Kaçınılmazlık ilkesi

Kaçınılmazlık, yürürlük olan tüm evrensel teknik ve bilimsel kurallar ile hukuki önlemler uyarınca zorunlu olan bütün önlemlerinin alınmasına rağmen iş kazasının tam olarak önlenememesi durumunun teknik ve pratik olarak mümkün olmama ihtimali olarak tanımlanabilir (EK:27-25). Yargıtay içtihatlarında da bilirkişilerin raporlarında kaçınılmazlık ilkesini dikkate alarak işverenin sorumluluğunu irdelemelerini ve kazaya öngörülmemiş bir sebebin yol açması olasılığının da mevcut

olabileceği düşünülmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu nedenle meydana gelen her iş kazasında kaçınılmazlık ilkesinin de tespiti gerekmektedir (EK:27-26).

5.4.3.2 Önlenemez risk

Yargıtay içtihatlarında önlenemez risk, iş kazasına sebep olan ana etkenin önlenemez olup olmadığının belirlenmesi hususunun araştırılmasını ve önlenemez risk sonucu kaza meydana gelmiş ise sanıklara kusur verilemeyeceği belirtmiştir (EK:27-27). Bu nedenle kaçınılmazlık ile önlenemez risk birbiri yerme çoksa karışan kavram haline gelmiştir. Bir olayın kabul edilebilir risk seviyesinde yani önlenip önlenemeyeceği hususu İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde 4'te belirtilmiştir (EK:27-28).

5.4.3.3 İstenmeyen durum/netice

Ceza hukukunda izin verilen risk tanımlamasına karşılık gelen istenmeyen durum/netice ile iş kazalarında ceza verilememesinin nedeni belirtilir. Örneğin; kimyasal maddeler kullanılan bir işyerinde çalışanların kimyasallara maruziyeti önlenmesine ve temasın en aza indirgenmesine rağmen, havalandırmadan ortama girebilecek olan başkaca çeşitli gazla teknik olarak hesaplanmayan bir kimyasal tepki sonrasında iş kazası meydana gelmesi istenmeyen durum olarak tanımlanır (EK:27-29).

5.4.3.4 Değerlendirme yapılması

Kaçınılmazlık, istenmeyen durum/netice ya da önlenemez risk kavramları arasında pratikte ayrım yapmak yerine hangi kavramın fail ya da fiil açısından ceza muhakemesine konu edileceği ve kusur belirlemede hangisinin esas alınacağının belirlenmesi değerlendirme açısından da önem arz etmektedir. Bu değerlendirmede; tedbir ve önlemlerin tümünün alınmasında dahi riskin önlenip önlenemeyeceği, risk değerlendirmesi ile riskin sonuca etkisi ve riskin işin özelliğine göre önlenip önlenemeyeceği dikkate alınmalıdır (Koçali ve Erçetin, 2021).

5.5 Kusurun Paylaştırılması

İş kazalarında işçinin işveren ile birlikte kusurunun bulunması durumunda, kusur oranının nasıl paylaştırılacağı önemlidir. Bu nedenle kusur dağılımı ihtimalli bir şekilde yapılmalıdır. Bu ihtimalli durumlar aşağıdaki şekilde belirlenebilir (İnciroğlu, 2008):

- İşçi kusursuz (%0) ve işveren %100 kusurlu ise, sorumluluğu işveren üstlenecektir.
- İşçi ve işveren tali kusurlu ise olay iki tarafında kusuru ile meydana geldiği için taraflar kusurları oranında sorumludur.
- İşçi tamamen kusurlu (%100) ve işveren kusursuz (%0) ise, sorumluluğu işçi üstlenecektir. Fakat olayda kusursuz sorumluluk kabul edilirse işveren de işçi ile birlikte sorumlu kabul edilecektir. Fakat bazı yazarlar bu durumda işverenin hiçbir şekilde sorumlu olmayacağını ve nedensellik bağının kesildiğini belirtmektedir.
- İş kazasında üçüncü bir kişinin kusuru var ise illiyet bağı kesilmiş kesildiği için kusursuz ya da kusurlu sorumluluk seçeneklerine gidilemez (Akın, 2009).
- İş kazası üçüncü bir kişi ve işverenin ortak kusurları sonucu meydana gelmişse, her ili taraf için de kusuru oranında sorumluluk meydana gelecektir.

İşverenin ve işçinin hem Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hem de iş sağlığı ve güvenliği hususlarını düzenleyen diğer hukuki mevzuatta belirtilen yükümlülüklerine uyması durumunda bile iş kazası meydana geliyorsa iki farklı ayrım yapılmalıdır. Olayda nedensellik bağı kesilmişse iki tarafın da sorumluluğu ortadan kalkacaktır. Fakat nedensellik bağı kesilmemiş ise olayda hem işveren hem de işçi kusurlu tutulacaktır (Demircioğlu ve Kalyon, 2013).

İş kazalarındaki kusursuz sorumluluk konusundan Yargıtay farklı içtihatlara sahiptir. Bazı daireler kararlarında kusursuz sorumluluğu (EK:27-30) bazı daireler ise kusura dayalı sorumluluğu (EK:27-31) kabul etmişlerdir.

Ceza muhakemesi kapsamındaki iş kazaları olaylarında, kusur tespit işlemleri bilirkişilere ya da bilirkişi heyetlerine yaptırılmak istenmekte olup, hangi konuda hangi soruların cevaplanması gerektirildiği mahkeme tarafından belirtilmemektedir (EK:27-32). Bunun sonucunda bilirkişiden kendi teknik bilgi ve araçlarını kullanarak iş kazasına ilişkin tespit ve olgularına ait bilimsel çıkarımlar yapması istenmektedir. Yargıtay ise ceza davaları ve soruşturmalarda oluşturulacak olan bilirkişi heyetlerinin iş sağlığı ve güvenliği uzmanı olan kişilerden oluşturulmasını görüş edinmiştir (EK:27-33) Fakat alanında tam uzman olmayan iş güvenliği uzmanlarının farklı bir iş kolunda meydana gelen iş kazası hakkında rapor hazırlamasını beklememek gerekecektir. Bu nedenle ceza muhakemesinde görevli olan bilirkişilerin ihtisaslı

olmaları (EK:27-34) ve ceza muhakemesi konusunda bilgisi olmayan bilirkişilere kusur tespiti için dosya verilmemesi gerekmektedir (EK:27-35). Yürürlükten kalkmış yönetmelik ve tüzüklere atıflarda bulunarak kusur tespiti yapan bilirkişilere günümüzde bile rastlamak mümkündür. Ceza ve hukuk muhakemelerinde kusurun nasıl dağıtıldığını tam olarak bilmeyen bilirkişiler, mevzuattaki hususları raporlarında sıralayarak en kötü olasılıkla işçi ve işverene tali kusur vermektedir (Koçali ve Erçetin, 2021).

6. MADEN SAHALARINDAKİ HUKUKİ SORUMLULUKLAR

Ülkemizde sosyal devlet temelinde çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için madencilik sektörü ile ilgili birçok kanun ve yönetmelik bulunmakta olup, özellikle İş Kanunu'nun Madde 111 (EK:27-36) temelinde Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birçok yükümlülük getirilmiştir.

Türkiye'deki maden mevzuatı; özellikle madencilikle ilgili ruhsat alımı, maden işletme projelerinin yapılması, işletim, denetim, kural ihlalleri belirleme, ocakların faaliyet durdurması ve ruhsat iptali gibi kısıtlı konuları düzenlemek suretiyle dolaylı ya da doğrudan olarak maden işletmelerindeki iş sağlığı ve güvenliği şartlarını da etkilemektedir. 3213 sayılı Maden Kanunu Madde 29'da iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak işletme faaliyetlerinin nasıl yapılacağı ile ilgili tanımlamalara yer almaktadır (EK:27-37) Bu madde ile hazırlık ve üretim çalışmaları yapılırken basamak yüksekliği, basamak genişliği, şev açısı, göçük, heyelan, altyapı durumu, havalandırma ve projeye aykırı olabilecek olan benzeri tüm durumlar iş sağlığı ve güvenliği kapsamında hükme bağlanmıştır (Koçali, 2018).

6.1 Daimi Nezaretçinin Hukuki Durumu

Bir maden sahasında üretim yapılması için daimi nezaretçi maden mühendisinin atanmasının kanunen zorunluluk olduğu hususu yukarıdaki başlıklarda açıklanmıştır. Daimi nezaretçinin Maden Kanunu'nda (EK:27-38) belirtilen görev, hizmet ve yetkileri ise Maden Yönetmeliği Madde 125'te belirtilmiştir (EK:27-39).

Maden Yönetmeliği adı altında 21.09.2017 tarihinde yapılan hukuki düzenlemeler, maden rezervlerinin teknik ve bilimin günümüzdeki kazanımları ile tamamen insan odaklı olarak; aranması, işletilmesi ve üretilmesi işlemlerinin hukuki mevzuatını yeterince karşılamamaktadır. 6592 sayılı kanun uyarınca çıkartılmış olan diğer yönetmeliklerde de olduğu gibi Maden Yönetmeliği'nde de hukuka aykırılıklar devam ettirilerek İş Kanunu, Ticaret Kanunu vb. birçok temel kanuna aykırı olan hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Günümüzde ise son dört yılda Maden Kanunu'nda toplam

10 defa değişiklik yapılmış olup meydana gelen iş kazalarına çözüm üretilmemiş ve özellikle iş sağlığı ve güvenliği açısından eksik olan hususlara yer verilmiştir (Koçali, 2019).

Daimi nezaretçi görevlendirildiği maden sahasındaki görevini, 3213 sayılı Maden Kanunu temelinde 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerindeki kapsamlara uygun olarak yürütmektedir. Ruhsat sahasındaki tüm üretimleri ve faaliyetleri her hafta denetlemek ve e-devlet üzerinde bulunan e-maden sistemindeki Nezaretçilik İşlemleri menüsünde bulunan Daimi Nezaretçi Defteri'ne işleyerek e-imza ile imzalamak zorundadır. Eğer daimi nezaretçi maden sahasında iş sağlığı ve güvenliği açısından tehlikeli bir durumun olduğunu belirler ve bu tehlikeye karşı ivedilikle önlem alınması mümkün değil ise maden sahasındaki işlete faaliyetlerini önlem alınana kadar durdurma yetkisine sahiptir. Bu nedenle tüm yeraltı maden işletmeleri ile ruhsat sahalarında tesislerde çalışan işçiler hariç en az on beş işçi çalışan tüm açık ocak işletmelerde en az bir maden mühendisinin daimi nezaretçi şeklinde istihdamının yapılması zorunlu olup, görevlendirilme yapılmaz ise ruhsat sahibinin uyarılıp on beş gün süre verilmesi ve sonrasında ise ruhsat teminat harcının irad kaydedilerek işletme faaliyetlerine son verilmesi söz konusudur.

Daimi nezaretçinin görev, yetki ve sorumluluklarını en genel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Daimi nezaretçi, Maden Kanunu'ndaki nezaret görevini yönetmelikte belirtilen hususlar kapsamında yürütmektedir.
- Maden sahasındaki günlük üretim faaliyetlerini planlar ve projeye uygun yürütülmesini sağlayarak mal ve can emniyeti kapsamında tehlikeli bir durum olduğunda gereken önlemlerin alınmasına nezaret eder. Tedbirler hemen alınamıyor ise üretim faaliyetlerini tamamen durdurur.
- İşletme faaliyetleri ile ortaya çıkan eksiklikleri gidermek için alınacak olan önlemleri belirler ve ruhsat sahibine/rödovansçıya yazılı olarak bildirerek tedbirin alınması konusunda nezaret eder. Eksiklik giderilmesi ile ilgili olarak tüm teçhizat ve malzemenin temin edilmesi konusunda ruhsat sahibi ya da var ise rödovansçı sorumludur.

6.2 Rödovanslı Maden Sahalarında Hukuki Durumu

Rödovans veya maden kiralama sözleşmesi, 2010 yılına kadar Maden Kanunu ya da başka bir kanun içerisinde özel olarak düzenlenmemiş olup 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 5177 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan Madde 28'in gerekçesinde rödovans sözleşmeleri belirtilmişse de 1985 tarihli Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği Madde 32'de belirtilen hükme göre, rödovans vb. benzeri sözleşmeler uyarınca ruhsat sahasında yapılan madencilik faaliyetleri Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün iznine tabiydi. Ruhsat sahibi yapmış olduğu rödovans sözleşmesini bildirmek ve idareden onay olmak zorundaydı. Fakat Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde 2003 yılında değişiklik yapılarak tasarruf hakkının sözleşme taraflarına ait olduğu hususu belirtildi. Buna istinaden 2005 yılında yapılan son değişiklik ile rödovans sözleşmeleri konusunda Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün muhatap olmayacağı belirtilmiştir. Maden Kanunu'nda ise rödovans sözleşmeleri ile ilgili düzenleme yapılarak 5995 sayılı Maden Kanunu'nda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun Madde 17 ile 3213 sayılı Maden Kanunu'na eklenen Madde Ek-7 ile rödovans sözleşmelerinden dolayı madencilik faaliyetlerinden doğacak olan her türlü İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mali, hukuki ve idari tüm sorumluluk rödovansçıya bırakılmış olup Maden Kanunu'ndan doğan tüm sorumluluklar ise ruhsat sahibine aittir (Koçali ve Erçetin, 2021).

6.2.1 İş Hukuku'na göre işverenin belirlenmesi

Rödovans sözleşmeleri ruhsat sahibi ile rödovansçının kendi iradeleri ile düzenlenmektedir. Tarafların hak ve yükümlülükleri ile ilgili kanuni bir düzenleme bulunmamakta olup temelinde maden ruhsatının belirli bir süre için kullanım hakkının üçüncü kişiye bırakması karşılığında ruhsat sahibine rödovans adlı kullanım bedeli yer almaktadır (Koçali ve Erçetin, 2021).

Ülkemizde uygulama bakımından rödovans bedelinin ödenme şekline ve tarafların idarelerine göre iki tür rödovans yapılmaktadır. Birinci tip rödovans sözleşmelerinde; maden ruhsatı devri yapılmadan rödovansçı ismi verilen işletmeci ruhsat kullanım bedeli karşılığında maden ruhsat sahibine sözleşmede belirtilen tutarda ödeme yapmaktadır. Böylece maden hakkı devredilmediği için, rödovans sözleşmesi hukuken hasılat kirası özelliği göstermektedir. İkinci tip rödovans sözleşmelerinde ise; maden

ruhsatı işletmeciye devredilerek ruhsat sahibine rödovans bedeli olarak kira ödemesi yapılmaktadır. Devir öncesinde ise peşin ya da taksitli olarak devir tutarı sözleşmede belirtilen hususlara göre ödenmektedir. Ruhsatı devralan işletmeci, ruhsatın üzerindeki kullanım hakkını da devir almıştır. Bu nedenle bu tür sözleşmeler hukuken lisans devri özelliği göstermektedir. Bu tip rödovans sözleşmelerinde devreden taraf maden sahasında faaliyet göstermediği için daimi nezaretçi ataması da yapmamaktadır. İş Kanunu ve Maden Kanunu çerçevesindeki tüm sorumluluklar, rödovans bedeli ödeyen tarafa ait olup meydana gelen iş kazasından da kendisi sorumludur. Bu konu ile ilgili örnek Yargıtay Kararları yukarıdaki Rödovans İşletmeciliği başlığı altında sunulmuştur (Koçali ve Erçetin, 2021).

Maden kazaları bakımından sorumluğun kimde olduğunun belirlenmesindeki asıl önemli olan rödovans tipi birinci tip sözleşmelerdir. Çünkü, bu sözleşmeler hasıla kirasına benzeyen özellikler taşısa da bazı durumlarda ayrışmaktadır. Maden sahasının işletme işlemleri tümden devredilse dahi, Maden Kanunu'na göre daimi nezaretçi ataması yapmak ve İş Kanunu'na göre de iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak ruhsat sahibinin yükümlülüğünde olup Maden Yönetmeliği Madde 10'da bu husus belirtilmiştir (EK:27-40). Bunun nedeni maden ruhsat sahibi ile rödovansçı arasında asıl işveren – alt işveren ilişkisi kurulması olup Yargıtay İçtihatları da bu yöndedir (EK:27-41).

Ruhsat sahasının rödovanslı maden sahasına daimi nezaretçi ataması onu asıl işveren – alt işveren ilişkisi yaratarak iş kazası karşısında rödovansçı ile birlikte müteselsilen sorumlu tutmak için yeterli değildir. Çünkü daimi nezaretçinin asıl görevi iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olmayıp maden sahasındaki üretimin teknik olarak denetlenmesidir. Maden sahasında ruhsat sahibinin daimi nezaretçiden başka bir işçisi olmadığı için işveren sıfatı da bulunmamakta olup Yargıtay İçtihatları da bu yöndedir (EK:27-42)

Bazı rödovans sözleşmelerinde ise daimi nezaretçisi atamasının yanında ruhsat sahihine işin denetimi ve yönetimi yetkisi de verilmektedir. Bu durumda asıl işveren – alt işveren ilişkisinin kurulduğundan kuşku yoktur. Yargıtay içtihatlarında sözleşmenin hukuki durumunun incelenmesini ve ruhsat sahibinin rödevansçının maden sahasındaki hareketini kısıtlayıp kısıtlamadığının belirlenmesini belirterek asıl işveren – alt işveren ilişkisinin belirlenmesini vurgulamıştır (EK:27-43).

6.2.2 Muvazaalı rödovans sözleşmeleri

Ruhsat sahibi tarafından maden çıkartma ve üretme işlemlerinin rödovans sözleşmesi ile başka bir kişiye devredilmesi durumunda yeterli teknik donanıma ve ekipmana sahip olmayan rödovansçının ruhsat sahibinin makinalarıyla üretim yaparak rödovansçının hizmeti yerine işçi temininden yararlanmak amacı güdülmesi durumunda muvazaalı rödovans ilişkisi kurulmuş demektir. Böyle bir durumda Yargıtay içtihatlarında da olduğu üzere rödovansçı ile ruhsat sahibi arasındaki tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak rödovansçı ruhsat sahibinin işçisi olarak değerlendirildiğinden dolayı işçilik hakları ve iş kazası ya da meslek hastalığı konusunda ruhsat sahibinin sorumlu tutulacağı belirtilmiştir (EK:27-44).

6.2.3 Rödovanslı sahalarda kaçak yapılan üretim

Rödovanslı sahalarda kaçak olarak yapılacak olan üretimden Yargıtay içtihatlarında da vurgulandığı üzere maden sahasındaki üretim ve denetimden ruhsat sahibi sorumlu olduğundan meydana gelecek bir iş kazasından ruhsat sahibi sorumludur (Ek:27-45).

6.2.4 Maden Kanunu Ek-7 Madde ile getirilen düzenleme sonrası durum

18 Mayıs 2010 tarihinde Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun Karadon Madeni'nde grizu patlaması ardından meydana gelen göçükte 30 işçinin kalması sonrasında maden kazaları ile ilgili olarak kamuoyunda büyük tepkiler başlamıştır. Olaydan sonra 5595 sayılı Kanun ile Maden Kanunu'na eklenen Ek-7 Maddesi ile iş sağlığı ve güvenli ile ilgili açık hüküm eklenmiştir (EK:27-46).

Eklenen madde ile sadece rödovanslı sahalardaki durum irdelenmiş olup, daimi nezaretçinin ruhsat sahibinin talimat ve emiri altında çalıştığı ve ona karşı sorumlu olduğu vurgulanmamıştır. Daimi nezaretçilerin durumunu incelemeden tüm sorumluluğun rödovansçıya bırakılması eksik ve hatalı bir düzenleme yaratmıştır. Böylece ruhsat sahibinin asıl işveren gibi değerlendirilmemesi ve madenlerdeki iş kazalarından dolayı işçilere karşı ruhsat sahibinin sorumluluğunun kalmayarak tüm sorumluluğun rödovansçıda olduğu şeklinde yorumlanmasına yol açmıştır. Bu husus Yargıtay içtihatlarında da açıkça belirtilmiştir (EK:27-47).

Ek-7 Maddesi ile ruhsat sahibi rödovanslı maden sahasındaki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumluluklardan kurtulmuştur. Düzenleme sonrasında maden ocaklarında

meydana gelecek olan tüm iş kazalarından ruhsat sahibi sorumlu tutulmadığından dolayı işveren sıfatını taşımayacağından 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'a göre de sorumlu olmaktan çıkmıştır. Bu durum ruhsat sahiplerinin sorumluluktan kurtulmak için rödovans uygulamalarına daha sıcak bakmalarına yol açmıştır (Koçali ve Erçetin, 2021).

6.3 Daimi Nezaretçiler İle İlgili Yargıtay Kararları

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile 3213 sayılı Maden Kanunu'nda sayılan ve maden mühendisine hukuken yüklenen sorumluluklar sonrası, iki kanunun da farklı yorumlanması birçok çelişkiye yol açmıştır. Özellikle Maden Kanunu'nda Daimi Nezaretçi ile ilgili tanımlanan görevlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu öncesinde tüzükler ile açık açık belirtilmesi önem arz etmektedir. Kanun sonrası tüzüklerin iptali ile görev ve sorumluluk tanımlamaları da askıda kalarak çok geniş bir sorumluluk getirmiştir. Daimi Nezaretçiyi neredeyse otomatik olarak İş Güvenliği Uzmanı olarak nitelendirilen ve aynı maden sahasında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği İş Güvenliği Uzmanı çalıştırmak ya da dışarıdan hizmet almak zorunlu iken aynı görev ve sorumlulukta iki farklı statü ortaya çıkmıştır. Bu çelişkiyi gidermek için Yargıtay'ın baz almış olduğu belirli emsal kararlar yer almaktadır. Yargıtay'ın resmi web sitesi ve diğer hukuk databaselerinde yapılan arama sonrasında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmiş olduğu 01/01/2013 tarihinden sonra yayımlanan emsal kararlar aşağıda sunulmuştur. Çizelge 6.1'de; mahkeme ismi, esas ve karar no ile bu karara ait ruhsat sahibine, maden mühendisine, işçiye ve eğer var ise rödovansçıya verilen kusurlar (Asli, Tali, Kusursuz) şeklinde gösterilmiştir.

Çizelge 6.1: Maden Kazaları İle İlgili Örnek Yargıtay Kararları Kusur Dağılımları

Mah.	Esas No	Karar No	Ruhsat Sahibi	Maden Müh.	İşçi	Rödovans
12 CD	2013/1279	2014/6385	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
12 CD	2013/8605	2013/19142	Tali	Asli	Tali	Yok
12 CD	2014/166	2014/23862	Asli	Tali	Kusursuz	Yok
10 HD	2014/1746	2018/1620	Asli	Tali	Tali	Tali
10 HD	2014/18740	2015/12143	Asli	Tali	Tali	Yok
12 CD	2014/20611	2015/12468	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
10 HD	2014/25938	2016/10842	Asli	Tali	Kusursuz	Yok
21 HD	2015/10654	2016/7227	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
10 HD	2015/10944	2015/14287	Tali	Tali	Tali	Asli
12 CD	2015/13450	2017/2611	Asli	Tali	Tali	Yok
12 CD	2015/4764	2016/4334	Asli	Asli	Tali	Tali
12 CD	2015/9687	2016/5896	Tali	Tali	Tali	Asli
21 HD	2016/10585	2016/12770	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
CGK	2016/1153	2020/119	Tali	Tali	Tali	Asli
12 CD	2016/12742	2018/9440	Tali	Kusursuz	Asli	Yok
10 HD	2016/14458	2019/2961	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
Ankara BAM	2016/24	2018/689	Asli	Tali	Tali	Yok
10 HD	2016/3745	2018/3568	Asli	Tali	Tali	Tali
10 HD	2016/4810	2018/6809	Asli	Tali	Tali	Yok
10 HD	2016/6405	2018/4062	Tali	Kusursuz	Asli	Yok
10 HD	2016/9049	2018/8513	Asli	Tali	Tali	Yok
12 CD	2017/11896	2019/1208	Asli	Tali	Kusursuz	Tali
İzmir BAM	2017/2687	2019/335	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
Antalya BAM	2017/3351	2018/2496	Tali	Tali	Asli	Yok
10 HD	2017/72	2017/3357	Asli	Tali	Tali	Yok
CGK	2017/834	2020/153	Tali	Asli	Tali	Yok
10 HD	2017/957	2017/5118	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
10 HD	2018/2555	2018/4653	Asli	Tali	Tali	Yok
12 CD	2018/3046	2019/5849	Asli	Tali	Kusursuz	Yok
21 HD	2018/3313	2019/1906	Asli	Kusursuz	Tali	Tali
21 HD	2018/3317	2019/6522	Asli	Tali	Kusursuz	Yok
12 CD	2018/4573	2018/6919	Asli	Kusursuz	Tali	Yok
10 HD	2019/34	2019/685	Kusursuz	Tali	Tali	Asli
10 HD	2019/4926	2020/2542	Asli	Tali	Tali	Yok

Kaynak: lexpera.com & yargitay.gov.tr (30/10/2020)

Maden Mühendislerinin tümü ilgili maden sahasında Daimi Nezaretçilik görevini üstlenen kişilerdir. Kusursuz olarak belirtildikleri kararlarda, İş Güvenliği Uzmanlarına ya da direk olarak işverene kusur verilmiştir. Maden mühendisinin asli kusurlu olarak belirtildiği kararlarda ise bir işveren gibi değerlendirilmiş (işveren vekili) ve kaza geçiren işçiden daha kusurlu olduğu vurgulanmıştır. Maden

mühendisinin tali kusurlu olarak belirtildiği kararlarda ise yaralanan işçi ile birlikte tali kusurlu olduğu ya da olayda görevi gereği (yanlış değerlendirmeler yapılarak iş güvenliği uzmanı gibi) sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Fakat tüm kararlar incelendiğinde; yukarıdaki başlıklarda da belirtildiği üzere Yargıtay Daireleri'nin olay incelenmelerinde de farklılıklar olduğu görülmüştür. Yargıtay Kararları'nın dava dosyasında yer alan Bilirkişi Raporları'nı baz aldığı ve bu raporlarda sorumluluk ile kusur öğelerinin farklı anlama gelmesine rağmen aynı kabul edilerek Maden Mühendislerine kusur verildiği tanımlanmıştır.

01/07/2020 tarihinde yayımlanan Bilirkişinin Uyması Gereken Etik İlkeler Bildirisi'nde sadece madencilik alanında değil tüm iş sağlığı güvenliği ile ilgili olarak alınan bilirkişi raporlarında 6754 sayılı Bilirkişi Kanunu'nun 3/2 ve Bilirkişi Yönetmeliği'nin 5/2 maddeleri gereğince, kusurluluk konusunun yargılamayı yapan hakimin yetkisinde olduğu ve bilirkişilerin asli/tali veya yüzdelik kusur oranı veremeyeceği ve kusur oranı belirleme yetkisinin sayın mahkemenize ait olduğu hususu getirilerek daha önceden yapılan yanlış değerlendirmelerin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

7. BELGE TAKİP-KONTROL SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI

Madencilik sektörü, hızla değer kazanan ve altyapı değişikliği ile teknolojik atılımları da arkasına alarak kanun, müfredat, belge ve dokümanlarla zaman kaybetmeyerek; daha çok üretime odaklanıp üretim parametrelerini kendi kontrol eden ve böylece daha kontrollü/sistemli maden sahaları/ocakları ile ekonomiye ve istihdama daha çok katkı sağlamaya elverişli önde gelen sektörlerdendir. Halihazırdaki madencilik süreci başlangıcından maden üretimine kadar olan tüm süreçler sistemdeki teknolojik altyapı ve bilgi yetersizliği ile hata ve noksanlardan dolayı çok yavaş ilerlemektedir. Maden iznini alarak üretime geçecek olan kişi/şirketler için bu süreç bazen yıldırıcı olmaktadır. Ayrıca üretim yapılan madenlerde herhangi bir kontrol sistemi olmadığı ve hem proje parametreleri hem de kanuni izin süreçleri/süreleri takip edilmediği için teknolojik, kontrollü ve az maliyetli bir üretim söz konusu değildir.

Mühendislik, hedeflenmiş olan üretimin günümüzün ekonomik koşulları altında en az riskle en çok kalite ve kazanç sağlayacak biçimde tasarlanmasıdır. Bir madencilik üretiminin bu özelliklere sahip olması için öncelikle iyi bir proje hazırlama ve daha sonrasında ise iyi bir proje yönetimi sürecinden geçmesi gerekmektedir. Bu nedenle madencilik projeleri gibi hem ekonomik hem de teknik açıdan oldukça riskli olan projelerin sağlıklı ve düzgün bir biçimde yürüyerek sonuçlanması için profesyonel olan maden mühendisleri ve daimi nezaretçiler tarafından hazırlanması önemlidir (Koçali, 2018).

Tez kapsamında yapılan yazılım ile madencilik sektörü için 3213 sayılı Maden Kanunu gereği alınması gereken izinlerin (arama, işletme, patlatma, çevre, orman, çalışma vb.) bilgisayar ortamında belirli bir standartta ve daha hızlı hazırlanması, raporlanması ve takip işlemlerinden başlayarak; üretime başlayan madenlerde Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne sunulan proje, belge ve dokümanların takibi ile üretim için gerekli mühendislik bilgilerinin (günlük üretim planlama, patlatma tasarımı, kamyon-kepçe performansı, cevher tesis tasarım ve kontrolü vb.) bilgisayar ortamında tek platformda hesaplanması, kontrolü ve güncellenmesi ile tüm madenler için

mühendislik temellerine dayalı sistem ve bilgisayar yazılımı yapılması amaçlanmaktadır. Kısacası tüm madencilik parametreleri A'dan Z'ye tek bir pakette olacaktır.

7.1 Maden Kanunu Kapsamında Hazırlanan Belgeler

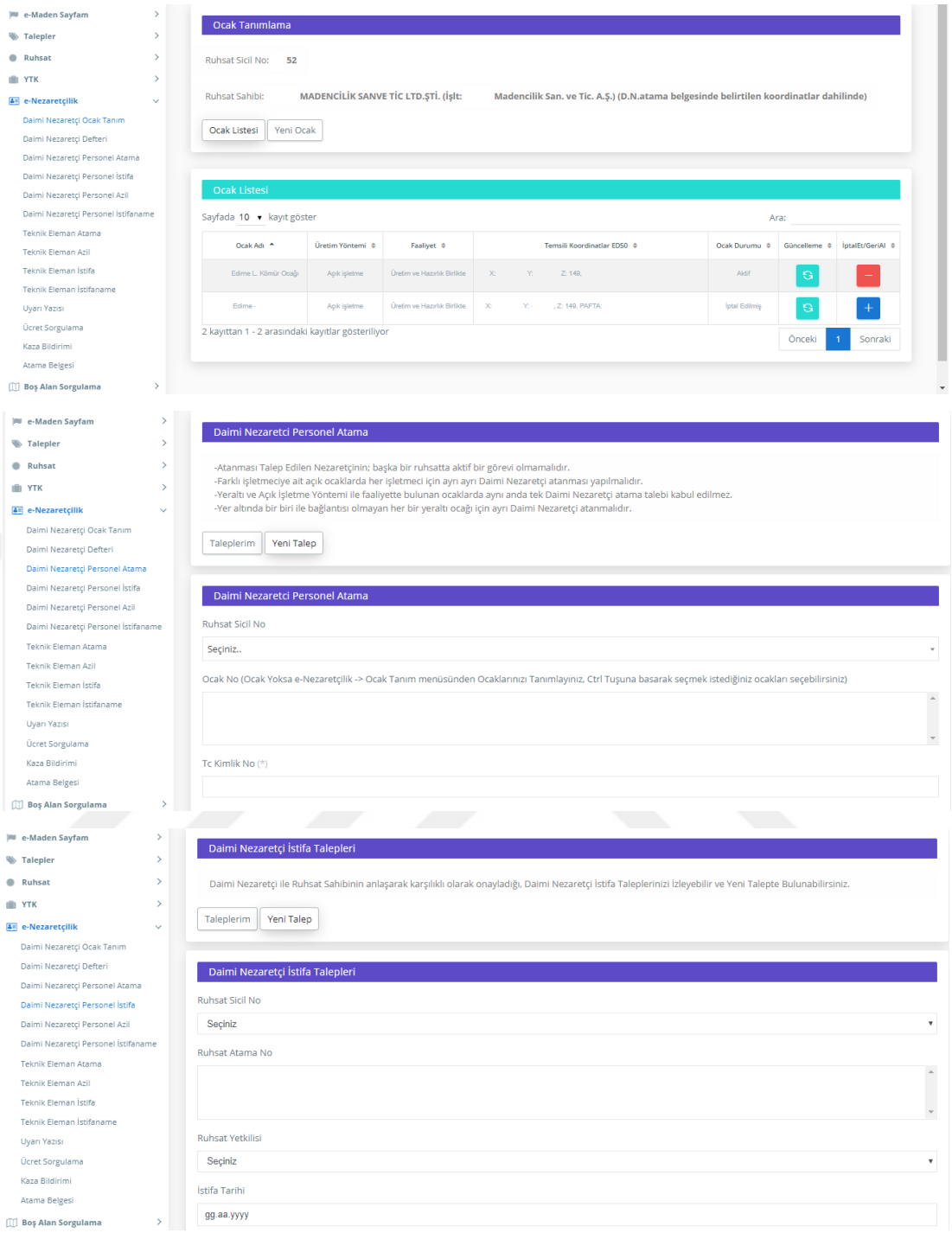
Maden Kanun Madde 3'te Teknik Belge tanımı yapılmıştır (EK:27-48). Aynı kanuna ait uygulama yönetmeliğinde ise bu tanıma atıf yapılarak bu belgelerin neler olduğu belirtilmiştir. Tez çalışmasının EKLER bölümünde bu belgelerin neler olduğu ve özellikle nasıl doldurulması gerektikleri ile ilgili açıklamalar yapılmıştır.

7.2 E-Maden Sistemine Ait Arayüzler

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu ve e-devlet üzerinden giriş yapılan E-Maden Sistemi'nde bakanlığın denetimini kolaylaştıracak olan bilgi girişlerinin yapılması sağlanmaktadır. Daimi Nezaretçilik Menüsü altında kısıtlı işlemlere izin verilmekte olup, maden sahası ile ilgili bilgilere erişime izin verilmemektedir. Bu nedenle maden sahasında ilk kez görevlendirilen bir daimi nezaretçi maden mühendisi sahanın resmi kayıtlarına ulaşamamakta ve maden sahasında tespit ettiği eksikliklerin maden işletme projesine uyup uymadığını belirleyememektedir. Bu nedenle tam olarak maden ocağına hakim olamayan daimi nezaretçi, herhangi bir iş kazasında da eksiklikleri defterine not edemediği için uygulamada da olduğu gibi asli ya da tali kusurlu olarak nitelendirilmektedir. Aşağıda E-Maden Sistemi'ne ait ekran görüntüleri verilerek kısıtlı menüler hakkında kısa açıklamalar yapılmıştır:

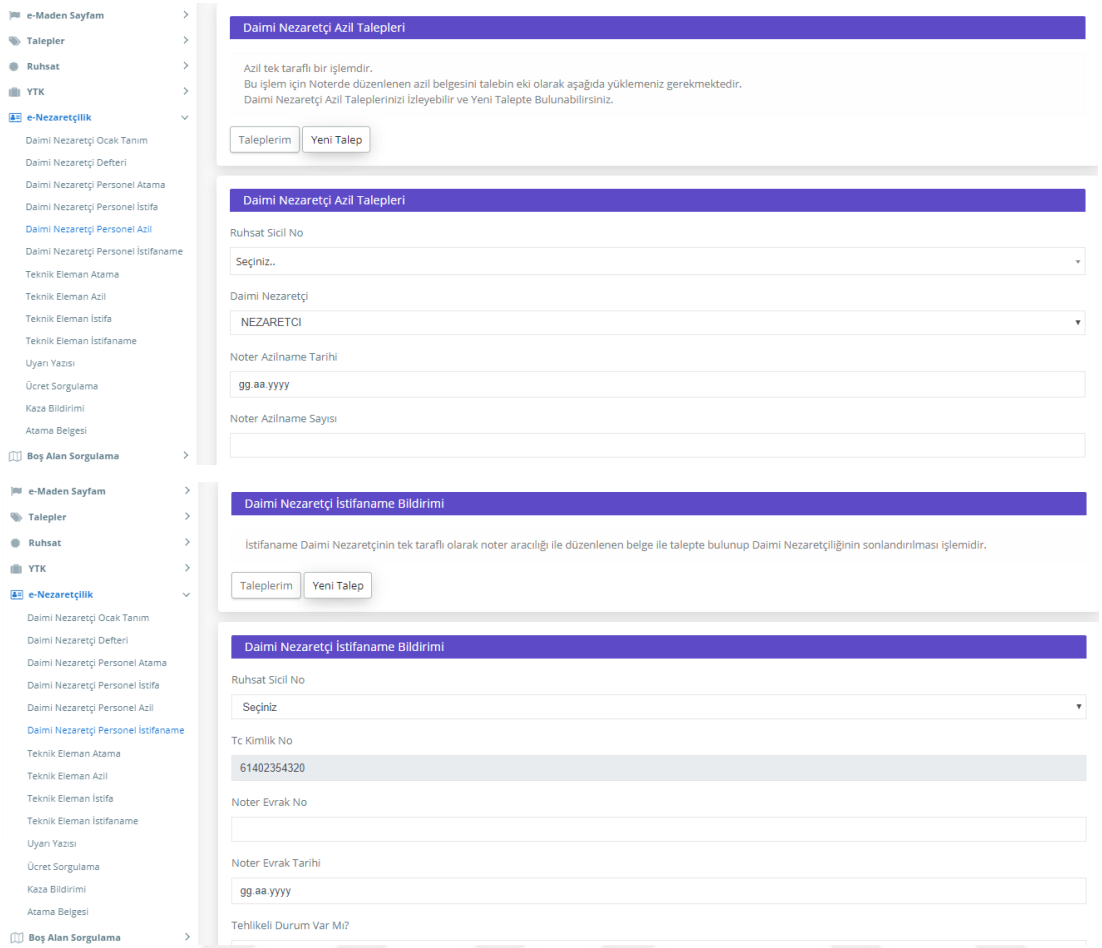
7.2.1 Genel yetki panelleri

Daimi nezaretçinin atanacağı maden sahası işlemleri ruhsat sahibi tarafından yapılmaktadır. Daimi nezaretçi ise sistem üzerinden sadece atandığı maden sahalarını görmektedir. Aynı şekilde daimi nezaretçinin istifası da ruhsat sahibi tarafından sistem üzerinden onaylandıktan sonra işleme alınmaktadır. Aşağıda ruhsat sahibinin yetkili olduğu ekranlar sunulmuştur.

Şekil 7.1: Ruhsat Sahibi Ocak Tanımlama, Personel Atama ve İstifa İşlemleri

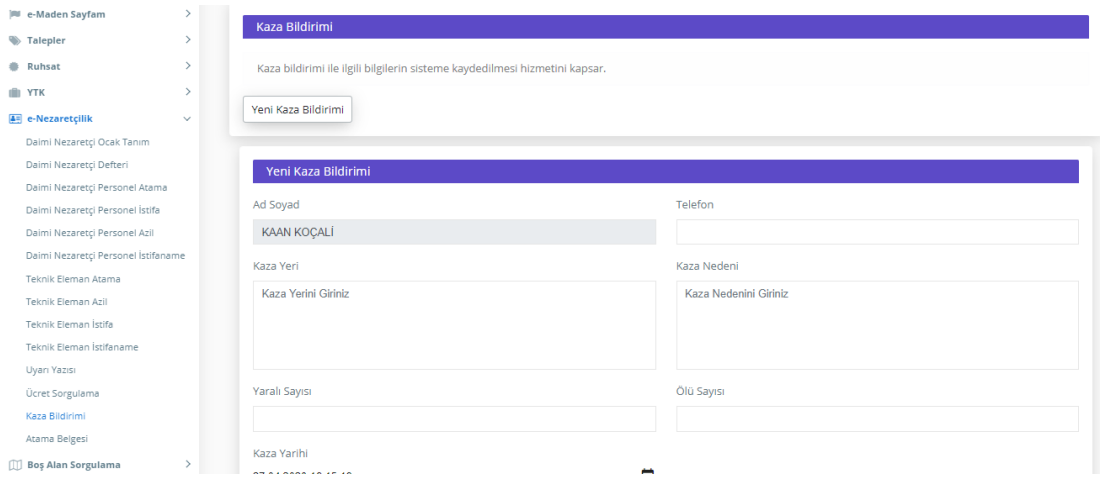
Daimi nezaretçi atanmış olduğu maden sahasında azil ya da istifa talep edebilmektedir. Bu işlemler için daimi nezaretçinin öncesinden durumu bildiren bir noter ihtarnamesini ruhsat sahibine göndermesi ve bu ihtarnameyi de taratarak sisteme yüklemesi gerekmektedir.

Şekil 7.2: Daimi Nezaretçi Azil ve İstifa İşlemleri

Sistem üzerinde ayrıca Teknik Elemanlar ile ilgili işlemler de bulunmaktadır. Ruhsat sahibi tarafından aynen daimi nezaretçide olduğu gibi atama ve istifa işlemleri yapılabilmekte olup teknik elemanlarca da azil ve istifa işlemleri de sistem girilebilmektedir. Fakat bu çalışmada bu ekranlara yer verilmemiş olup, ekranlar aynen daimi nezaretçilerde olduğu gibi birebir aynıdır.

Maden sahasında meydana gelen herhangi bir iş kazası ile ilgili bildirimler (İSG Katip'e ek olarak) Kaza Bildirimi ekranından yapılarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bildirilmektedir. Kaza ile ilgili olarak detaylı bilgiler verilerek olay yeri inceleme tutanağı yerine geçebilecek bir belge elde edilmektedir. Bu belge, daha sonradan olay ile ilgili olarak açılabilecek olan soruşturma, ceza ve hukuk davalarında kusur dağılımı için önem arz etmektedir.

Şekil 7.3: Daimi Nezaretçi Kaza Bildirim İşlemleri

Daimi Nezaretçi ise ruhsat sahibi tarafından yapılan ve Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce onaylanan atama işlemleri ile bilgi dökümünü görebilmektedir. Bu belgede yazan tarih daimi nezaretçinin göreve başladığı resmi tarih olarak kabul edilmekte olup istifa ya da azil durumunda kendisine yapılacak olan ödemeler ile ilgili olarak bu tarih baz alınmaktadır.

DAİMİ NEZARETCİ ATAMA BİLGİ DÖKÜMÜ

Sayı : 75 / 11.07.2018 00:00:00 /

RUHSATIN / SERTİFİKANIN

İli	EDİRNE
İlçesi	MERKEZ
Sicil No	40
Erişim No	110
Grubu / Maden Cinsi	IV. GRUP / Linyit

RUHSAT / SERTİFİKA SAHİBİNİN

Adı Soyadı	MADENCİLİK SANVE TİC LTD.ŞTİ. (İşlt: Madencilik San. ve Tic. A.Ş.) (D.N.atama belgesinde belirtilen koordinatlar dahilinde)

DAİMİ NEZARETCİNİN

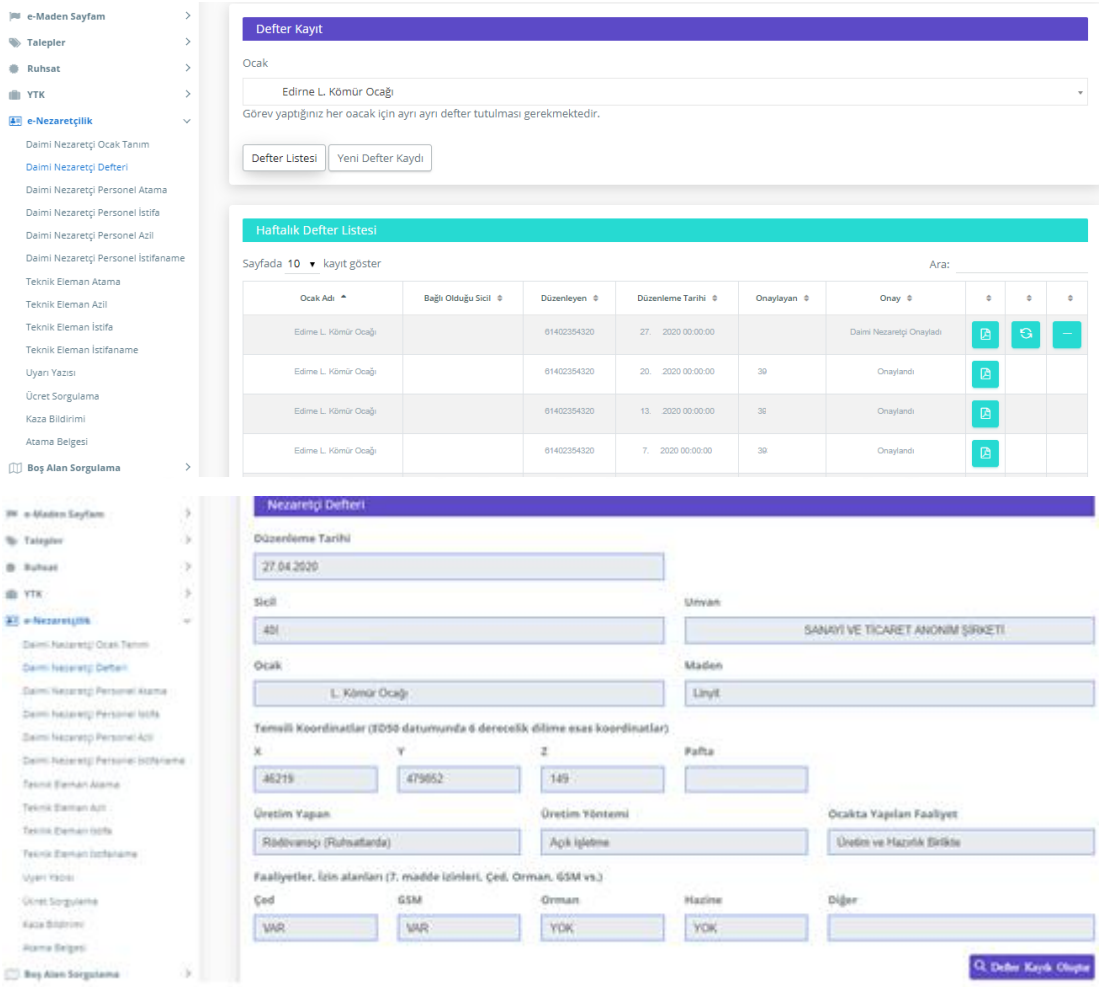
Adı Soyadı	KAAN KOÇALİ
T.C. Kimlik No	61402354320
Maden Mühendisleri Oda Sicil No	14971
Sigorta / Bağkur Sicil No	/
Vergi Dairesi ve Vergi No'su	- 0
Yazışma Adresi	

Yukarıda bilgileri verilen sahaya Maden Mühendisi KAAN KOÇALİ 3213 Sayılı Kanunla değişik 6592 Sayılı Maden Kanununun 31'nci maddesi gereğince daimi nezaretçi olarak tayin edilmiştir.

Şekil 7.4: Daimi Nezaretçi Atma Bilgi Dökümü İşlemleri

7.2.2 Daimi nezaretçi defter paneli

Daimi Nezaretçilerin 3213 sayılı Maden Kanunu gereği en az haftada bir kez doldurmakla yükümlü oldukları Daimi Nezaretçi Defteri ile ilgili işlemler aşağıdaki ekrandan yapılmaktadır. Bu ekranda ruhsat sahibinin sisteme girmiş olduğu ocak tanımlamalarına uygun olarak bilgiler gelmekte ve daimi nezaretçi tarafından daha önceden sisteme girilen defter kayıtları görülebilmektedir. Defter kayıtlarını ilk önce daimi nezaretçi onaylamakta ve onaydan sonra ruhsat sahibi aynı sisteme girerek daimi nezaretçinin onaylamış olduğu defter kaydını e-imza ile imzalamaktadır.

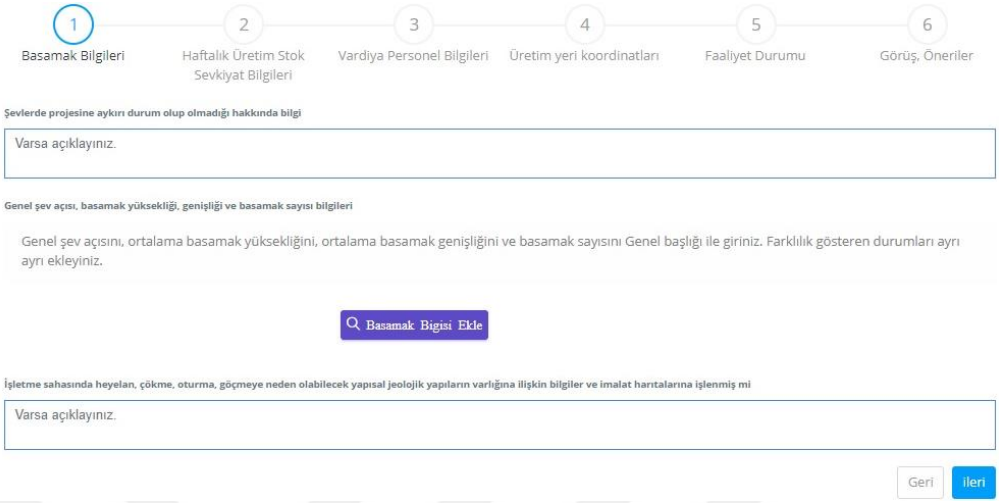

Şekil 7.5: Daimi Nezaretçi Defter Kayıt ve Onay İşlemleri

Defter Kaydı Oluştur butonuna tıklandığında toplam altı ayrı kategorinin girilerek daimi nezaretçi defterinin doldurulması sağlanmaktadır. Örnek defterin doldurulmuş hali ise ekte sunulmuştur.

- Basamak Bilgisi altında şevlerde projesine aykırı durum olup olmadığı, genel şev açısı, basamak yüksekliği, basamak genişliği ve basamak sayısını, işletme

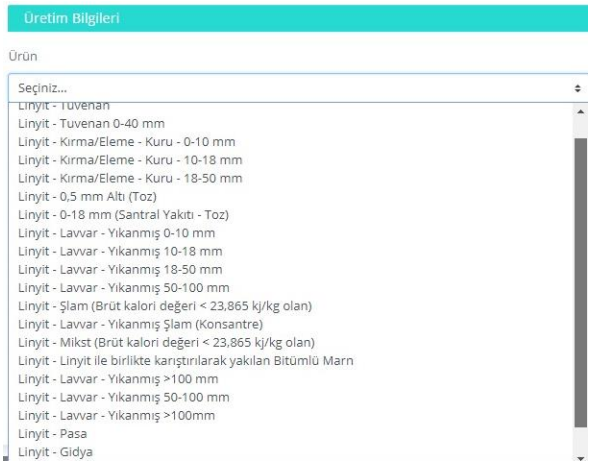
sahasında herhangi bir çökme, oturma, göçmeye neden olabilecek yapısal jeolojik yapıların varlığına ilişkin bilgilerin imalat haritasına işlenme durumu hakkında bilgi girişi yapılır.

Şekil 7.6: Basamak Bilgileri Giriş Ekranı

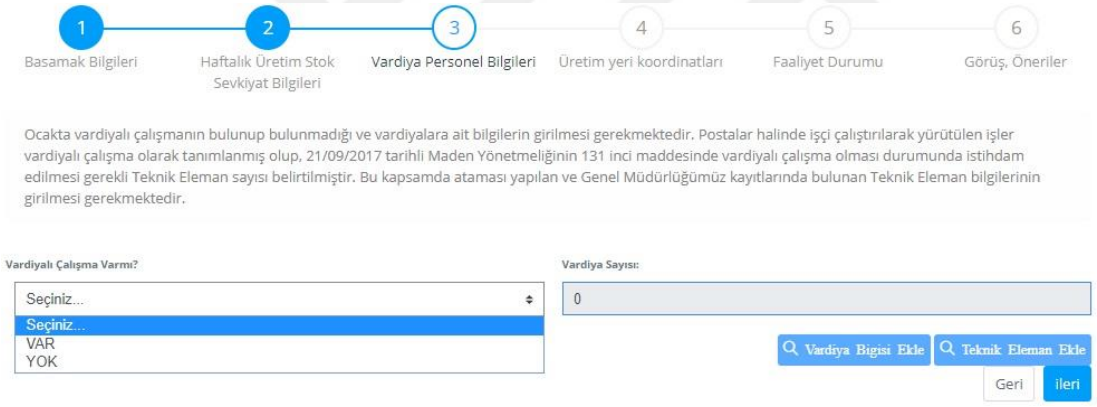
- İkinci olarak; Haftalık Üretim, Stok ve Sevkiyat Bilgileri girilmektedir. Üretim bilgisi ekle butonuna tıklandığında ruhsat sahibi tarafından sisteme girilen maden grubuna uygun olarak maden sahasında üretimi yapılabilecek olan ürünler ile ilgili ekran açılmaktadır. Bu ürünler tek tek seçilerek haftalık bilgileri sisteme girilmektedir.

Şekil 7.7: Haftalık Üretim, Stok ve Sevkiyat Bilgileri Giriş Ekranı

- Üçüncü olarak; Vardiyalı Personel bilgileri girişi yapılmaktadır. Ocakta vardiyalı çalışma bulunup bulunmadığı ile ilgili bilgiler 21/09/2017 tarihli Maden Yönetmeliği Madde 131 uyarınca (EK:27-49) istihdam edilen Teknik Elemanlar kapsamında sisteme girilir.

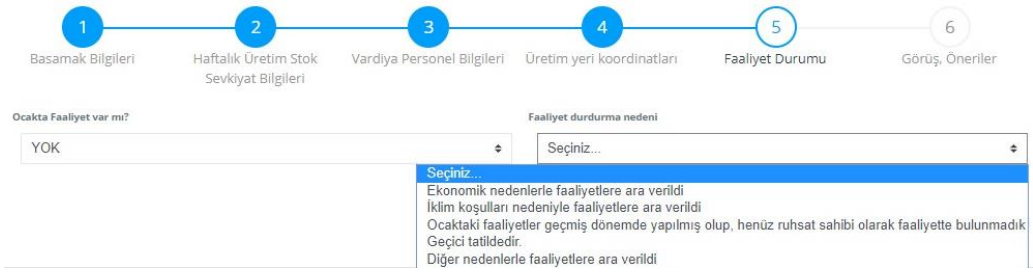
Şekil 7.8: Vardiyalı Personel Bilgileri Giriş Ekranı

- Dördüncü olarak; Üretim Yeri Koordinatları bilgileri girişi yapılmaktadır. Üretim yerine ait X,Y ve Z değerleri ile üretim paftası bilgileri bu ekrandan girilmektedir.

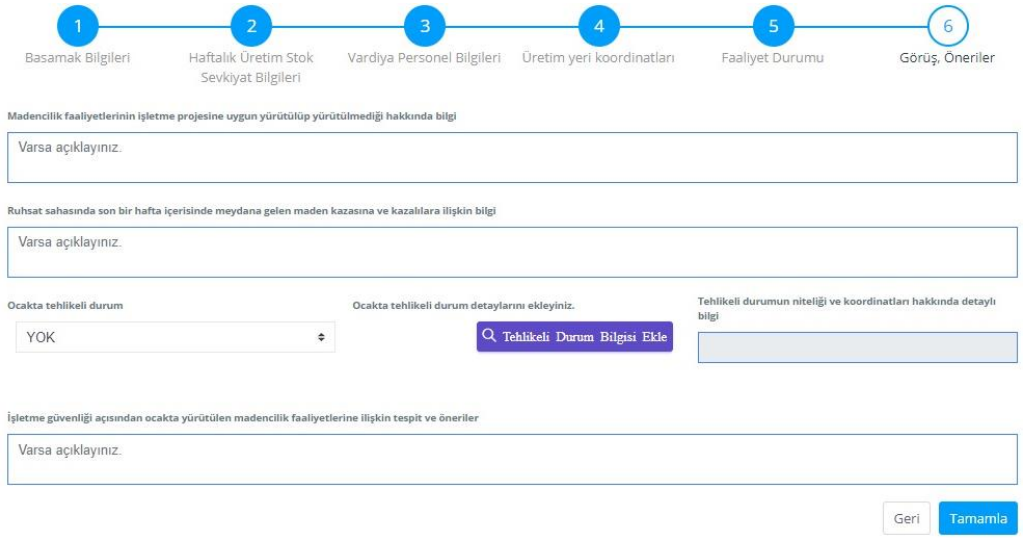
Şekil 7.9: Üretim Yeri Koordinatları Bilgileri Giriş Ekranı

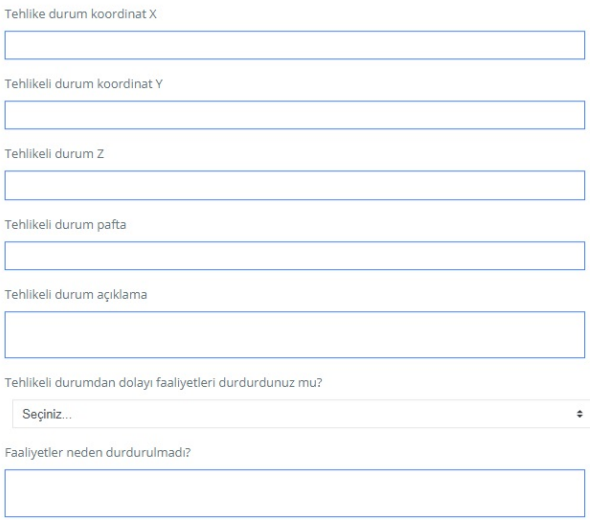
- Beşinci olarak; Faaliyet Durumu bilgileri girişi yapılmaktadır. Ocakta üretimin faal olup olmadığı ve eğer faal değil ise ekonomik nedenler, iklim koşulları, geçmiş dönem faaliyetleri, geçici tatil ve varsa diğer hangi nedenden dolayı üretimin yapılmadığı bilgisi bu ekrandan girilmektedir.

Şekil 7.10: Faaliyet Durumu Bilgileri Giriş Ekranı

- Altıncı olarak; Görüş Öneriler bilgileri girişi yapılmaktadır. Madencilik faaliyetlerinin işletme projesine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği, ruhsat sahasında son bir hafta içinde meydana gelmiş olan herhangi bir maden kazası olup olmadığı, ocakta tehlikeli bir durum olup olmadığı ve eğer var ise tehlike durumu ve işletme güvenliği ile ilgili olarak ocakta yürütülen madencilik faaliyetleri kapsamında daimi nezaretçinin görüş ve önerileri bu ekrandan girilmektedir.

Şekil 7.11: Görüş Öneriler Bilgileri Giriş Ekranı

7.3 Oluşturulan Sistemin Konusu ve Kapsamı

Madencilik sektörü için 3213 sayılı Maden Kanunu gereği alınması gereken izinlerin (arama, işletme, patlatma, çevre, orman, çalışma vb.) bilgisayar ortamında belirli bir standartta ve daha hızlı hazırlanması, raporlanması ve takip işlemlerinden başlayarak; üretime başlayan madenlerde Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne sunulan proje, belge ve dokümanların takibi ile üretim için gerekli mühendislik bilgilerinin bilgisayar ortamında tek platformda hesaplanması, kontrolü ve güncellenmesi ile tüm madenler için mühendislik temellerine dayalı sistem ve bilgisayar yazılımı yapılması amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında yapılacak olan proje ile maden müşavirlik şirketleri ile başlayacak süreç, maden sahası sahipleri/maden üretimi için başvuran şirketler ve/veya şahıslar ile devam ederek maden sahasında çalışan maden mühendisi ve operasyon mühendisleri ile son bulacaktır. Bu üç temel adımdaki kullanıcılar için tüm süreçlerin kolaylaştırılması, daha fazla zaman ve emek kaybı olmadan üretimin başlaması ve üretimin planlı, kontrollü ve teknolojik altyapı ile ele alınması sağlanacaktır.

Tez çalışması kapsamında yapılan yazılım için halihazırda tüm madencilik işlemleri için kullanılan doküman, belge, proje ve izinler toplanarak iş akış şeması çıkartılmıştır. Yürürlükte istenilen diğer belgeler (ticaret sicil gazetesi, kimlik fotokopisi, vekaletname örneği vb.) iş akış şeması içine entegre edilerek sistemin düzenli olarak ilerlemesi sağlanmıştır. Başvuru, Arama Ruhsatı, İşletme Ruhsatı, İşletme Dönemi ve Üretim Dönemi ile ilgili parametreler belirlenerek her bir ana başlık bir modül haline

getirilmiştir. Yazılım ile ilgili akış şemasının kağıt üzerinde tamamlanmasından ve eksiklik bir şekilde halihazırdaki Maden Kanunu, yürürlük ve uygulamalar çerçevesinde sağlıklı olarak ilerlediğinin görülmesi ile tasarım aşamasına geçilmiştir. Belirlenen ana müşteri gruplarına özgü tasarımlar yapılmıştır.

C++, C#, Java ve html kullanılarak yazılan olan programın temelinde mühendislik formülleri ve Maden Kanunu gereği oluşan uygulama esasları olmuştur. Hazırlanan yazılım kullanıcıların ofis içindeki bilgisayarlarında yedeklenme ve test yapma olanağı sunmaktadır. Yazılımın son aşamasında program için kullanıcıların isteği doğrultusunda gerekli olması durumunda aylık olarak kiralanacak olan dynamic cloud server üzerinde database yedeklenmesi ve yine kiralanacak olan dedicated server üzerinden çalışması için kodlamalar yapılmıştır. Sistem ana hatları ile aşağıdaki modülleri içerecektir:

7.4 Sistemin Yazılım Modülleri

Tez kapsamında geliştirilen yazılım, Türkiye için ilk ve tektir. Tüm madencilik dokümantasyonu ve kontrol-denetim sistemi için standartlar sağlanarak, kullanıcıların A'dan Z'ye tüm madencilik adımlarını kontrol etmesi ve bilgi edinmesi sağlanmıştır. Madencilik izin süreç hataları sıfıra indirilecek ve madencilik süreçleri hız kazanacaktır. Ayrıca maden sahaları/ocakları kontrollü, planlı ve kayıtlı üretim yaparak kendi performansları değerlendirme fırsatı bulacaklardır. Böylece ülkeye daha çok katma değer sağlamayı amaçlayan maden üretimleri artacaktır. Öncelikle tüm madencilik izin, proje, doküman ve süreçleri incelenerek; Maden Kanunu'nda belirtilen maden grupları için ayrı ayrı olmak üzere Kanun, yönetmelik ve uygulamalara göre gerekli, zorunlu ve istenilen bilgiler ile farklılık gösteren bilgiler ve dokümanlar incelenerek yazılım akış şeması ortaya konulmuştur.

3213 Sayılı Maden Kanunu'nda belirtilen tüm yasal zorunluluklar öncelikli olarak göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca Maden Kanunu Yönetmeliği ile sistemdeki ek bilgi dokümanları ve iş akış şemaları yazılıma eklenmiştir. Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Çevre ve Orman Bakanlığı, Valilikler vb. kuruluşlar tarafından istenilen ekstra bilgi ve belgeler standartlara uygun olarak irdelenmiştir. Tüm madencilik izin, proje, doküman ve süreçleri incelenerek; 3213 Sayılı Maden Kanunu'nda belirtilen maden grupları için ayrı ayrı olmak üzere kanun, yönetmelik ve uygulamalara göre gerekli,

zorunlu ve istenilen bilgiler ile farklılık gösteren bilgiler ve dokümanlar incelenmiş, böylece sistemde zorunlu ve isteğe bağlı alanlar oluşturulmuştur.

7.5 Sistemin Kullanıcı Modülleri

3213 sayılı Maden Kanunu Madde 6 kimlerin madencilik faaliyeti yapabileceği açıkça belirtilmiştir (EK:27-50) Kullanıcı Kaydı aşamasında Program Kullanım Sözleşmesi kullanıcı tarafından onaylanacaktır. Böylece yükleme aşamasına geçilecek ve yükleme sırasında Program Yükleme ile ilgili kısa bir sözleşme daha onaylanacaktır. Her kullanıcı grubu için her modül tek tek kodlanacak ve testleri hemen yapılacaktır. Böylece birbirini izleyen işlem adımları için sağlıklı ve kesintisiz bir veri akışı sağlanacaktır.

Maden Müşavirleri İçin Modüller: Maden Müşaviri şirketlerden, Maden Mühendisleri Odası'nda kayıtlı oldukları sertifika numarası ile kullanıcı adı verilerek şifrelerini belirlemeleri istenecektir. Sisteme giriş yapan kullanıcılar, tezin EKLER kısmında verilen ve Maden Kanunu kapsamında doldurmak ve imzalamakla zorunlu oldukları tüm formlara erişebilecek olup, ayrıca ruhsat sahibi tarafından sisteme girilen formları da görerek bu formlar ile ilgili ruhsat sahibini yönlendirebilecek ve bu formlardaki bilgiler ışığında maden sahasının işletilmesi ve gerekli önlem/tedbirlerin alınmasını sağlayabileceklerdir.

Maden Ruhsat Sahibi İçin Modüller: Maden Ruhsat Sahibi; sisteme kullanıcı adı ve şifresi ile giriş yapacaktır. Takip edeceği ruhsat durumunu; proje hazırlattığı maden müşaviri şirketin kullanıcı numarası, vekaletname tarihi ve ruhsat numarası ile yapacaktır. Bir kişinin iki ya da daha fazla maden müşaviri şirket ile çalışabileceği göz önüne alındığından şirket bazında tek tek sorgu yapması daha sağlıklı olacaktır. Sisteme giriş yapan kullanıcılar tezin EKLER kısmında verilen ve Maden Kanunu kapsamında doldurmak ve imzalamakla zorunlu oldukları tüm formlara erişebilecek olup, ayrıca daimi nezaretçi mühendis tarafından sisteme girilen formları da görerek bu formlar ile ilgili ona bilgi verebilecek ve bu formlardaki bilgiler ışığında maden sahasının işletilmesi ve gerekli önlem/tedbirlerin alınmasını sağlayabileceklerdir.

Maden Ocakları/Sahaları İçin Modüller: Maden ruhsatı modülü sahibi kullanıcı bu başlıktaki modülleri satın alarak işlemi tamamlanan ruhsatı, maden ocağına/sahasına

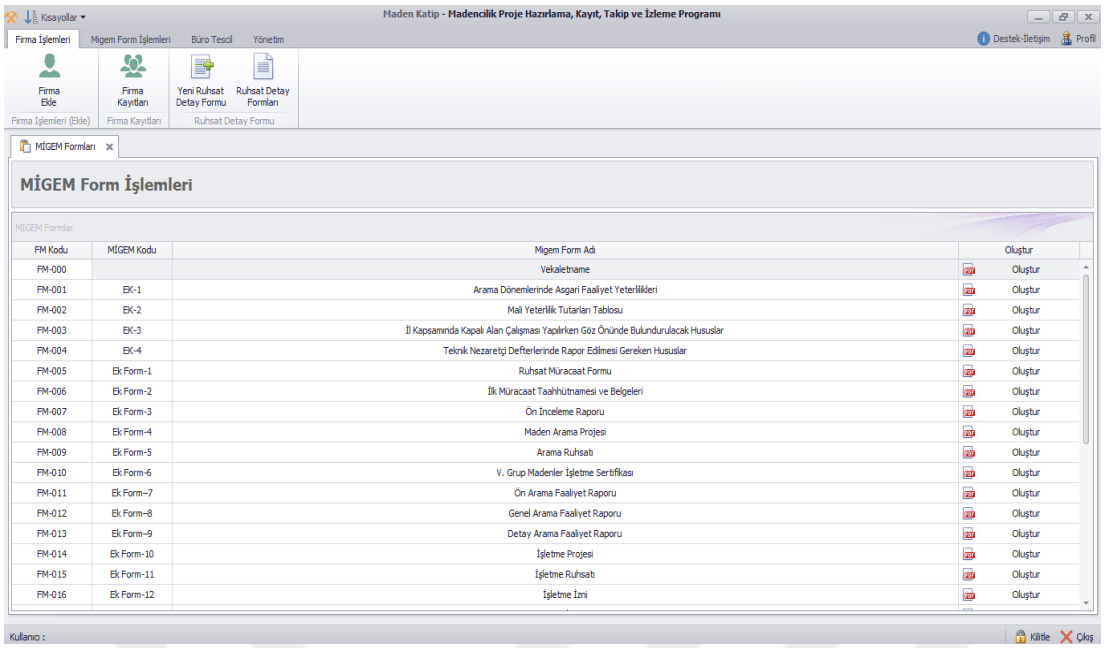
dönüştürerek kontrollerini yapabilecektir. Halihazırda üretim yapılan maden ocakları ya da arama yapılan maden sahaları kullanıcıları sisteme kullanıcı adı, ruhsat numarası ve vergi numarası gibi bilgiler ile giriş yapacaktır. Sistemde sorgulama ve işlemler ruhsat bazında olacaktır. Sisteme giriş yapan kullanıcı başlıca şu işlemleri yapabilecektir:

- Proje Dosya Takibi
- Arama Ruhsatına Sahip İse Durum Takibi
- İşletme Ruhsatına Sahip İse Durum Takibi
- İşletme Faaliyet Bilgi Formu Durum Takibi
- Ruhsat/Sertifika Devir Dosyası Durum Takibi
- İhale Müracaatı Dosyası Hazırlanması
- İhale Müracaatı Dosyası Durum Takibi
- Arama Dönemi Üretim İzin Belgesi Başvurusu Durum Takibi
- Maden Sevk Fişi Alımı Belgelerinin Durum Takibi
- Teknik Nezaretçilik Hizmetleri Takibi
- Ruhsat Süresi Uzatma (Temdit) İşlemleri Durum Takibi
- Vekaletname Kontrol Sistemi
- Toplu Ruhsat Durumu Raporlama

7.6 Sisteme Ait Arayüzler

7.6.1 Anasayfa ve profil paneli

Programa akılda kalması ve sektöre uygun olması için “Maden Katip – Madencilik Proje Hazırlama, Kayıt, Takip ve İzleme Programı” ismi verilmiştir. Sistemin ana modülünü Firma Ekle, Migem Form İşlemleri, Büro Tescil ve Yönetim oluşturmaktadır. Ayrıca tüm MİGEM Formları net görülebilmesi için ana sayfaya yerleştirilmiştir.

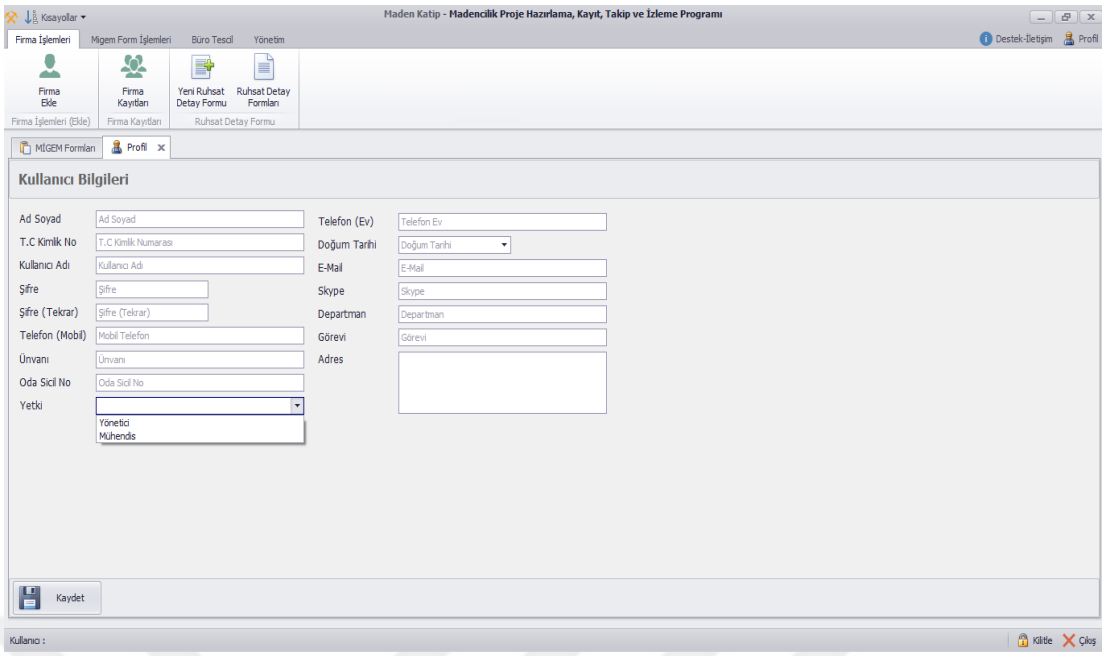

Şekil 7.12: Anasayfa ve Profil Paneli

Programın sağ üst kısmında yer alan Profil sekmesinde Kullanıcı Bilgileri yer almaktadır. Yönetici bu kısımdan yeni kullanıcılar tanımlayabilmekte ve onlara Yönetici ya da Mühendis olarak yetki verebilmektedir.

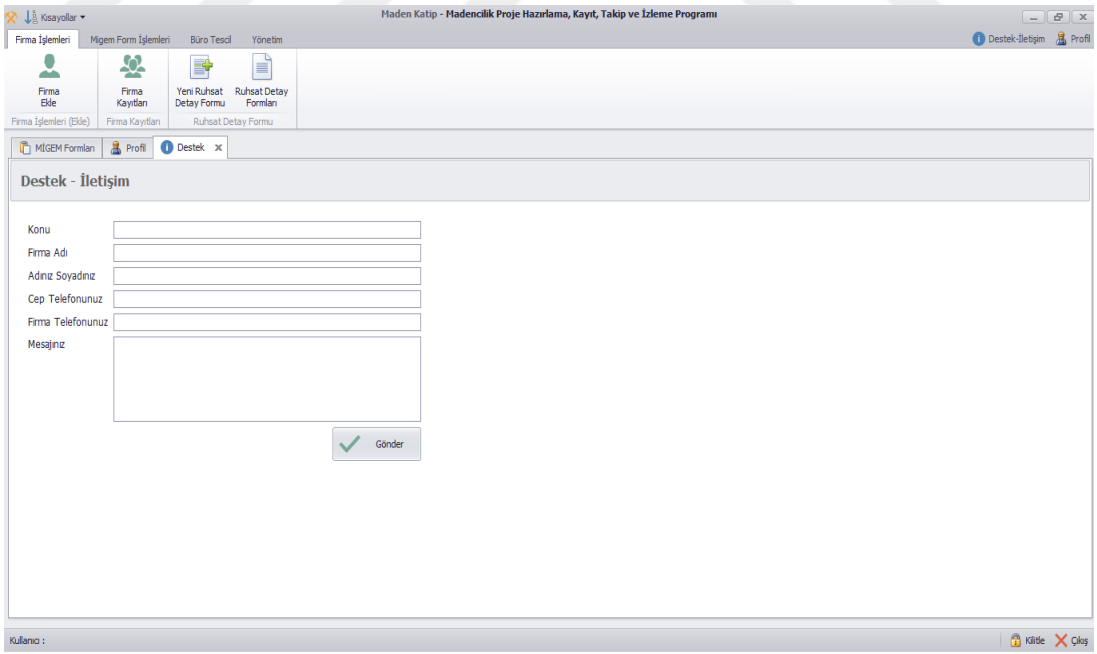
Yönetici kullanıcısı program ile ilgili tüm yetkilere sahip iken, mühendis sadece form doldurma ve görüntüleme yetkisine sahiptir. Mühendisin sisteme kaydedilen formları silme ya da değiştirme yetkisi de bulunmamaktadır.

Ayrıca gizlilik ve sistem kaydı açısından da programa kaydedilen tüm formlar database üzerine kaydedilmekte olup Yönetici tarafından formlar silinse dahi program arayüzünde gözükmemesine rağmen database sisteminde formlar yer almaktadır. Bu nedenle sisteme kaydedilen ve daha sonradan bir şekilde değiştirilmesi gereken geri tarihli formların orijinalliği korunmuştur.

Şekil 7.13: Profil Paneli

Programın sağ üst kısmında yer alan Destek-İletişim sekmesinde ise program ile ilgili karşılaşılan herhangi bir sorun karşısında program yazıcısı ile iletişime geçilmesi sağlanmıştır. Uzaktan erişim ile anında destek hizmeti verilebilmekte olup, böylece işlemlerin akıcı olması önemsenmiştir.

Şekil 7.14: Destek Paneli

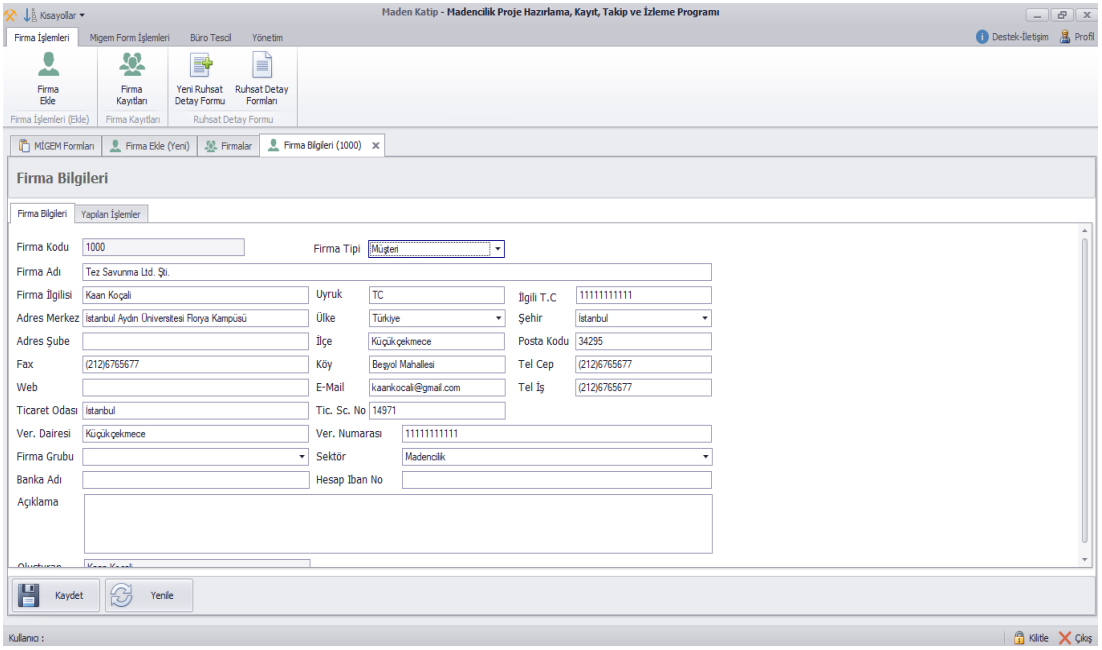
7.6.2 Firma işlemleri paneli

Programın en önemli panelidir. Bu panelden tüm müşteriler sisteme kaydedilmekte ve bilgileri güncellenmektedir. Sisteme kaydedilen firma bilgileri, MİGEM formlarında

doldurulması gerekli olan alanlar baz alınarak yazılmıştır. Sisteme eklenen bilgiler formlara otomatik olarak gelmektedir.

7.6.2.1 Firma ekle sekmesi

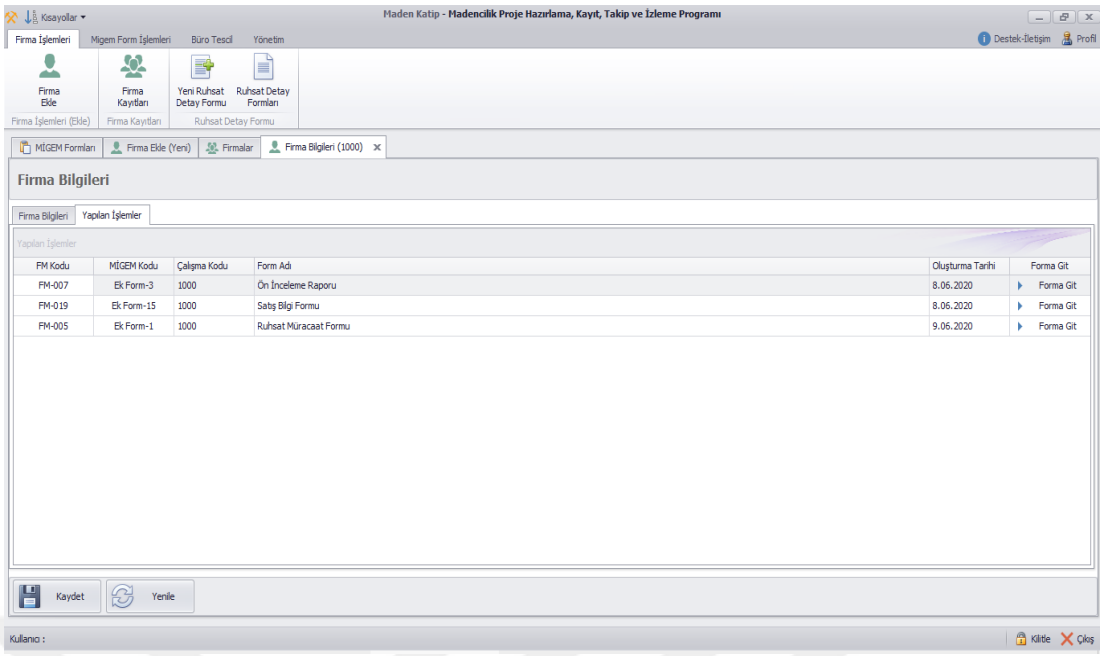
Eklenen firmalar müşteri, satıcı, tedarikçi, rödovansçı, kefil ve diğer olarak eklenebilmektedir. Böylece hangi kullanıcının program üzerinde hangi bilgilerinin doldurulacağı da görülmektedir.

Şekil 7.15: Firma Ekleme Sekmesi

7.6.2.2 Firma kayıtları sekmesi

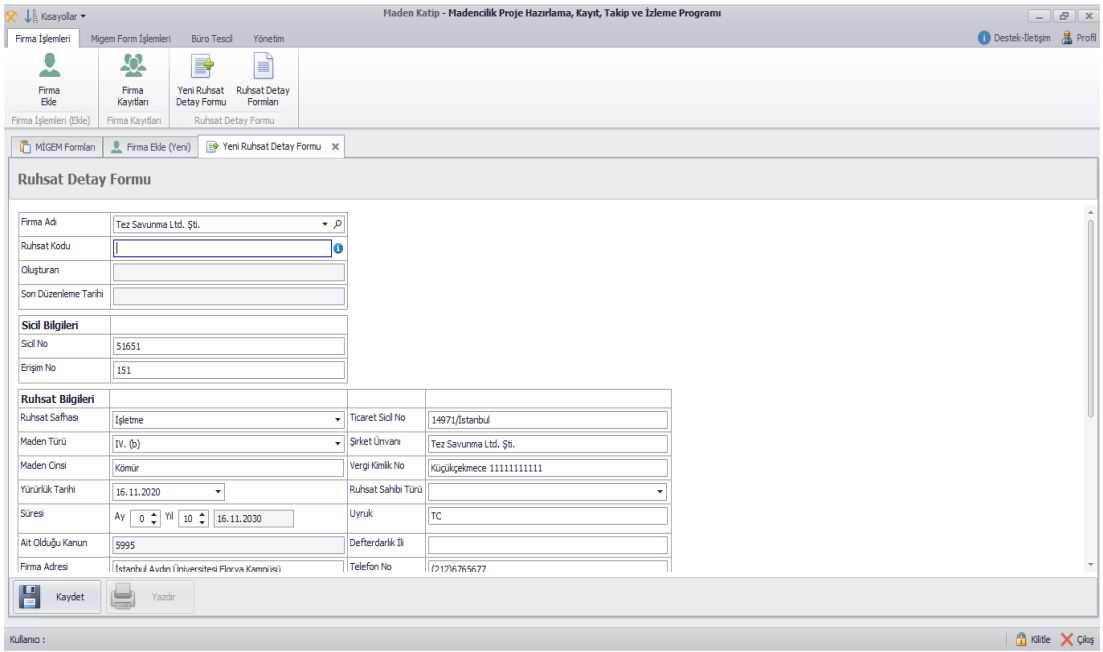
Ayrıca bu panelde yer alan Yapılan İşlemler sekmesinde sisteme eklenen tüm formlar sırası ile görülebilmektedir. Formların adları ve hangi tarihte sisteme kaydedildikleri bu sekmede yer almakta olup, istenildiği zaman tek tık ile çıktı alınabilmektedir.

Şekil 7.16: Firma Kayıtları Sekmesi

7.6.2.3 Yeni ruhsat detay formu sekmesi

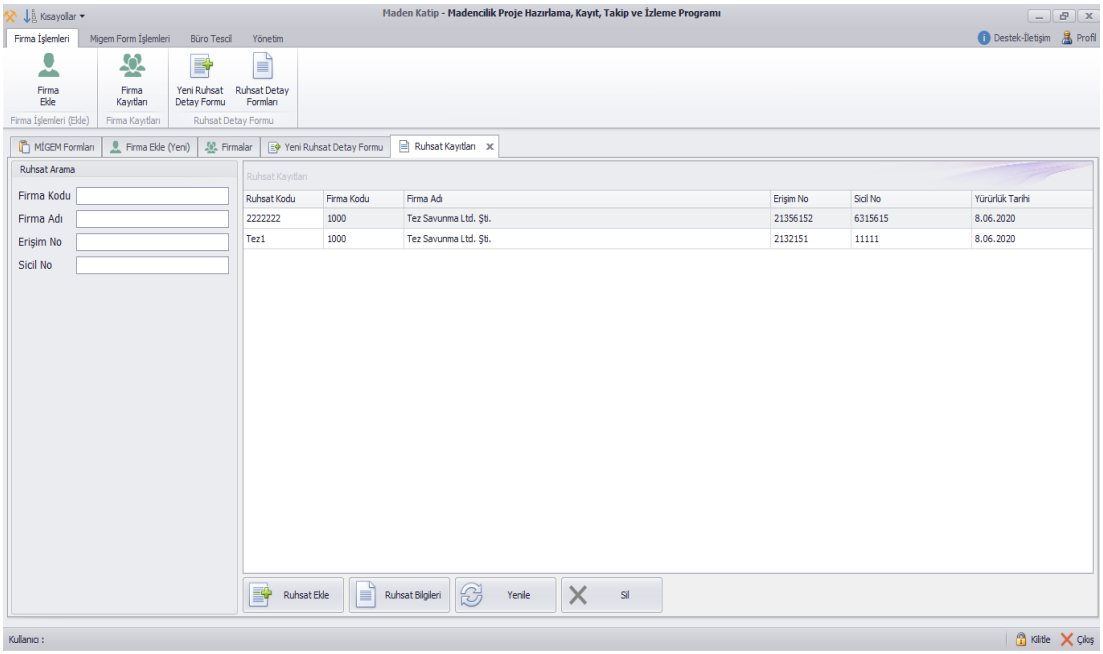
Sisteme eklenen kullanıcılar ait ruhsat bilgilerinin eklendiği sekmedir. Firma Adı yanında yer alan büyütece tıklanarak kullanıcı seçilir ve maden ruhsatına dair diğer bilgiler aşağıdaki kısımda doldurulur. Bir şirketin birden fazla maden ruhsatı olabileceğinden dolayı, aynı firma tekrar tekrar seçilerek istenen sayıda ruhsat sisteme eklenebilmektedir. Böylece her ruhsat için tek tek kayıt açılmakta ve sisteme kaydedilen formlar çok kısa sürede doldurulmaktadır.

Şekil 7.17: Yeni Ruhsat Detay Formu Sekmesi

7.6.2.4 Ruhsat detay formları sekmesi

Sisteme eklenen kullanıcılar ait ruhsat bilgilere ulaşılan sekmedir. Tüm firmalar alt firma koduna göre yer almaktadır. Her firmaya ait ruhsat bilgisi yan kısımda verilmiştir. Daha ayrıntılı bilgi için alt kısımda yer alan Ruhsat Bilgileri'ne tıklanılır. Sisteme yeni ruhsat eklenecek ise o firmanın üstüne tıklanır be alt kısımda Ruhsat Ekle'ye tıklanarak yeni ruhsat eklemek de mümkündür.

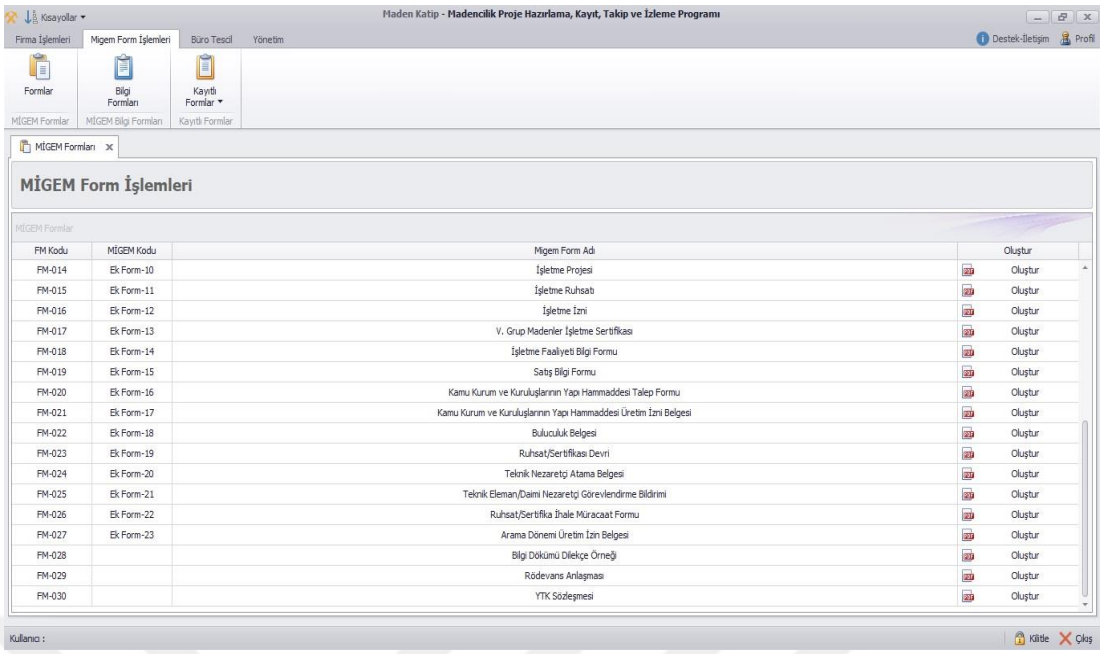
Şekil 7.18: Ruhsat Detay Formları Sekmesi

7.6.3 Form işlemleri paneli

Programın ana bilgilerinin yer aldığı paneldir. Bu panelde sisteme kayıtlı tüm formlar ve bilgiler görülebilmektedir. Panelin içerisinde Formlar, Bilgi Formları ve Kayıtlı Formlar sekmesi yer almaktadır.

7.6.3.1 Formlar sekmesi

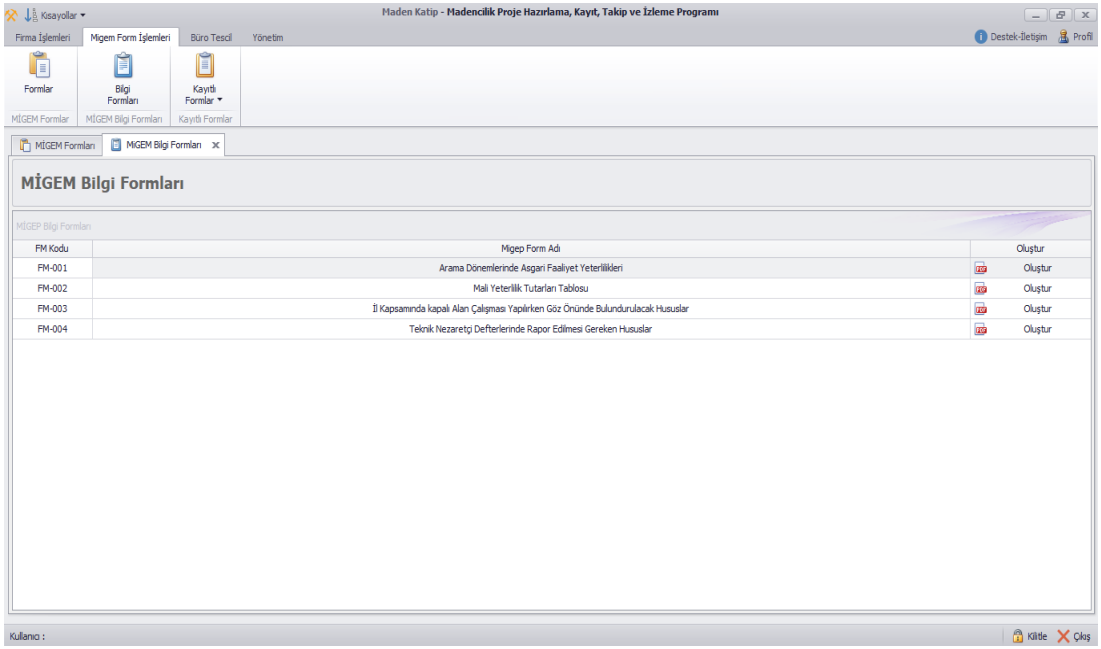
Program açıldığında ana ekrana yansıtılan sekmedir. Programın ana temasını oluşturduğundan dolayı sürekli olarak hızlı erişim sağlanması için ana ekrana yerleştirilmiştir. Bu sekmede sisteme kayıtlı olan ve Sistemin Kullanıcı Modülleri başlığında açıklamaları yapılan toplam 30 farklı belge şablonu yer almaktadır.

Şekil 7.19: Formlar Sekmesi

7.6.3.2 Bilgi formları sekmesi

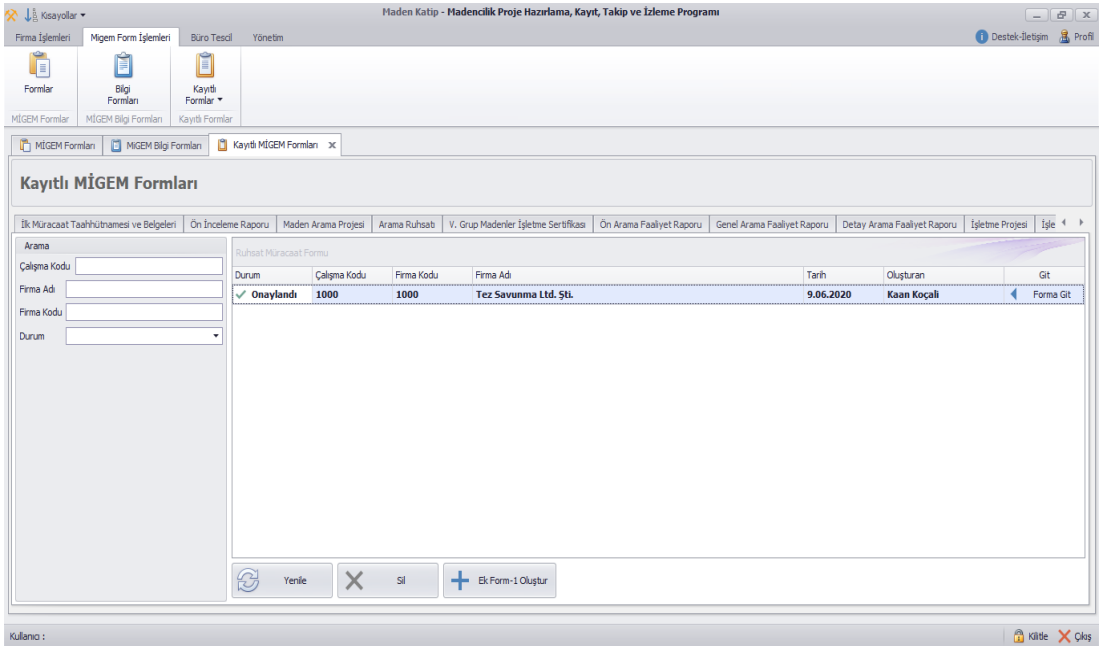
Bilgi Formları Sekmesinde, Maden Kanunu'nda yer almayan fakat formların doldurulması için gerekli olan Arama Dönemlerinde Asgari Faaliyet Yeterlilikleri, Mali Yeterlilik Tutarları Tablosu, İl Kapsamında Kapalı Alan Çalışması Yapılırken Göz Önünde Bulundurulacak Hususlar ve Teknik Nezaretçi/Daimi Nezaretçi Defterlerinde Rapor Edilmesi Gereken Hususlar formları yer almaktadır.

Şekil 7.20: Bilgi Formları Sekmesi

7.6.3.3 Kayıtlı formlar sekmesi

Kayıtlı Formlar Sekmesi, programa kaydedilen formları filtreleme özelliğine sahiptir. Ayrı bir sekme olarak açılmayarak, form bazında gösterim sağlamaktadır. Üzerinde bulunan oka basıldığında sisteme kayıtlı tüm formları filtreleyerek kullanıcıya sunmaktadır. Filtreleme sonuçlarını ekrana yansıttığında, tüm formları üst kısımda sıralayarak kolayca geçiş sağlamaktadır. Böylece yeni form ekleme ya da direk olarak eklenen forma gitme özelliği de sunmaktadır.

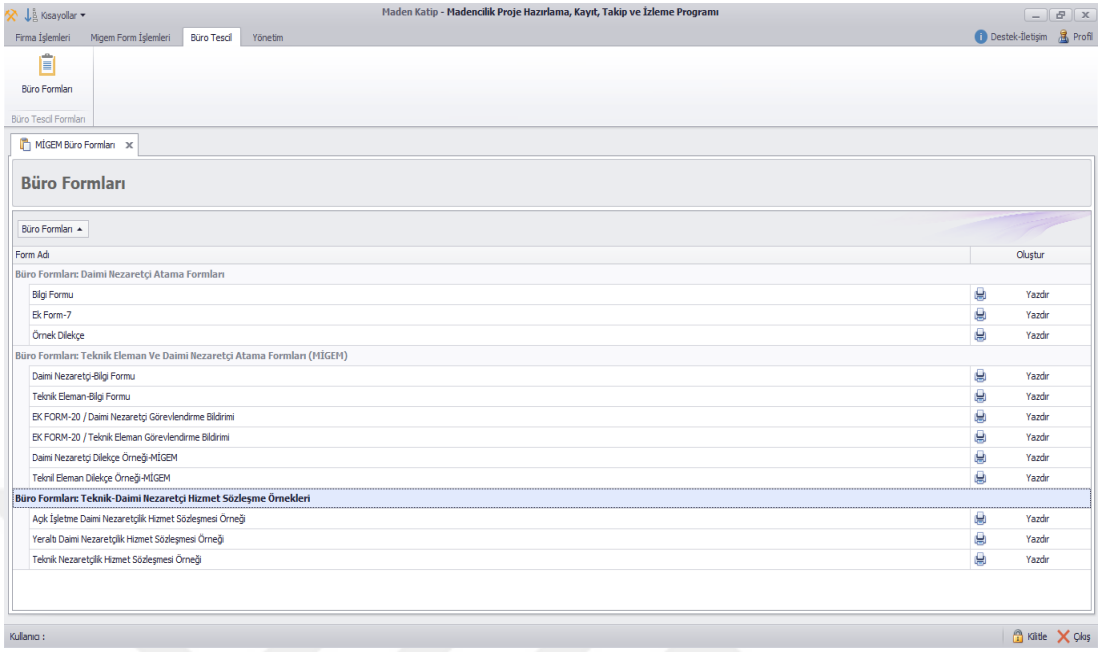

Şekil 7.21: Kayıtlı Formlar Sekmesi

7.6.4 Büro tescil paneli

Programın kullanıcısı olarak yetkilendirilmiş tüzel kişilikler ya da maden firmaları olduğunda bu panelden gerekli olan tüm belgelere erişebilmektedir. Bu panelde firmaya ait bilgiler yer almakta olup maden sahasına ait herhangi bir işlem yapılmamaktadır. Büro Formları Sekmesi, Büro Tescil Paneli'nde yer alan tek sekmedir. Bu sekmenin içinde üç ayrı başlıkta firmaya özgü formları sıralanmıştır. Bunlardan birincisi, Daimi Nezaretçi Atama Formları'dır. Bilgi Formu, Ek Form-7 ve Örnek Dilekçe bu sekmeden direk olarak yazdırılmaktadır. İkincisi ise Teknik Eleman ve Daimi Nezaretçi Atama Formları'dır. Daimi Nezaretçi Bilgi Formu, Teknik Eleman Bilgi Formu, Ek Form-20 ve MİGEM'e verilen Daimi Nezaretçi/Teknik Eleman Dilekçe Örneği bu sekmeden direk olarak yazdırılmaktadır. Üçüncüsü ise Teknik/Daimi Nezaretçi Hizmet Sözleşme Örnekleri'dir. Açık İşletme Daimi

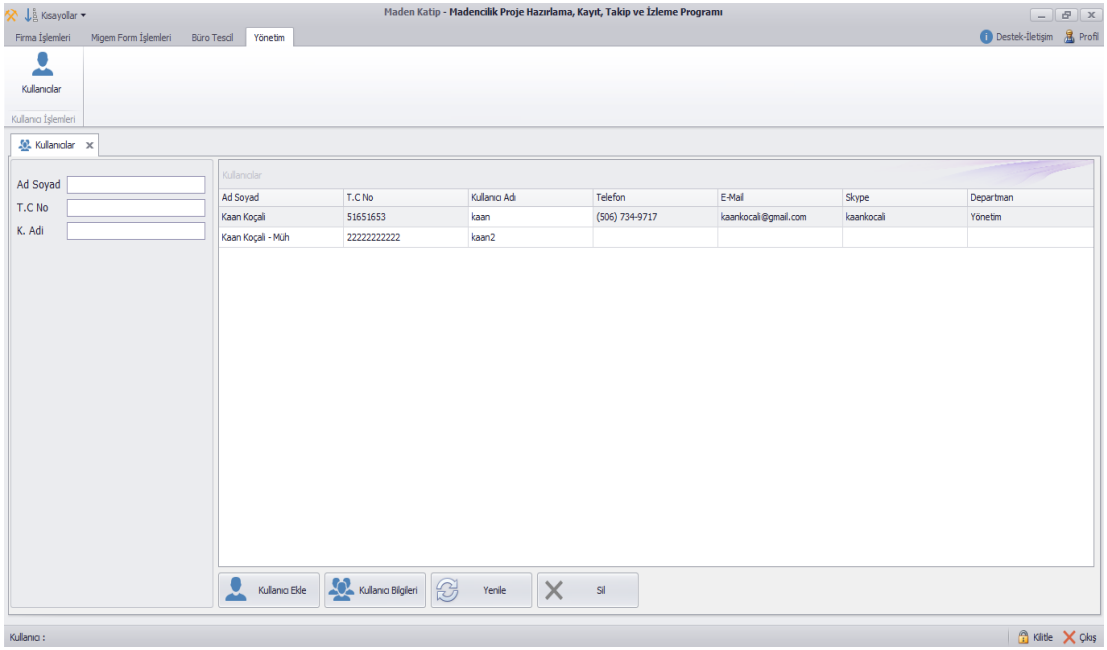
Nezaretçilik Hizmet Sözleşmesi, Yeraltı Daimi Nezaretçilik Hizmet Sözleşmesi ve Teknik Nezaretçilik Hizmet Sözleşmesi bu sekmeden direk olarak yazdırılmaktadır.

Şekil 7.22: Büro Formları Sekmesi

7.6.5 Yönetim paneli

Programın kullanıcılarının tanımlandığı ve bilgilerinin güncellendiği paneldir. Kullanıcılar Sekmesi, Yönetim Paneli'nde yer alan tek sekmedir. Bu sekmede programı kullanacak olan yeni kişiler tanımlanabilmektedir. Ayrıca kullanıcılar filtrelenebilmekte ve böylece kullanıcıya ait bilgiler görülebilmektedir.

Şekil 7.23: Kullanıcılar Sekmesi

7.7 Sistemin Çıktıları ve Kullanım Alanı

Yazılım madencilik sektörü için ilk ve tek olma özelliği taşımaktadır. Bu hususta Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak Bilgisayar Programlarına İlişkin Kayıt-Tescil Belgesi 25/11/2020 tarihinde alınmıştır.

Maden Katip Yazılımı maden sahaları ile ilgili olarak; ruhsat sahası ile ilgili müracaat işlemleri, her türlü ruhsat işlemleri, arama ve/veya işletmeye yönelik olan faaliyetleri, maden sahasının ilgili mevzuata uygun şekilde işletilmesinin sağlanması, maden sahalarında yerinde yapılan denetimlerde kolaylıklar sağlanması, madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak verilerin bir araya toplanacağı bir bilgi bankası oluşması, madenlere ait alma, değerlendirme, dosyaların hazırlanması gibi süreçlerin interaktif şekilde yönetilebilmesi sağlanabilmektedir. Bu yazılım ile;

- Tüm madencilik şirketleri aynı platformu kullanıyor olacaktır. A'dan Z'ye tüm madencilik adımları programlanarak işlem ve takip kolaylığı sağlanacaktır.
- Belge, takip ve işlem süresi hızlanacaktır.
- Madenlerde kontrollü ve planlı üretimler hedeflenerek üretim parametreleri irdelenecek üretimi engelleyen ya da yavaşlatan tüm işlemler raporlanacaktır.
- Sektör dokümanları için standart sağlanacaktır. Böylece hatasız doküman oluşumu sağlanarak izin ve belge süreçleri hızlanacaktır.
- Madencilik adımları tek tek görülerek her bir işlem adımında neler yapılması gerektiği açıkça belirtilecek ve böylece profesyonelleşmiş madencilerin sayısı artacaktır.
- Proje sonucu ortaya çıkacak olan yazılımı, tüm madencilik şirketleri ve madenciliğe giriş yapacak olan şirketler/şahıslar kullanacaktır.
- Maden sahasında üretimin kontrollü olarak yapılması ve tüm yapılan işlemlerin MİGEM'e sunulan proje taahhütlerine göre yapılarak adım adım ilerlemesi sağlanacaktır.
- Böylece maden sahasında ortaya çıkabilecek olan tüm riskler minimuma indirilecek ve herhangi bir iş kazasında tüm kayıtlar incelenerek olayın daha kolay aydınlatılması sağlanacaktır.
- Maden sahalarında görevli olan daimi nezaretçiler için bir kılavuz olan projelerin her an erişilebilir olması ile üretim sırasında ortaya çıkabilecek sorunlar görülerek anında müdahale edilebilecektir.

8. SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemizde tüm dünyada olduğu gibi, iş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimi iş hayatındaki değişim ve gelişime bağlı olarak paralel gelişimler geçirerek Sanayileşme Hareketi beraberinde bir takım emniyet ve sağlık problemlerine yol açmıştır. Bu problemlerin çözüme kavuşturulması için birçok hukuki düzenleme yapılarak (yönetmelik, tüzük, kanun vb.) iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili standartlar oluşturulmaya başlanmıştır. Özellikle Avrupa Birliği'ne adaylık sürecinin başlaması ile birlikte, 2003 yılından itibaren iş sağlığı ve güvenliği konusunda çok sayıda yönetmelik yayınlanmış ve aynı yıl çıkartılan 4857 sayılı İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yapılmış olan en büyük hukuki atılımların başında gelmektedir. Yapılan her türlü çalışmaların ülkemizin birçok katkı sağlayacağı ortadadır. Ancak burada en önemli nokta çıkartılan kanuni düzenlemelerin kağıt üzerinde kalmayarak, uygulamaların sağlanması için gerekli olan tüm düzenlemelerin, devlet-işveren-işçi tarafından benimsenmesini sağlamaktır. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kanuni düzenlemelerimiz hem işverene hem de işçiye önemli sorumluluklar ve görevler vermektedir. 30/06/2012'de çıkartılan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna bağlı ortaya çıkan birçok yönetmelik ile bu görev ve sorumluluklar sıralanmıştır.

İşverenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları incelendiğinde en basit anlamda işçinin yapmış olduğu iş sebebiyle karşılaşma olasılığı bulunan tüm sağlık sorunlarına, meslek hastalıklarına ve iş kazalarına karşı korunması amaçlanmak olarak belirtebiliriz. Borçlar Hukuku ve Kamu Hukuku açısından irdelendiğinde ise bu tanımın daha da genişletilerek Anayasa, Umumi Hıfzısıhha Kanunu, İş Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu vb. birçok kanundan doğan yükümlükler içerdiği görülmektedir.

İşçilerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorumlulukları incelendiğinde ise işçinin işveren ile arasında yapılan iş sözleşmesinden dolayı Borçlar Kanunu çerçevesinde sorumlukları olduğu ve Kamu Hukuku açısında da özen ve sadakat, iş görme,

talimatlara ve emirlere uyma ve hizmet sözleşmesinden meydana gelen diğer temel borçlar altına girdiği görülmektedir.

İş kazalarında ise işveren ya da işçinin sorumluluklarından önce, bir kazanın iş kazası olup olmadığının belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu hususta özellikle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda 11 Maddesi'nde hangi durum ve hallerde bir olayın iş kazası olarak sayılıp sayılmayacağı üzerinde durulmuştur. Kanun maddesinde yazılan hususlar dışındaki açıklamalar ise Hukuk Genel Kurulu tarafından alınan içtihatlarda belirtilmiştir. Çünkü meydana gelen bir iş kazası sonrasında devlet tarafından işyerine uygulanan idari yaptırımların yanında ayrıca tazminat, rücu ve ceza davaları da açılmaktadır.

Bu noktada bir iş kazasında ceza verilebilmesi için kusurun olması gerekmektedir. Kusursuz sorumluluk ile kusursuz olma durumunun bu nedenle karıştırılmaması önemlidir. Çünkü uygulamada iş kazalarında kusur tespiti yapan bilirkişilerin genellikle her ceza davasında işverene, işveren vekiline, mağdur işçiye ve daimi nezaretçi maden mühendisine ve iş güvenliği uzmanına kusur verdikleri görülmektedir. Yargıtay'ın son içtihatlarında iş kazalarında kusura dayalı sorumluluk belirtilmektedir. Bu sorumluluk ise işçi ve işveren arasındaki iş sözleşmesinden dolayı işverene yüklenen gözetme borcundan kaynaklanmaktadır.

İş kazalarında kusur tespitinin düzgün şekilde yapılabilmesi için olay ve taraflar ile ilgili olarak öncelikle iş kazasına sebep olan somut eylemin tespiti ve bu eylemde rol alan kişilerin eksiksiz bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Daha sonra olayda bir nedensellik bağının olup olmadığı ve manevi unsurların durumu (taksir, risk değerlendirmesi-taksir, kast, kaçınılmazlık, önlenemez risk, istenmeyen durum/netice) irdelenmelidir. Ortaya konulan sonrasında değerlendirmeler yapılarak tedbir ve önlemlerin tümünün alınmasında dahi riskin önlenip önlenemeyeceği, risk değerlendirmesi ile riskin sonuca etkisi ve riskin işin özelliğine göre önlenip önlenemeyeceğine dikkat edilmelidir. Son kısımda ise, iş kazasına dair kusur paylaştırılması yapılmalıdır. Bu noktada birçok hata yapıldığı için işçi, işveren ve var ise alt işveren ya da üçüncü kişilerin durumunun çok net ve akıcı bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. durumunun çok net ve akıcı bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Çünkü, Yargıtay ceza muhakemesin konu olan iş kazalarında bilirkişi heyetlerinin iş sağlığı ve güvenliği uzmanlarından oluşturulmasını görüş edinmiştir.

Fakat alanında tam uzman olmayan iş güvenliği uzmanlarının farklı bir iş kolunda meydana gelen iş kazası hakkında rapor hazırlamasını beklememek gerekecektir. Bu nedenle ceza muhakemesinde görevli olan bilirkişilerin ihtisaslı olmaları ve ceza muhakemesi konusunda bilgisi olmayan bilirkişilere kusur tespiti için dosya verilmemesi gerekmektedir (Yürürlükten kalkmış yönetmelik ve tüzüklere atıflarda bulunarak kusur tespiti yapan bilirkişilere günümüzde bile rastlamak mümkündür. Ceza ve hukuk muhakemelerinde kusurun nasıl dağıtıldığını tam olarak bilmeyen bilirkişiler, mevzuattaki hususları raporlarında sıralayarak en kötü olasılıkla işçi ve işverene tali kusur vermektedir.

Özellikle tez çalışması kapsamında irdelenen sektör madencilik olmuştur. Ülkemizde sosyal devlet temelinde çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanması için madencilik sektörü ile ilgili birçok kanun ve yönetmelik bulunmakta olup, özellikle İş Kanunu'nun Madde 111 temelinde Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile birçok yükümlülük getirilmiştir. Türkiye'deki maden mevzuatı; özellikle madencilikle ilgili ruhsat alımı, maden işletme projelerinin yapılması, işletim, denetim, kural ihlalleri belirleme, ocakların faaliyet durdurması ve ruhsat iptali gibi kısıtlı konuları düzenlemek suretiyle dolaylı ya da doğrudan olarak maden işletmelerindeki iş sağlığı ve güvenliği şartlarını da etkilemektedir. 3213 sayılı Maden Kanunu Madde 29'da iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak işletme faaliyetlerinin nasıl yapılacağı ile ilgili tanımlamalara yer almaktadır. Bu madde ile hazırlık ve üretim çalışmaları yapılırken basamak yüksekliği, basamak genişliği, şev açısı, göçük, heyelan, altyapı durumu, havalandırma ve projeye aykırı olabilecek olan benzeri tüm durumlar iş sağlığı ve güvenliği kapsamında hükme bağlanmıştır.

Bir maden sahasında üretim yapılması için daimi nezaretçi maden mühendisinin atanmasının kanunen zorunluluk olup, daimi nezaretçinin görev ve sorumlulukları ise 6592 sayılı kanun uyarınca çıkartılmış olan diğer yönetmeliklerde de olduğu gibi Maden Yönetmeliği'nde de hukuka aykırılıklar devam ettirilerek İş Kanunu, Ticaret Kanunu vb. birçok temel kanuna aykırı olan hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Günümüzde ise son dört yılda Maden Kanunu'nda toplam 10 defa değişiklik yapılmış olup meydana gelen iş kazalarına çözüm üretilmemiş ve özellikle iş sağlığı ve güvenliği açısından eksik olan hususlara yer verilmiştir.

Özellikle madencilik sektöründe uygulanan özel bir uygulama olan rödovans ile maden ruhsat sahiplerince işletme hakkı kendisinde kalmak şartıyla ruhsat sahibi tarafından sözleşme ile üçüncü bir tüzel veya gerçek kişiye, belirli bir süre tahsis edilmektedir. Rödovans sözleşmeleri ruhsat sahibi ile rödovansçının kendi iradeleri ile düzenlenmektedir. Tarafların hak ve yükümlülükleri ile ilgili kanuni bir düzenleme bulunmamakta olup temelinde maden ruhsatının belirli bir süre için kullanım hakkının üçüncü kişiye bırakması karşılığında ruhsat sahibine rödovans adlı kullanım bedeli yer almaktadır. Ruhsat sahasının rödovanslı maden sahasına daimi nezaretçi ataması onu asıl işveren – alt işveren ilişkisi yaratarak iş kazası karşısında rödovansçı ile birlikte müteselsilen sorumlu tutmak için yeterli değildir. Çünkü daimi nezaretçinin asıl görevi iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olmayıp maden sahasındaki üretimin teknik olarak denetlenmesidir. Maden sahasında ruhsat sahibinin daimi nezaretçiden başka bir işçisi olmadığı için işveren sıfatı da bulunmamakta olup Yargıtay İçtihatları da bu yöndedir.

Bu hususta bir maden sahasında meydana gelen iş kazası ile ilgili olarak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile 3213 sayılı Maden Kanunu'nda sayılan ve maden mühendisine hukuken yüklenen sorumluluklar sonrası, iki kanunun da farklı yorumlanması birçok çelişkiye yol açmıştır. Özellikle Maden Kanunu'nda Daimi Nezaretçi ile ilgili tanımlanan görevlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu öncesinde tüzükler ile açık açık belirtilmesi önem arz etmektedir. Kanun sonrası tüzüklerin iptali ile görev ve sorumluluk tanımlamaları da askıda kalarak çok geniş bir sorumluluk getirmiştir. Daimi Nezaretçiyi neredeyse otomatik olarak İş Güvenliği Uzmanı olarak nitelendirilen ve aynı maden sahasında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği İş Güvenliği Uzmanı çalıştırmak ya da dışarıdan hizmet almak zorunlu iken aynı görev ve sorumlulukta iki farklı statü ortaya çıkmıştır. Bu çelişkiyi gidermek için Yargıtay'ın baz almış olduğu belirli emsal kararlar yer almaktadır. Yargıtay'ın resmi web sitesi ve diğer hukuk databaselerinde yapılan arama sonrasında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yürürlüğe girmiş olduğu 01/01/2013 tarihinden sonra yayımlanan emsal kararlarlar incelendiğinde, maden mühendisine kusur verildiği ve olay ile ilgili olarak ayrıca bir iş güvenliği uzmanı olup olmadığının belirlenmediği görülmüştür.

Maden Mühendislerinin tümü ilgili maden sahasında Daimi Nezaretçilik görevini üstlenen kişilerdir. Kusursuz olarak belirtildikleri kararlarda, İş Güvenliği Uzmanlarına ya da direk olarak işverene kusur verilmiştir. Maden mühendisinin asli

kusurlu olarak belirtildiği kararlarda ise bir işveren gibi değerlendirilmiş (işveren vekili) ve kaza geçiren işçiden daha kusurlu olduğu vurgulanmıştır. Maden mühendisinin tali kusurlu olarak belirtildiği kararlarda ise yaralanan işçi ile tali kusurlu olduğu ya da olayda görevi gereği (yanlış değerlendirmeler yapılarak iş güvenliği uzmanı gibi) sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Fakat tüm kararlar incelendiğinde; yukarıdaki başlıklarda da belirtildiği üzere Yargıtay Daireleri'nin olay incelenmelerinde de farklılıklar olduğu görülmüştür. Yargıtay Kararları'nın dava dosyasında yer alan Bilirkişi Raporları'nı baz aldığı ve bu raporlarda sorumluluk ile kusur öğelerinin farklı anlama gelmesine rağmen aynı kabul edilerek Maden Mühendislerine kusur verildiği tanımlanmıştır.

01/07/2020 tarihinde yayımlanan Bilirkişinin Uyması Gereken Etik İlkeler Bildirisi'nde sadece madencilik alanında değil tüm iş sağlığı güvenliği ile ilgili olarak alınan bilirkişi raporlarında 6754 sayılı Bilirkişi Kanunu'nun 3/2 ve Bilirkişi Yönetmeliği'nin 5/2 maddeleri gereğince, kusurluluk konusunun yargılamayı yapan hakimin yetkisinde olduğu ve bilirkişilerin asli/tali veya yüzdelik kusur oranı veremeyeceği ve kusur oranı belirleme yetkisinin sayın mahkemenize ait olduğu hususu getirilerek daha önceden yapılan yanlış değerlendirmelerin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Her ne kadar kanuni düzenlemeler ile bir takım uygulama yanlışlıklarının önüne geçilmesi hedeflense de bir fiil uygulamada bu amacın tam olarak sağlanamadığı görülmektedir. Bu nedenle maden sahasında çalışan daimi nezaretçilerin kendi sorumluluklarını bilmeleri ve maden sahası ile ilgili olarak 3213 sayılı Maden Kanunu gereği alınması gereken izinlerin (arama, işletme, patlatma, çevre, orman, çalışma vb.) bilgisayar ortamında belirli bir standartta ve daha hızlı hazırlanması, raporlanması ve takip işlemlerinden başlayarak; üretime başlayan madenlerde Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne sunulan proje, belge ve dokümanların takibi ile üretim için gerekli mühendislik bilgilerinin (günlük üretim planlama, patlatma tasarımı, kamyon-kepçe performansı, cevher tesis tasarım ve kontrolü vb.) bilgisayar ortamında tek platformda hesaplanması, kontrolü ve güncellenmesi ile tüm madenler için mühendislik temellerine dayalı sistem ve bilgisayar yazılımı yapılması amaçlanmıştır. Çünkü, meydana gelen bir iş kazasında maden mühendisi direk olarak asli kusurlu olarak görülerek işlem yapıldığı için maden mühendislerinin üretiminden sorumlu oldukları

maden sahalarının tüm kayıtlarını eksiklik yaparak istenildiği anda da tüm dokümanları yetkililer ile paylaşarak kendi kusurlarının olmadığını ve işverenin ya da iş güvenliği uzmanının sorumluluklarının kendi sorumlulukları ile karıştırılarak, olay ile ilgili kendilerine kusur verilerek uzun yıllar süren ceza ve tazminat davalarında yargılanmalarının önüne geçilmek istenmektedir.

Madencilik sektörü için 3213 sayılı Maden Kanunu gereği alınması gereken izinlerin (arama, işletme, patlatma, çevre, orman, çalışma vb.) bilgisayar ortamında belirli bir standartta ve daha hızlı hazırlanması, raporlanması ve takip işlemlerinden başlayarak; üretime başlayan madenlerde Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne sunulan proje, belge ve dokümanların takibi ile üretim için gerekli mühendislik bilgilerinin bilgisayar ortamında tek platformda hesaplanması, kontrolü ve güncellenmesi ile tüm madenler için mühendislik temellerine dayalı sistem ve bilgisayar yazılımı yapılması amaçlanmaktadır. Bu amaç kapsamında yapılacak olan proje ile maden müşavirlik şirketleri ile başlayacak süreç, maden sahası sahipleri/maden üretimi için başvuran şirketler ve/veya şahıslar ile devam ederek maden sahasında çalışan maden mühendisi ve operasyon mühendisleri ile son bulacaktır. Bu üç temel adımdaki kullanıcılar için tüm süreçlerin kolaylaştırılması, daha fazla zaman ve emek kaybı olmadan üretimin başlaması ve üretimin planlı, kontrollü ve teknolojik altyapı ile ele alınması sağlanacaktır.

Bu kapsamda, tez çalışması ile yapılan yazılım için halihazırda tüm madencilik işlemleri için kullanılan doküman, belge, proje ve izinler toplanarak iş akış şeması çıkartılmıştır. Yürürlükte istenilen diğer belgeler (ticaret sicil gazetesi, kimlik fotokopisi, vekaletname örneği vb.) iş akış şeması içine entegre edilerek sistemin düzenli olarak ilerlemesi sağlanmıştır. Başvuru, Arama Ruhsatı, İşletme Ruhsatı, İşletme Dönemi ve Üretim Dönemi ile ilgili parametreler belirlenerek her bir ana başlık bir modül haline getirilmiştir. Yazılım ile ilgili akış şemasının kağıt üzerinde tamamlanmasından ve eksiklik bir şekilde halihazırdaki Maden Kanunu, yürürlük ve uygulamalar çerçevesinde sağlıklı olarak ilerlediğinin görülmesi ile tasarım aşamasına geçilmiştir. Belirlenen ana müşteri gruplarına özgü tasarımlar yapılmıştır. 3213 Sayılı Maden Kanunu'nda belirtilen tüm yasal zorunluluklar öncelikli olarak göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca Maden Kanunu Yönetmeliği ile sistemdeki ek bilgi dokümanları ve iş akış şemaları yazılıma eklenmiştir. Maden İşleri Genel Müdürlüğü,

Çevre ve Orman Bakanlığı, Valilikler vb. kuruluşlar tarafından istenilen ekstra bilgi ve belgeler standartlara uygun olarak irdelenmiştir. Tüm madencilik izin, proje, doküman ve süreçleri incelenerek; 3213 Sayılı Maden Kanunu'nda belirtilen maden grupları için ayrı ayrı olmak üzere kanun, yönetmelik ve uygulamalara göre gerekli, zorunlu ve istenilen bilgiler ile farklılık gösteren bilgiler ve dokümanlar incelenmiş, böylece sistemde zorunlu ve isteğe bağlı alanlar oluşturulmuştur.

Yazılım madencilik sektörü için ilk ve tek olma özelliği taşıdığından dolayı bu hususta Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü'ne başvuru yapılarak Bilgisayar Programlarına İlişkin Kayıt-Tescil Belgesi 25/11/2020 tarihinde alınmıştır. Maden Katip Yazılımı maden sahaları ile ilgili olarak; ruhsat sahası ile ilgili müracaat işlemleri, her türlü ruhsat işlemleri, arama ve/veya işletmeye yönelik olan faaliyetleri, maden sahasının ilgili mevzuata uygun şekilde işletilmesinin sağlanması, maden sahalarında yerinde yapılan denetimlerde kolaylıklar sağlanması, madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak verilerin bir araya toplanacağı bir bilgi bankası oluşması, madenlere ait alma, değerlendirme, dosyaların hazırlanması gibi süreçlerin interaktif şekilde yönetilebilmesi sağlanabilmektedir.

Böylece tez çalışmasında; Maden Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu temel alınarak, daimi nezaretçinin sorumlulukları, kanunların ortak ve ayrı özelliklerinin irdelenmesi, cezai ve hukuki sorumlulukların neler olduğu, maden sahasındaki görev dağılımlarının belirlenmesi ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile getirilen iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde etkinliğin sağlanmasını sağlayan iş güvenliği uzmanlığı ile daimi nezaretçinin görevlerinin aynı olup olmadığının hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma ilk olarak teorik verilerin toplanması ile başlamış olup, daha sonra kanuni düzenlemelerin irdelenmesine geçilmiştir. Ortaya çıkartılan hukuki uyumsuzlukların görülmesi ile çeşitli dava dosyaları ve Yargıtay İçtihatları irdelenerek hangi kanuna niçin öncelik verildiği değerlendirilmiştir. Daimi nezaretçinin kanuni düzenlemelerden doğan görev ve sorumluluklarının neler olduğu ve hangi kanun maddesi ile birebir örtüşerek cezai ya da hukuki durumun ortaya çıktığı gösterilmiştir. Uygulama kısmında ise daimi nezaretçinin Maden Kanunu kapsamındaki temel görevi ile iş kazasının gerçekleşmesindeki illiyet bağının kaldırılması ve daimi nezaretçinin kanunlar karşısında korunması amacıyla tutulması gereken belgelerin bilgisayar programı haline getirilmesi sağlanmıştır.

KAYNAKÇA

Akın, L., (2001), "*İş Kazasından Doğan Maddi Tazminat*", Ankara: Yetkin Yayınları, s.91- 92.

Akın, L., (2009), "Üçüncü Kişinin Uğradığı Kazada İşveren Kusurunun (Taksirinin) Kapsamı", *TİSK Akademi Dergisi*, 6(7), s.62.

Akın, L., (2011), "İşverenin İşçiyi Gözetme Borcundan Doğan Hukuki Sorumluluğunda Uygun Nedensellik Bağı", *Çimento İşveren Dergisi*, 25(1), s.23.

Akın, L., (2012), "*İşverenin İşçiyi Gözetme Borcundan Doğan Sorumlulukları*", Ankara: Yetkin Yayınları, s.26,27.

Akın, L., (2013), "İş Kazasından Doğan Tazminat Davalarında İşveren Kusurunun Belirlenmesinde Ölçüt", *Çimento İşveren Dergisi*, 27(6), s.45.

Akpınar, T. ve Çakmakkaya, B.Y., (2014), "İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İşverenlerin Risk Değerlendirme Yükümlülüğü", *Çalışma ve Toplum - Ekonomi ve Hukuk Dergisi*, 2014-1, s.40-42.

Akyiğit, E., (1996), "*İş Yasaları*", İstanbul: Seçkin Yayınları, s.58.

Akyiğit, E., (2016), "*İş Hukuku"*, İstanbul: Seçkin Yayınları, s.71.

Arseven, F., (2004), "Yeni İş Kanunu'nun İş Sağlığı ve Güvenliği Yaklaşımı", *Tisk-İşveren Dergisi*, Nisan, s.13.

Baysal, S., (1999), "*İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği'nin Genel Prensipleri*", Ankara: Yodçem Yayın, 4, s.29.

Bilir, N., (2004), "*İş Sağlığı ve Güvenliği: Temel Bilgiler, İş Sağlığı ve Güvenliği İçinde*", Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, s.391.

Bilir, N., (2005), "İş Sağlığı ve Güvenliğinde Çağdaş Bir Yaklaşım: Risk Değerlendirmesi ve Risk Yönetimi", *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 25, s.9.

Bostancı, Y., (2005), "Yargıtay Kararları Işığında İş Kazası Kavramı", *İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, Ankara: Kamu-İş Yayınları, 8(1), s.44.

Çelik, N., (1998), "*İş Hukuku Dersleri*", İstanbul: Beta Basım Yayın, s.139.

Çılgı, E., (2004), "İş Sağlığında ve Güvenliğinde Yeni Dönem", *Mercek Dergisi*, MESS Yayınları, s.110.

ÇSGB, (2016), "*İş Sağlığı ve Güvenliği Profili Türkiye*", Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Genel Yayın No:62, Ankara.

Demirci, M., Centel, T., (2002), "*İş Hukuku"*, İstanbul: Beta Basım Yayın.

Demircioğlu, M. ve Güzel, A., (2002), "*İşverenin Sosyal Sigorta Yükümlülükleri ve Sorumluluğu*", İstanbul: Ticaret Odası Yayınları, s.174.

Demircioğlu, M. ve Kalyon, A., (2013), "İşverenin İş Kazalarından Sorumluluğu ve Kusur Hakkında Karar İncelemesi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1, s.43.

Ersoy, S., (2005), "*İş Kazası ve Meslek Hastalıklarında İşverenin Sorumlulukları*", *Tisk-İşveren Dergisi*, Nisan, s.25.

Evren, Ö.K., (2017), "*İş Mevzuatı Açısından İşverenin El Kitabı*", İstanbul: Seçkin Yayın Evi, s.33.

Gerek, N., (2000), "*İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği*", Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Yayın No:967.

Gündüz, S., (2004), "*İşçi ve İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Görev ve Sorumlulukları-Uygulamalı Bir Alan Çalışma Örneği*", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İnciroğlu, L., (2008), "*İş Sağlığı ve Güvenliğinde İşçi ve İşverenin Hukuki ve Cezai Sorumlulukları*", İstanbul: Legal Kitabevi, s.96-99.

Kılıçoğlu, M., (2007), "İşverenin Cismani Zarardan Doğan Hukuki Sorumluluğu", *İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu*, İnşaat Mühendisleri Odası, s.15-18.

Koca, M., (2020), "*Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*", İstanbul: Seçkin Yayın Evi, s.136-141.

Koçali, K., Erçetin, R. (2021), "Legal Regulations Regarding Liabilities of Workers And Employers Related To Occupational Health And Safety In Mining", *3. Ulusal Başkent Disiplinler Arası Bilimsel Çalışmalar Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, 14-15 Mart 2021, Ankara.

Koçali, K., Erçetin, R. (2021), "Fault Detection In Mining Work Accidents", *6. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, 5-6 Mart 2021, Adana.

Koçali, K., Erçetin, R., (2021), "Rödovanslı Maden Sahalarında İş Sağlığı ve Güvenliği Sorumlulukları", *5. Uluslararası Karadeniz Sosyal Bilimler Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, 19-21 Şubat 2021, Rize.

Koçali, K. (2018), "Şırnak Kömür Madeni Kazası Işığında Kömür Madenciliğindeki Uygunsuzluklar Hakkında Öneriler", *Türkiye 21. Uluslararası Kömür Kongresi "ICCET 2018"* Bildiriler Kitabı, Maden Mühendisleri Odası, s.388-399.

Koçali, K., (2018), "Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler (YTK) Yönetmeliği Işığında Madencilikte Proje Şirketlerinin Önemi", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(66), s.564-570

Koçali, K., (2019), "Türkiye'de 2017 Yılında Yaşanan Kömür Madeni Faciası Sonrası Sektörün İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İrdelenmesi" *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(95), s.486-496.

Kunter, N., Yenisey, F., ve Nuhoğlu, A., (2010), "*Ceza Muhakemeleri Hukuku*", İstanbul: Seçkin Yayın Evi, s.27-29.

Küçük, G., (2005), "*İş sağlığı ve Güvenliği – Yasal Mevzuat*", Son Gelişmeler Işığında, İş Sağlığı ve Güvenliğinde Teknik ve Hukuki Boyut Eğitimi Notları, İstanbul Sanayi Odası Eğitimleri, s.28.

Özdemir, E., (2014), "*İş Sağlığı ve Güvenliği Hukuku*", İstanbul: Seçkin Yayın Evi, s.610-620.

Süzek, S., (2011), "*İş Hukuku*", İstanbul: Beta Yayınları, s.121-197

Şahin, F., (2001), "İş Sağlığı ve İş Güvenliği", *İşçi Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, Mayıs Haziran 2001, s.8.

Taşkent, S., (2001), "*İş Kazası Kavramı*", İstanbul: Beta Yayınları, s.1956.

Topaloğlu, M., (2007), "Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliğine Aykırılıktan Doğan Hukuki Sorumluluk", *Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu*, Maden Mühendisleri Odası, s.231-253.

Topaloğlu, M., (2014), "Maden Kazaları Karşısında Maden Ruhsat Sahibinin ve Rödovansçının Hukuki Durumu", *Türkiye Madenciler Derneği Sektörden Haberler Dergisi*, s.52.

Uyargil, C.B., (1983), "İşletme Açısından İş Güvenliği Yönetimi", *İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi*, 12, 2-Kasım, s.104-105.

Uyumaz, A. ve Güngör, F., (2015), "Rödovans Sözleşmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19, s.4.

WHO, (2020), "*Yönetimler ve Toplum Arasında Sağlık ve Esenliğe Yönelik Eylemleri Destekleyen Avrupa Politika Çerçevesi"*, Dünya Sağlık Örgütü:Ankara.

Yasan, G., Küçük, S., (2005), "*İş sağlığı ve Güvenliği – Risk Değerlendirme*", Son Gelişmeler Işığında, İş Sağlığı ve Güvenliğinde Teknik ve Hukuki Boyut Eğitimi Notları, İstanbul Sanayi Odası Eğitimleri, s.4.

Yüksel, A., (2001), "*İş Sağlığı ve Güvenliğinde Tarafların Bilgi, Tutum ve Davranışları*", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnternet Kaynakları

lexpera.com (Erişim Tarihi: 30/10/2020)
yargitay.gov.tr (Erişim Tarihi: 30/10/2020)

EKLER

EK 1: Bilgisayar Programlarına İlişkin Kayıt-Tescil Belgesi
EK 2: Daimi Nezaretçi Defteri
EK 3: Daimi Nezaretçi Sertifikası
EK 4: Yetkilendirilmiş Tüzel Kişilik (YTK) Sertifikası
EK 5: Mali Yeterlilik Tutarları Tablosu
EK 6: İl Kapsamında Kısıtlama Alan Çalışması Yapılırken Göz Önünde Bulundurulacak Olan Hususlar
EK 7: Daimi Nezaretçi Defterinde Rapor Edilmesi Gereken Hususlar
EK 8: Ruhsat Müracaat Formu
EK 9: İlk Müracaat Taahhütnamesi ve Belgeleri
EK 10: Ön İnceleme Raporu
EK 11: Maden Arama Projesi
EK 12: Arama Ruhsatı
EK 13: Ön Arama Faaliyet Raporu
EK 14: Genel Arama Faaliyet Raporu
EK 15: Detay Arama Faaliyet Raporu
EK 16: İşletme Projesi
EK 17: İşletme Ruhsatı
EK 18: İşletme İzni
EK 19: Kamu Yatırımları Hammadde Talep Projesi
EK 20: Kamu Kurum ve Kuruluşları Hammadde Üretim İzin Belgesi
EK 21: Buluculuk Belgesi
EK 22: Ruhsat / Sertifika Devri Başvurusu
EK 23: Daimi Nezaretçi Atama Belgesi
EK 24: Teknik Eleman Görevlendirme Bildirimi
EK 25: İşletme Faaliyet Raporu
EK 26: Satış Bilgi Formu
EK 27: Kaynaklar (Kanun, Yönetmelik ve Yargıtay İçtihatları)

1. Bilgisayar Programlarına İlişkin Kayıt-Tescil Belgesi

Doğrulama Kodu : cb92f79f-4856-4e7e-92ec-fdacb574e135

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

TELİF HAKLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BİLGİSAYAR PROGRAMLARINA İLİŞKİN KAYIT-TESCİL BELGESİ

Kayıt-Tescil No: 2020/3764 **Kayıt-Tescil Tarihi: 25.11.2020**

ESER BİLGİLERİ

Adı	: Maden Katip
Türü	: Bilgisayar Programı, Veritabanı
Kullanıldığı Alanlar	: Madencilik Sektörü
Desteklenen İşletim Sistemleri	: Windows 7, Windows 8, Windows 10
Dil Seçenekleri	Türkçe
Üretim Tarihi	: 13.4.2020
İlk Aleniyet Tarihi	:

ESER SAHİPLERİ

Sıra No	İsim / Unvan	T.C. Kimlik / Vergi No	Eser / Hak Sahipliği Türü
1	KAAN KOÇALİ	614	Asıl Eser Sahibi

Bu belge başvuru sahibinin beyanı esas alınarak düzenlenmiştir.

Hak kurucu niteliğe haiz değildir, sadece eser sahibinin belirtenmesinde ispat kolaylığı sağlar.

Serhat DALGIÇ
Bakan a.
Daire Başkanı

e-imzalıdır

2. Daimi Nezaretçi Defteri

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ek-4
DAİMİ NEZARETÇİ DEFTERİ

052O5713D271

Düzenleme Tarihi:

Ruhsat Bilgileri

Ruhsat Sahibi :	MADENCİLİK SANVE TİC LTD.ŞTİ.
Sicil No :	40
Erisim No :	11
İl :	Edirne
İlçe :	Merkez
Yürürlük Tarihi :	2.05.2015

Rödövansçı Bilgileri

Rödövansçı :	MADENCİLİK SAN. VE TİC. A. Ş.

İşletmeci Bilgileri

Vergi Kimlik No/T.C. Kimlik No:	65
Unvanı:	MADENCİLİK SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

Ocağın Temsili Koordinatları

X	Y	Z	Pafta
219	98	149	E17c1,E17a3

Üretilen Maden

Maden Cinsi: Linyit

Faaliyetler, izin alanları (ÇED, Orman, GSM, vs.)

ÇED :	VAR
GSM :	VAR
Orman :	YOK
Hazine :	YOK
Özel Mülkiyet :	VAR
Diğer :	

Ocakta Yapılan Faaliyet

Üretim ve Hazırlık Birlikte

Genel Şev Açısı, Basamak Yüksekliği, Genişliği ve Basamak Sayısı

Basamak adı	Şev açısı	Basamak yüksekliği	Basamak sayısı	Basamak genişliği	Açıklama
A-1	35 °	4 m	1	12 m	Üretim ve Hafriyat birlikte

Şevlerde projesine aykırı durum var mı?

Şevlerde projesine aykırı durum yoktur.

İşletme sahasında heyelan, çökme, oturma, göçmeye neden olabilecek yapısal jeolojik yapıların varlığına ilişkin bilgiler

İşletme sahasında heyelan, çökme, oturma, göçmeye neden olabilecek yapısal jeolojik yapı yoktur.

Haftalık üretim, sevkiyat ve stok miktarı

Üretilen Ürün	Üretim	Sevkiyat	Stok
Linyit - Tuvenan	0 ton	0 ton	400 ton

Üretimi Yapan

Rödövansçı (Ruhsatlarda)

Vardiya Sayısı

0

Vardiya Bilgileri

Vardiya	Başlama saati	Bitiş saati	Çalışan sayısı

Teknik Eleman Listesi

T.C. Kimlik No	Adı Soyadı

Üretim Yöntemi

Açık işletme

Ocakta faaliyet var mı?

YOK
Ekonomik nedenlerle faaliyetlere ara verildi.

Ocakta faaliyetler projeye uygun yürütülüyor mu?

Madencilik faaliyetleri işletme projesine uygundur.

Üretim yeri koordinatları

Üretim yeri	X	Y	Z	Pafta
A-1	219	98	149	E17A3, E17B4

Ruhsat sahasında son bir hafta içerisinde meydana gelen maden kazasına ve kazalılara ilişkin bilgi

Ruhsat sahasında son bir hafta içerisinde meydana gelen maden kazası yoktur.

Ocakta tehlikeli durum var mı?

YOK

İşletme güvenliği açısından ocakta yürütülen madencilik faaliyetlerine ilişkin tespit ve öneriler

Dünyada ve ülkemizde artış gösteren Coronavirüs nedeniyle şirketimizin almış olduğu tedbirler dahilinde tüm çalışmalar durdurulmuştur. Bu nedenle yeniden faaliyete geçene kadar ocakta herhangi bir üretim çalışması yapılmayacaktır. Faaliyetlerin başlaması ile birlikte defterin yazılmasına düzenli olarak devam edilecektir. Bu defter kaydı tarihleri arasındaki veriler ışığında doldurulmuştur.

Daimi Nezaretçi
[e-Onaylı]
KAAN KOÇALİ

Ruhsat Sahibi / Yetkilisi
[e-Onaylı]

3. Daimi Nezaretçi Sertifikası

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü

Daimi Nezaretçi Sertifikası

Sayın KAAN KOÇALİ

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 31'inci maddesi ve 21 Eylül 2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Yönetmeliği kapsamında sertifika almaya hak kazanmıştır.

T.C. Kimlik No : 614
Oda Sicil No : 14
Belge Numarası : 20
Düzenleme Tarihi: 15.01.2019
Geçerlilik Tarihi : 15.01.2024

e-imzalıdır

4. Yetkilendirilmiş Tüzel Kişilik (YTK) Sertifikası

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü

YTK

(YETKİLENDİRİLMİŞ TÜZEL KİŞİLİK)

EĞİTİM SERTİFİKASI

Sayın KAAN KOÇALİ

Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler İle İlgili Yönetmelik kapsamında 18.09.2020 - 23.09.2020 tarihleri arasında Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen eğitim programını başarı ile tamamlamıştır.

Mesleği : MADEN MÜHENDİSİ
T.C. Kimlik No : 6140
Belge Numarası : 2020
Geçerlilik Tarihi : 24.09.2025

Bu belgenin doğruluğunu Barkod: EBY numarası ile https://www.turkiye.gov.tr/belge-dogrulama adresinden veya mobil cihazlarınıza yükleyeceğiniz e-Devlet Kapısına ait Barkodlu Belge Doğrulama uygulaması vasıtası ile yukarıdaki karekod okutularak kontrol edilebilir.

5. Mali Yeterlilik Tutarları Tablosu

ARAMA RUHSATLARI MİNİMUM MALİ YETERLİLİK TUTARLARI TABLOSU

MALİ YETERLİLİK TUTARI (TL)	MADEN GRUPLARI	MALİ YETERLİLİK (TL)
	II (b)	150.000
	III	200.000
	IV	300.000
	V	100.000

İŞLETME RUHSATLARI MİNİMUM MALİ YETERLİLİK TUTARLARI TABLOSU

Ruhsat Grubu	Minimum Mali Yeterlilik Tutarı (TL)
I (a)	200.000
I (b)	200.000
II (a)	600.000
II (b)	600.000
II (c)	600.000
III	200.000
IV (a)	600.000
IV (b)	1.000.000
IV (c)	1.000.000
IV (ç)	1.000.000
V	200.000

6. İl Kapsamında Kısıtlama Alan Çalışması Yapılırken Göz Önünde Bulundurulacak Olan Hususlar

1.Yönetim yapısı; idari bölünüş, sınırlar (kurumsal ve hukuki yetki sınırları belirlenecek).
2.Mevcut yerleşim alanları.
3.Onaylı mevcut imar planları ve plan kararları (yerleşime uygun ve uygun olmayan alanlar).
4.Arazi kullanımı (uydu kent alanları, park, bahçe, rekreasyon gibi).
5.Ana hatları ile mülkiyet yapısı (orman, mera, hazine, özel mülkiyet gibi)
6.Fiziksel yapı;
a)Akarsular, taşkın alanları,
b)İklim,
c)Toprak kabiliyeti,
ç)Tarım alanları, tarımsal arazi kullanımı,
d)Sulama alanları,
e)Mevcut ağaçlandırma alanları,
f)Bitki örtüsü,
g)Yeraltı ve yüzeysel su kaynakları, havzaları ve özellikleri.
7.Çevresel kaynaklar ve koruma alanları;
a)Korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları ve alanları,
b)Sulak alanlar,
c)Özel çevre koruma(ÖÇK) alanları,
ç)Orman sayılan alanlar,
d)Ekolojik açıdan korunması gerekli alanlar,
e)Millî Parklar (millî park, tabiat anıtı, tabiat parkı, tabiat alanı),
f)Özel kanunlarla belirlenmiş diğer alanlar (Organize sanayi bölgesi, turizm merkezi, askeri alanlar)
8.Ekonomik ve sektörel yapı.
9.Teknik altyapı(karayolları, enerji hatları, doğal gaz ve petrol boru hattı, içme ve kullanma suyu barajları, katı atık depolama alanları gibi).
10.Jeolojik durum (bölge/il jeolojisi).
11. II. Grup (a) bendi madenler ve patlatma yapılarak üretim yapılan I. Grup (b) bendi madenler için kısa, orta ve uzun vadeli ihtiyacı gösteren arz/talep raporu.
12. Diğer hususlar (yukarıda yer alan hususlar dışında kalmasına rağmen o ile özgü olarak duyarlı sayılan alan var ise buna ilişkin konulara yer verilecektir.)
NOT: Bu alanlara ait tüm çizim ve haritalar 1/25000 ölçekli ve 6 derecelik dilime esas olarak verilir.

7. Daimi Nezaretçi Defterinde Rapor Edilmesi Gereken Hususlar

1- Mevcut ocak/ocakların temsili koordinatı:
2- Üretilen madenin cinsi:
3- Faaliyetler, izin alanları (7. madde izinleri, ÇED, Orman, GSM vs.) hakkında bilgi:
4- Basamak şev açısı, basamak yüksekliği, genişliği ve basamak sayısı:
5- Şevlerde projesine aykırı durum olup olmadığı hakkında bilgi:
6- İşletme sahasında heyelan, çökme, oturma, göçmeye neden olabilecek yapısal jeolojik unsurların varlığına ilişkin bilgi:
7- Üretim ve stok miktarı (ton, kg, gr, ,m^3, lt, vs):
8- Üretimi yapan hakkında bilgi (ruhsat sahibi, rödövansçı, taşeron vs):
9- Maden işletme faaliyetlerinde çalışan personel sayısı:
10- Yeraltı işletme faaliyetlerinde çalışan personel sayısı:
11- Üretim yöntemi hakkında bilgi:
12- Yeraltı ocaklarında havalandırma sistemi hakkında bilgi: Doğal ( ) Cebri ( )
13- Yeraltı ocağında galerilerin ve üretim yerlerinin insanın kaçmasına imkân verecek şekilde en az iki ayrı yolla yerüstüne bağlı olup olmadığı hakkında bilgi:
14- Yeraltında kullanılan tahkimat hakkında bilgi:
15- Yeraltı ocaklarında insan ve maden nakliyesi hakkında bilgi:
16- Ocak/ocaklarda faaliyetlerin projeye uygun yürütülüp yürütülmediği hakkında bilgi:
17- Yeraltı ocaklarında faaliyetlerin sürdürüldüğü üretim yeri koordinatı(Y, X, Z)
18- İmalat ve havalandırma planının her ay kayıtlara işlenip işlenmediği hakkında bilgi:
19-Ruhsat sahasında meydana gelen her türlü maden kazasının rapor edilmesi:
20- Diğer Hususlar (Yukarıdakilerin dışında tespit edilen eksiklik, hata ve önerilerle ilgili bilgiler belirtilecektir.):
21-Vardiyada görevli teknik elemanın görevleri ile ilgili tespitler:

Yukarıda açıklanan ve defterde asgari olması gereken hususlarda herhangi bir değişikliğe uğramayanların defterde en az bir kez açıklanması yeterlidir. Değişiklik olması durumunda revize edilmesi zorunludur.

8. Ruhsat Müracaat Formu

İl : ……
İlçe : ……
Köy : ……
Grubu :…….
Alanı :…….
Pafta Adı :…….

KOORDİNATLAR:
(Koordinatlar yedi basamaklı olarak verilecektir)

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……
Yukarı (X)	…….	……..	……	……

Yukarıda belirtilen alan için 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16'ncı maddesi uyarınca; ..... Grubu ruhsat almak istiyorum.

Gereğini arz ederim. Tarih: …../…../……..

EKLER:
Ek-1 İşletme Ruhsat Taban Bedeli
Ek-2 İlk Müracaat Taahhütnamesi

Müracaat tarihi	:
Müracaat saati ve dakikası	:
ADRES	:
T.C. Kimlik No	:
Vergi Daire ve No	:
Banka adı ve hesap no	:
Tel	:
Faks	:
KEP Adresi	:

9. İlk Müracaat Taahhütnamesi ve Belgeleri

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında yaptığım "ruhsat müracaatı" sonucunun, Maden İşleri Genel Müdürlüğü ilan panosunda ve internet sayfasında müracaat tarihinde ilan edileceğini ve müracaat sonucunu buradan öğreneceğimi, bu ilanın dışında, tarafıma başka bir bildirimin yapılmayacağını,

Yapmış olduğum müracaatımın hak kazanması durumunda, müracaat gününden itibaren iki ay içinde ruhsat bedelini yatırarak aşağıdaki belgelerimin asıllarını Genel Müdürlüğe vermemin zorunlu olduğunu, aksi takdirde 3213 sayılı Maden Kanunu gereği hakkımın sona erdiğini bildiğimi,

Gerçek kişiler	Tüzel kişiler
1) T.C. kimlik numarası beyanı, 2) Onaylı imza beyanı, 3) Ruhsat bedelinin yatırıldığına dair belge, 4) Ek-7'de yer alan ön inceleme raporu, 5) Ek-8'de yer alan maden arama projesi, 6) Mali yeterlilik belgeleri, 7) KEP adresi.	1) Müracaatçı tüzel kişiye ait güncel şirket ana sözleşmesini, yönetim kurulunu ve şirketin ortaklarının pay oranlarını içeren Ticaret Sicil Müdürlüğünden onaylı Ticaret Sicil Gazetesi örneği, 2) Tüzel kişinin bağlı olduğu vergi dairesi, ili ve vergi numarasını gösterir belge, 3) Tüzel kişiyi temsil ve ilzama yetkili kişilerin onaylı imza sirküleri, 4) Ruhsat bedelinin yatırıldığına dair belge, 5) Ek-7'de yer alan ön inceleme raporu, 6) Ek-8'de yer alan maden arama projesi, 7) Mali yeterlilik belgeleri, 8) KEP adresi.

Yukarıda sayılan belgeleri verdiğim tarihten sonraki iş günü ruhsatımın hazırlanarak sicile işlenip yürürlüğe gireceğini, yürürlük tarihinin 3213 sayılı Maden Kanunu gereğince mali ve teknik yükümlülüklerin yerine getirilmesi için başlangıç tarihi olduğunu bildiğimi,

Ruhsatımı aldıktan sonra 3213 sayılı Maden Kanunu'nun uygulanması ile ilgili bütün tebligatların yapılacağı yazışma adresim aşağıda verilmiş olup, adres değişikliğimi bildirmediğim takdirde bu adresime yapılan tebligatların tarafımdan tebellüğ edilmiş sayılacağını,

Maden Kanunu'nun 6 ncı maddesinde belirtilen Devlet memuru, diğer kamu görevlisi Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilatında çalışan yevmiyeli ve mukaveleli personeli olmadığımı, daha sonra aksinin tespit edilmesi halinde ruhsatın iptal edileceğini,(*)

Talep edilen alanın hak sağlamaya müsait olan kısmının ilgili kurumlar tarafından Genel Müdürlüğe bildirilen; özel çevre koruma bölgeleri, millî parklar, yaban hayatı koruma ve geliştirme sahaları, muhafaza ormanları, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununa göre korunması gerekli alanlar, 1 inci derece askeri yasak bölgeler,1/5000 ölçekli imar planı onaylanmış alanlar, 1 inci derece sit alanları, Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunda belirtilen alanlar ile madencilik amacı dışında tahsis edilen ve Genel Müdürlük tarafından uygun görüş verilen elektrik santralleri, organize sanayi bölgeleri, petrol, doğal gaz ve jeotermal boru hatları gibi yatırım alanları içinde hak sağlaması halinde, iki ay içinde ruhsat bedelinin yatırılmasından sonra bu alanlara ilişkin ilgili kurumlardan izin alınması için müracaat edeceğimi, iki aylık süre içerisinde ruhsat bedelinin tam olarak yatırılmaması halinde bu alanın müracaatlara açık hale geleceğini, bu süre içinde izin almam durumunda yukarıdaki diğer belgeler ile ön inceleme raporu, mali yeterliliği içeren maden arama projesi ve izin alındığına dair belgelerin eksiksiz olarak Genel Müdürlüğe verilmesinin zorunlu olduğunu, aksi takdirde, ilgili kurumlardan izin alınması için verilen bir yıllık sürenin sonunda müracaatımın reddedileceğini, müracaat edilen alanın bir kısmının yukarıda yer alan alanlarla çakışması halinde, çakışan alan dışındaki serbest alana ilişkin olarak yukarıda yer alan hükümlere göre işlem yapılacağını, aksi halde, çakışan alan dışındaki serbest alanın iki aylık süre sonunda müracaatlara açık hale geleceğini, çakışan alanla ilgili olarak iki aylık süre içinde ruhsat bedelinin yatırılmasını müteakip gerekli izinlerin alınması için tarafıma bir yıl süre verileceğini, bu alan için gerekli iznin alınması halinde yukarıdaki diğer belgeler ile ön inceleme raporu, mali yeterliliği içeren maden arama projesinin Genel Müdürlüğe verilmesi durumunda ruhsat düzenleneceğini, aksi takdirde, ilgili kurumlardan izin alınması için tarafıma verilen bir yıllık sürenin sonunda, müracaatın çakışan alanla ilgili kısmının reddedileceğini,

Müracaat tarihinde geçerli olan, Şirketin kuruluş statüsünü gösterir Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde, madencilik faaliyetleri yapabileceğine dair ibarenin olmadığının daha sonra tespit edilmesi halinde müracaatımın geçersiz sayılacağını,
kabul ve taahhüt ederim. Tarih: …./…/……

Adı, Soyadı
İmzası

ADRES:
Telefon:.....
Faks : .....
KEP Adresi:……...
Not: Müracaat sahibinin Genel Müdürlükte başka bir işlem için onaylı belgelerinin bulunması, müracaat sahibinin bu hususu dilekçesinde beyan etmesi ve yapılan kontrolde teyit edilmesi durumunda (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen belgelerin örneklerinin verilmesi yeterlidir.

10. Ön İnceleme Raporu

1.Müracaat Sahası Bilgileri
Müracaat Sahibi :
Müracaat Sahibinin Adresi :
Müracaat Sahibinin Vergi Dairesi ve Vergi Numarası :
Müracaat Sahibinin Tel, Faks, E-posta, KEP adresi :
Müracaatın Grubu :
Erişim No :
Müracaat Tarihi: :
İli :
İlçesi :
Köyü :
Pafta No : (1/25.000)
Alan (ha.) :
Koordinatları: (Koordinatlar yedi basamaklı olarak verilecektir)

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……
Yukarı (X)	…….	……..	……	……

2.Aranacak Maden/Madenler: Araması yapılacak ilgili gruba ait olası maden/madenlerin adı yazılır. Örneğin bakır, kaolen, demir, altın vb.
3.Öncel Çalışmalar: Yararlanılacak her türlü literatür bilgisi ve belgeler bilimsel anlatım ilkelerine uygun şekilde kaynak gösterilerek ifade edilir. Öncel çalışmalar sonucu belirlenen, jeolojik ortama ilişkin litoloji, litostratigrafi, tektonik, jeofizik etüt, alterasyon zonu ve varsa maden yüzeylenmesi gibi verileri içeren bölgesel jeolojik etütler, bölgesel jeoloji haritaları gibi mevcut bilgi ve belgeler yer alır. Bu bilgi ve belgeler kullanılarak, ilk saha incelemesi sonuçları ile jeolojik çıkarsamalar ve öngörülere dayanarak maden potansiyeli taşıyan hedef saha (müracaat sahası) belirlenir.
4.Müracaat Sahasının Bölgesel Jeolojik Konumu ve Genel Jeolojisi: Menderes Masifi, Kızıldağ Ofiyoliti, Orta Anadolu Gölsel Sedimanter Neojen Havzası, Doğu Karadeniz Metalojenik Kuşağı gibi sınırları belirli, litolojik, litostratigrafik, tektonik, jeofizik ve jeodinamik özellikleri ortaya konulmuş havza, kuşak masif gibi kavramlarla tanımlanan bölgesel jeolojik yapı içerisinde müracaat sahasının yeri ve önemi jenetik olarak ifade edilir. Eldeki bilgi ve belgeler ile kısa süreli arazi gözlemlerine ve birkaç örnek üzerinde yapılan petrografik, mineralojik ve jeokimya sonuçları ışığında sahanın jeolojisi (stratigrafi, litoloji, tektonik vb.) açıklanır. Maden potansiyeli olasılığı hakkında bilgi veren küçük ölçekli (1/100000, 1/25000 gibi) jeoloji haritaları ve bu haritalar üzerinde müracaat (hedef) sahasının yeri ve konumu ile eldeki bilgi ve belgeler ile açıklanır.
5.Müracaat Sahasının Seçilme Gerekçesi: Müracaat sahasının seçilme gerekçesi açıkça ifade edilir. Müracaat sahası içinde veya yakın çevresinde yer alan zuhur ve cevherleşmeler ile varsa eski işletme ya da terk edilmiş maden sahalarına ait yorum ve değerlendirmeler belirtilir.
6.Kaynaklar: Bu raporda kullanılan her türlü bilgi ve belge, kaynaklar dizininde yer alır.
7.EKLER
(Raporu Hazırlayan İmza sirküleri, vekaletname YTK imza formu ve oda sicil belgeleri)

HAZIRLAYAN:	**YTK:**	**MÜRACAAT SAHİBİ:**
Jeoloji Müh./ Yük.Müh.	Adı/Ünvanı	Adı, Soyadı
Adı ve Soyadı		
Oda Sicil Numarası		
Raporun hazırlanış tarihi	İmza/imzalar	İmza

11. Maden Arama Projesi

MÜRACAAT SAHİBİNİN:
Ruhsat Sahibinin Adı ve Soyadı/Unvanı:

RUHSAT BİLGİLERİ:
Ruhsatın Grubu ve Numarası:
Müracaat Sahibinin Adresi :
Müracaat Sahibinin Vergi Dairesi ve Vergi Numarası :
Müracaat Sahibinin Tel, Faks, E-posta, KEP adresi :

PROJENİN ADI: ……..

PROJENİN:
Başlama Tarihi :
Bitiş Tarihi :

PROJENİN YERİ:
İli :
İlçesi :
Köyü :
Pafta No : (1/25.000) :
Koordinatları ve Alanı :

1.Başlık: Arama projesinin başlığını belirleyen ve projeye konu edilen olası mineralin/madenin adı, genel konumu, projenin kim/kimler tarafından hazırlandığı başlık sayfası olarak verilecektir.
2. İçindekiler Dizini: Harita, şekil ve tablolar dâhil proje içeriğinin listelenmesi yapılacaktır.
3.Projenin Tanımı: Kısaca yerleşim, mülkiyet durumu, jeoloji ve mineralizasyonu, arama ve geliştirme ile ilgili öneriler, projede yararlanılan her türlü bilgi ve belge üzerine kısa bir özet yapılacaktır.
4.Mülkiyet Durumu:
a) Yüzey hakları dâhil olmak üzere mal, mülk ve varsa diğer lisans, ruhsat veya diğer mülkiyet hakları (tesis vs.) ve bunları korumak için önerilen yükümlülükler,
b) Tüm çevre yükümlülükleri için mülkiyet durumu ve varsa çalışma yerinin mevcut atık havuzları, atık malzeme alanları ile önemli doğal ve kültürel özellikleri,
c) Sahadaki olası cevherin zenginleştirilmesi ile ilgili kırıcı, değirmen, flotasyon, kontrol sistemleri gibi tesis konularında yer seçimi yapılacak alanların mülkiyetlerinin araştırılması,
ç) Çalışma özelliklerine göre alınması gereken izinler için öneriler ve çalışma yapmak için alınmış izinler varsa belirtilmesi.
5. Erişilebilirlik, İklim, Yerel Kaynaklar, Altyapı ve Fiziki Coğrafya:
a) Topografya, yükseklik ve bitki örtüsü,
b) Bir nüfus merkezine ruhsatın yakınlığı ve ulaşımı, ruhsat sahasına erişim,
c) İklim ve çalışma sezonu,
ç) Proje ile ilgili madencilik işlemlerinde kullanılabilir enerji, su, madencilik personel kaynakları vs. açıklanacaktır.
6. Sahanın Geçmişi: Varsa, bilinen ölçüde proje üzerinde tanımlamak için her geçmiş ruhsat açısından;
a) Önceki ruhsat sahipleri,
b)Önceki ruhsat sahiplerinin ya da faaliyeti gerçekleştirenlerin varsa arama ve geliştirme çalışmalarının genel sonuçları,
c) Önceki tahminlerinin güvenilirliği ve bu tahminlere göre kategoriler (mineral kaynakları ve uygun mineral rezervi tahmini),
ç) Önceki ruhsatlarda varsa üretim bilgileri,
d) Varsa kaynak/rezerv bilgisi; araştırılacak ya da keşfedilecek kaynak, mineral, maden türü veya türleri
7.Projenin Gerekçesi: Saha araştırmaları ve varsa test verileri, analiz ve diğer ilgili bilgilerin yorumları, eldeki verilerin yeterliliği, yoğunluğu ve mevcut veri güvenilirliğinin yanı sıra herhangi bir yerdeki belirsizliklerin araştırılması belirtilir. Ayrıca, projenin amacı ve beklentiler açıklanır.
8.Arama Faaliyetleri: Bu Yönetmeliğin; ön arama, genel arama ve detay arama ile ilgili asgari faaliyetlerden az olmamak şartı ile inceleme ve araştırmada uygulanması planlanan yöntemler, jeolojik model veya kavramlar ve programlarının, önerilen çalışma programlarının ve ayrıntılarının, ayrıca termin planında gösterilen her aşamanın harcamalar açısından gözden geçirilmesi gerekir.
9.Uygulanacak Yöntemler ve Yapılacak İşler: Araştırma konuları ve araştırma yöntemleri tablo olarak verilir.
10.Proje Yürütme Grubu ya da Eleman Yapısı: Projenin uygulanması, bilimsel ve teknik açıdan en iyi şekilde desteklenmesi için projenin hazırlık, uygulama ve sonuçlandırma aşamalarında görev alacak yürütme grubu ya da eleman yapısı belirtilir.
11.Proje Termin Planı: Uygulanacak yöntem ve yapılacak işlerin yıllara göre dağılımı tablo şeklinde verilir.
12.Proje İçin Gerekli Donanım ve İşçilik: Kullanılacak araç, donanım ve malzemeler ile işçilik hizmetleri belirtilir.
13.Proje Maliyeti: Proje giderlerinin yıllara göre dağılımı verilir.
14.Referanslar/Kaynaklar: Projede kullanılan her türlü bilgi ve belge, kaynaklar dizininde yer alır.

15.Tarih ve İmza Sayfası: Projenin sonunda, hazırlayan mühendis/mühendisler, YTK ve ruhsat sahibi için imza sayfası açılır.

NOT: İmza sahiplerinin projenin tamamının ve/veya bir bölümünün hazırlanmasında kullanılan fikirler ile ilgili yasal yükümlülükleri belirtilmelidir. Proje ile ilgili yetkili kişiler raporunu hangi rapor, görüş veya beyan üzerine kurduğu ifade edilmelidir. Bu görüş veya beyan daha sonraları sorumluluk reddi içerebilir. Tüm sayfaların imzalayanlar tarafından paraflanması zorunludur.

Açıklama: Atıfta bulunulan bilgilerdeki güven kapsamının, teknik raporun hangi bölümlerinin ve/veya hangi kısımlarının reddi için geçerli olduğu belirtilmelidir.

16.Ekler:

a) Projenin ilgili bölümünde harita, plan ve kesitlerin olması gerekir, haritaların tüm önemli özelliklerini gösteren bir indeks ve detaylı yazılı bilgi bulunmalıdır. Bilinen tüm mineralizasyon, anomaliler, yataklar, ocak sınırları, bitki türleri, atıkların depolama alanları, atık alanları ve tüm diğer önemli özelliklerin özel mülkiyet sınırlarına göre gösterilmesi gerekir. Haritalar, çizimler veya diyagramların hazırlanmasında kaynak bilgi kullanılırsa, gelen bilgilerin kaynağı belirtilmelidir.

b) Eğer komşu veya mücavir sahalar varsa, kendi konumundaki ve mücavirindeki mineralize yapıların ortak haritalar üzerinde gösterilmesi gerekir.

c) Varsa jeokimyasal sonuçlar, jeofizik araştırmalarının sonuçları gösteren haritalar ve onların yorumları dâhil edilmelidir.

ç) Çizimler büyük boy olmamalı uygun ölçekte, yeterince özetlenmiş ve basitleştirilmiş ve elektronik dosyalama için uygun olmalıdır.

d) Mali yeterlilik belgeleri olmalıdır.

AÇIKLAMALAR

(1)Projenin amacı; mineral/maden arama, geliştirme ve üretim faaliyetlerine ilişkin bilimsel ve teknik bilgilerin bir özetini ve projenin özel gereksinimlerinin açıklanmasını ortaya koyar.

(2)Sektörde kullanılan terimler açısından genel bir tanımlama amacıyla, ulusal olarak kullanılan bazı terimlerin tanımlanması gözden geçirilmelidir.

(3)Projede kullanılan teknik terimler için gerekli olan özlü açıklamalar rapora dâhil edilmelidir.

(4)Hiçbir açıklama ihtiyacı duyulmaz ve tanımlamalar açısından olumsuz cevaplar gerekmedikçe, tanımlama bilgilendirmeleri ihmal edilebilir. Bu bilgilendirmenin bir başlık altında toplanması yeterlidir. Raporda başka bir başlık altında yeniden tekrarlanması gerekli değildir.

YAPILACAK İŞLEMLER		BİRİMİ	YILLAR					
			…	…	…	…	…	…
ÖN ETÜT	Öncel çalışmalar	Hektar						
GENEL / DETAY JEOLOJİ	1/25000 Ölçekli	Hektar						
	1/10000 Ölçekli	Hektar						
	1/5000 Ölçekli	Hektar						
	1/2000 Ölçekli	Hektar						
	1/500 Ölçekli	m^2						
TOPOGRAFİK HARİTA	1/5000 Ölçekli	Hektar						
	1/2000 Ölçekli	Hektar						
JEOKİMYA	Genel	Hektar						
	Ağır Mineral	Hektar						
	Tahkik/ Detay	Hektar						
JEOFİZİK	Manyetik/Gravite	Hektar						
	IP/TEM	Hektar						
	Sismik	km.						
UZAKTAN ALGILAMA		Hektar						
SONDAJ	(Tüm gruplar ve madenler için)	m.						
YOL		m.						
YARMA		**m3**						
GALERİ	(Yer altı işletmeleri için)	**m.**						
KUYU	(Yer altı işletmeleri için)	**m.**						
NUMUNELER	Kimyasal Analiz	Adet						
	Jeokimyasal Analiz	Adet						
	Ağır Mineral İnceleme	Adet						
	Mineraloji-Petrografi	Adet						
	Paleontoloji	Adet						
	Sıvı Kapanımı	Adet						
	XRF	Adet						
	XRD	Adet						
	Jeokronolojik Yaş Tayini	Adet						
	Ön Teknoloji	Adet						
	Tam Teknoloji	Adet						

12. Arama Ruhsatı

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü

ARAMA RUHSATI

İli	:
İlçesi	:
Köyü	:
Ruhsat Numarası	:
Ruhsat Grubu	:
Ruhsatın Yürürlüğe Giriş Tarihi	:
Ruhsatın Bitim Tarihi	:
Erişim Numarası	:
Ruhsat Alanı (Hektar)	:
Ruhsat Sahibi	:
T.C. Kimlik No	:
Vergi Daire ve No	:
Ruhsatın Ait Olduğu Paftalar	:

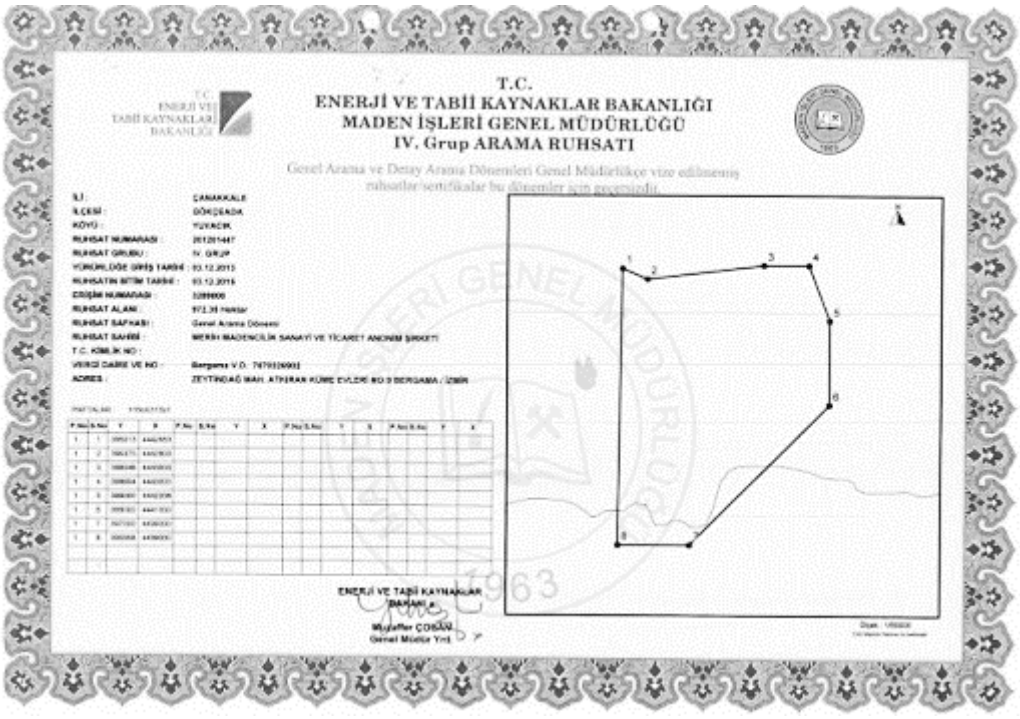
RUHSAT SINIRLARININ KOORDİNATLARI

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……

	6.NOKTA	7.NOKTA	8.NOKTA	9.NOKTA	10.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	……	……..	……..	……	……

Ruhsat Sahibi Adresi:
Ruhsat Sahibinin KEP adresi:

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

13. Ön Arama Faaliyet Raporu

RAPORUN BAŞLIĞI: Başlık raporun konusunu ve içeriğini kısaca, açık ve yeterli bir biçimde ifade edecektir.

1.RUHSAT SAHASI BİLGİLERİ :
Ruhsat Sahibi :
Ruhsatın Grubu :
Ruhsat No :
Erişim No :
Ruhsat Yürürlük Tarihi :
İli :
İlçesi :
Köyü :
Pafta No :
Alan (ha.) :
Koordinatları (1/25.000) :

İçindekiler: Harita, şekil ve tablolar dâhil teknik rapor içeriğini listeleme tablosu.

2.ARANAN MADEN/MADENLER: Araması yapılacak mineraller ve/veya madenler belirtilecektir.

3.ÖZET: Yerleşim yeri, mülkiyet durumu, jeoloji ve mineralizasyon ve benzeri arama, araştırma ve geliştirmeye yönelik sonuç ve öneriler özet olarak belirtilecektir.

4.GİRİŞ:

4.1. Coğrafik Konum:

a) Yer bulduru haritası,
b) Ruhsatın il, ilçe yerleşim merkezine yakınlığı ve ulaşımı,
c) İklim ve çalışma sezonu,
ç) Proje ile alakalı madencilik işlemlerinde kullanılabilir enerji, su, madencilik personel kaynakları ve benzeri.

4.2. Alt Yapıya İlişkin Bilgiler: Topografya, yükseklik ve bitki örtüsü, yüzey hakları dâhil olmak üzere mal, mülkve varsa diğer lisans, ruhsat veya diğer mülkiyet hakları ve bunları korumak için yerine getirilmesi gereken yükümlülükler, özel mülkiyet sınırları, bilinen ölçüde tüm çevre yükümlülükleri için mülkiyet durumu, bilinen ölçüde çalışma özelliklerine göre izinler için öneriler ve çalışma yapmak için alınmış izinler varsa belirtilecektir.

4.3. Öncel Çalışmalar: Sahanın geçmişi; bilinen ölçüde ve varsa rapor üzerinde tanımlamak için geçmişte yapılmış faaliyetler belirtilecektir.

a) Ruhsat mülkiyet değişiklikleri, önceki ruhsat sahipleri,
b) Önceki ruhsat sahiplerinin ya da faaliyeti gerçekleştirenlerin arama ve geliştirme çalışmaları tarafından üstlenilen genel sonuçları,
c) Önceki tahminlerinin güvenilirliği ve bu tahminlere göre kategoriler,
ç) Önceki ruhsatlarda varsa herhangi bir üretim ve bu üretim ile ilgili yapılan çalışmaların belirlenerek raporlanması.

5. JEOLOJİ:

5.1. Bölgesel Jeoloji: Ruhsat sahasının da içinde yer aldığı bölgeye ilişkin genel jeoloji haritası ile genel formasyonlara ilişkin genel bilgiler.

5.2. Ruhsat Sahasının Jeolojisi: Ruhsat sahasında, sahada beklenen mineralizasyon/cevherleşmenin oluşum modeli ve büyüklüğü dikkate alınarak, seçilen uygun ölçekli maden jeolojisi haritası (1/25.000, 1/10.000, 1/5.000 ölçekli gibi) ve en az iki jeolojik kesit yapılacak, bu harita ve kesit üzerinde, ruhsat sahasının litolojik, litostratigrafik, tektonik ve benzeri özelliklerinin belirlenmesine yönelik olarak da saha çalışması yapılarak, yüzey verileri toplanacak, varsa cevherleşmenin olası sınırları tespit edilecek, elde edilen bu verilerin tümü belirtilecektir.

6.MADEN JEOLOJİSİ: Sahada belirlenebilen cevherleşme/mineralizasyonun sistemi (hidrotermal, epitermal, volkano-sedimanter, skarn gibi), tipi (masif, saçınımlı, damar, ağsal gibi) ve geometrisi (mercek, kütle, damar, tabaka gibi) hakkında öngörüde bulunularak, yukarıda belirtilen çalışmalar ve bunlara ait sonuçlar değerlendirilecek, korelâsyonları yapılacak ve yorumlanacak, buna göre ruhsat sahasında varlığı tespit edilebilen cevherleşme/mineral yoğunlaşmasının mümkünse tonaj, tenör/kalite tahmini yapılacaktır.

6.1. Arama Yöntemleri: Sahada yapılan arama faaliyetlerinin ne olduğu açıklanacaktır (jeolojik prospeksiyon, kuyu, yarma, galeri, sondaj, jeokimya, jeofizik vb faaliyetlerden herhangi biri)

6.2. Örnekleme Yöntemleri: Örneklemeler hem litolojik hem de cevherleşme/maden yatağının mineralojik tanımlamalarına uygun nitelikte ve aranılan mineral/maden yatağına uygun miktarda yapılacak, her türlü örneklemenin ne amaçla yapıldığı, örnekleme planı ve örnek alma usulleri açıkça ifade edilecek, alınan örneklere ait örnek lokasyon haritaları hazırlanacaktır.

a) İlgili yöntem ve yerin detayları, sayısı, türü, niteliği ve aralık ya da örneklerin yoğunluğu, örnekleme alanının büyüklüğü hakkında kısa bir açıklama yapılacaktır.
b) Varsa sondajın tanımı, açılımı, örnekleme metodu veya sonuçların maddi doğruluk ve güvenilirliğini etkileyebilecek faktörler açıklanacaktır.
c) Belirtilen örneklerin kalitesi de dâhil olmak üzere örneklerin kalitesi ile ilgili açıklamalar ve örneklemede önyargılara neden olabilecek faktörler açıklanacaktır.

ç) Kayaç türleri, jeolojik kontrolleri, mineralize bölgelerin genişlikleri ve diğer parametreler hakkında açıklama, daha düşük dereceli örnekleme aralığı ile yüksek dereceli örnekleme aralıklarını oluşturmak için kullanılan parametreler belirtilecektir.
d) Gerçek numunelerin veya numune değerlerinin tahminsel genişliklerinin özeti yapılacaktır.
e) Örnek analizleri üniversiteler, uzman kurum ve kuruluşlar ile ulusal ve uluslararası kabul görmüş güvenilir laboratuvarlarda yaptırılacaktır.

6.3. Cevherleşme/Mineralizasyon/Maden Yatağına Ait Bilgiler: Karşılaşılan mineralize bölgeler ile ilgili jeolojik kontroller, uzunluk, genişlik, derinlik, süreklilik, karakter, çeşit ve yayılım bakımından cevherleşme/mineralizasyon dağılımı, Cevherleşme/mineralizasyonun sistemi (hidrotermal, epitermal, volkano-sedimanter, skarn gibi), cevherleşme tipi (masif, saçınımlı, damar, ağsal gibi) ve cevherleşme geometrisi (mercek, kütle, damar, tabaka gibi) hakkında öngörüde bulunulur. Ayrıca bu bölgeleri çevreleyen kaya türleri ile ilgili jeolojik kontroller, uzunluk, genişlik, derinlik, süreklilik, karakter, çeşit ve yayılım bakımından mineralizasyon dağılımı hakkında bilgi verilir.

6.4. Analiz/Testlerden Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması: Sahadan alınmış olan örneklerin analiz ve/veya test sonuçları verilir.
a) Uygulanan kalite kontrol önlemleri ve veri doğrulama işlemlerinin açıklaması yapılacaktır.
b) Verilerin doğası ve varsa bu doğrulamadaki herhangi bir sınırlama hakkında açıklama yapılacaktır.
c) Verileri doğrulamadaki herhangi bir eksiklik ya da arıza için nedenler belirtilecektir.

6.5. Kaynak Raporu Tahmini/Hesaplaması: Yapılan çalışmalar kapsamında ve bunlara ait sonuçlar değerlendirilir, korelasyonları yapılır ve yorumlanır. Buna göre ruhsat sahasında kabul edilebilir boyutta bir mineral yoğunlaşmasının varlığı ortaya konulması halinde, sınırlı sayıdaki bu bilgi ve veriler kapsamında düşük güvenilir kaynak, tenör/kalite tahmini yapılır.
a) Sadece uygulanabilir mineral/maden kaynak yöntemlerinin kullanımı gerekmektedir.
b) Tespit edilebilen veya öngörülen mineral/maden kaynaklarının raporlanması yapılmalıdır.
c) Tahmini mineral/maden kaynakları, diğer mineral/maden kaynakları kategorilerine eklenmelidir.
ç) Her kategoride, öngörülen mineral/maden kaynaklarının miktarı ve/veya tenör/kalite ile ilgili uygun detay bilgileri raporda belirtilmelidir.
d) Rapor, mineral/maden kaynaklarını tahmin etmek için kullanılan parametrelerin ve yöntemlerin anahtar varsayımlarını, ayrıntılarını içermelidir.

7.YATIRIM HARCAMALARI: Ön arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamaları liste halinde verilir ve bir sonraki dönemde yapılması öngörülen yatırımlar belirtilir. Faaliyetler ile ilgili beyanlarda herhangi bir uyumsuzluk tespit edilmesi halinde harcamaların belgelendirilmesi zorunludur.

8.SAHA İÇİN ALINMIŞ 7.MADDE İZİNLERİ:
a) Sahanın mülkiyet durumuna göre alınmış izin yazıları(Orman, mera, hazine, şahıs arazisi vs.)
b)Sahada fiili faaliyet varsa ÇED Belgesinin bulunup bulunmadığı

9.SONUÇLAR: Yapılan çalışmaları ifade eden, bunlara ait tüm bilgi ve belgeler ile değerlendirme, yorum ve sonuçlar ön arama dönemi faaliyet raporunda yer alır. Sonuçların özetlenmesi ile bütün saha araştırmaları, test verileri, analiz ve diğer ilgili bilgiler, yorumlar, verilerin yeterliliği, yoğunluğu ve veri güvenilirliğinin yanı sıra herhangi bir yerdeki belirsizlikleri içermelidir. Raporda keşif/arama bilgileri verilmeli ve bu dönem için arama projesinin asıl amaçlarının tamamlanıp tamamlanmadığıbelirtilmelidir.

10.KAYNAKLAR DİZİNİ: Ön arama faaliyet dönemi içinde yapılan çalışmalar kapsamında kullanılan her türlü bilgi ve belgeye ön arama faaliyet raporu içinde kaynak gösterilerek değinilir ve kaynaklar dizininde belirtilir.

EKLER: Harita, kesit, şekil, belge, çizelge ve fotoğraflar
(Raporu Hazırlayan İmza sirküleri, vekaletname YTK imza formu ve oda sicil belgeleri)

Bu raporda aşağıda belirtilen asgari faaliyetlere ilişkin hususların bulunması zorunludur:
1- Mineral/Maden/Gaz varlığının yüzeyde tespit edilmesi halinde IV. Grup madenlerde yüzey/mostradan numune alınarak analiz yapılması, sonuçların teslim edilmesi, II (b) ve V. Grup madenlerde isimlendirmeye yönelik analiz yapılması, III. Grup madenlerde ise; sıvılarda bome değerinin ölçülmesi, gazlarda ise kaliteye yönelik analizlerin yaptırılıp sonuçlarının verilmesi,
2- Mineral/maden/gaz varlığının yüzeyde tespit edilememesi halinde; jeolojik/jeofizik/jeokimya/metalojenik haritalardan elde edilen emarelerin belirlenmesi ve sonuçlarının sunulması,
3- Sahada maden varlığının tahmin edildiği birimlerden ve yan kayaçlardan en az üç farklı koordinata sahip lokasyondan çekilmiş fotoğrafların verilmesi,
4-Çalışma alanı/alanlarının jeoloji haritasının hazırlanması ve en az iki adet jeolojik kesitin yapılması, sahada yapılan çalışmaların harita üzerinde gösterilmesi,
5-Ön arama dönemi sonunda olası kaynağa ait tahmini kaynak bilgilerinin verilmesi, yapılan fiili çalışmalara ait fotoğrafların verilmesi,
6- Ön arama dönemindeki toplam harcama tutarını oluşturan harcamaların faaliyet kalemlerine göre hazırlanan liste ekinde fatura, gider pusulası, maaş ödemesi ve diğer harcamalara ilişkin belgelerin ayrı ayrı verilmesi, gerek duyulması halinde Genel Müdürlüğün istediği ek bilgi, belge ve açıklamaların yer alması.

14. Genel Arama Faaliyet Raporu

RAPORUN BAŞLIĞI: Başlık, raporun konusunu ve içeriğini kısaca, açık ve yeterli bir biçimde ifade edecektir.
1.RUHSAT SAHASI BİLGİLERİ:
Ruhsat Sahibi :
Ruhsatın Grubu :
Ruhsat No :
Erişim No :
Ruhsat Yürürlük Tarihi:
İli :
İlçesi :
Köyü :
Pafta No :
Alan (ha.) :
Koordinatları(1/25.000) :
İçindekiler: Harita, şekil ve tablolar dâhil teknik rapor içeriğini listeleme tablosu.

2. ARANAN VE TESPİT EDİLEN MADEN/MADENLER: Aranan, tespit edilen ve/veya arama yapılmasına devam edilecek olan maden/madenler belirtilecektir.

3.ÖZET: Kısaca yerleşim, mülkiyet durumu, jeoloji ve mineralizasyonu, varsa ön arama döneminde keşfedilen/ bulunan kaynak, maden yatağı vb. gibi bilgileri anlatan bir özet, arama, geliştirme ve operasyonlar ile ilgili sonuç ve öneriler belirtilecektir.

4.GİRİŞ:
4.1. Coğrafik Konum:
a) Ruhsat sahasına erişim:
b) Bir nüfus merkezine ruhsatın yakınlığı ve ulaşımı:
c) İklim ve çalışma sezonunun uzunluğu:
ç) Proje ile alakalı madencilik işlemlerinde kullanılabilir enerji, su, madencilik personel kaynakları ve benzeri:
4.2. Alt Yapıya İlişkin Bilgiler: Topografya, yükseklik ve bitki örtüsü, yüzey hakları dâhil olmak üzere mal, mülk ve varsa diğer lisans, ruhsat veya diğer mülkiyet hakları ve bunları korumak için yerine getirilmesi gereken yükümlülükler, özel mülkiyet sınırları, bilinen ölçüde tüm çevre yükümlülükleri için mülkiyet durumu, bilinen ölçüde çalışma özelliklerine göre izinler için öneriler ve çalışma yapmak için alınmış izinler varsa belirtilmesi.
4.3. Öncel Çalışmalar: Sahanın geçmişi; bilinen ölçüde ve varsa rapor üzerinde tanımlamak için her geçmiş ruhsat açısından değerlendirilir.
a) Ruhsat mülkiyet değişiklikleri, önceki ruhsat sahipleri:
b) Önceki ruhsat sahiplerinin ya da faaliyeti gerçekleştirenlerin arama ve geliştirme çalışmaları tarafından üstlenilen genel sonuçları:
c) Önceki tahminlerinin güvenilirliği ve bu tahminlere göre kategoriler:
ç) Önceki ruhsatlarda varsa herhangi bir üretim ve bu üretim ile ilgili yapılan çalışmaların belirlenerek raporlanması.

5.JEOLOJİ:
5.1. Bölgesel jeoloji: Ruhsat sahasının da içinde yer aldığı bölgeye ilişkin genel jeoloji haritası ile genel formasyonlara ilişkin genel bilgiler verilir.

5.2. Ruhsat sahasının jeolojisi: Ruhsat sahasında, sahada beklenen mineralizasyon/cevherleşmenin oluşum modeli ve büyüklüğü dikkate alınarak, seçilen uygun ölçekli maden jeolojisi haritası (1/25.000, 1/10.000, 1/5.000, 1/2.000, 1/1.000 ölçekli gibi) ve en az iki adet jeolojik kesit alınarak, bu harita ve kesitler üzerinde, ruhsat sahasının litolojik, litostratigrafik, tektonik ve benzeri özelliklerinin belirlenmesine yönelik olarak da saha çalışması yapılarak, yüzey verileri toplanır, cevherleşmenin olası sınırları tespit edilerek, elde edilen bu verilerin tümü belirtilir. Litoloji birimlerine ait mineralojik-petrografik tanımlamalar kabul görmüş uluslararası standartlar kullanılarak yapılır.

6. MADEN JEOLOJİSİ: Sahada belirlenebilen cevherleşme/mineralizasyonun sistemi (hidrotermal, epitermal, volkano-sedimanter, skarn gibi), tipi (masif, saçınımlı, damar, ağsal gibi) ve geometrisi (mercek, kütle, damar, tabaka gibi) hakkında öngörüde bulunularak, yukarıda belirtilen çalışmalar ve bunlara ait sonuçlar değerlendirilir, korelâsyonları yapılır ve yorumlanır, buna göre ruhsat sahasında varlığı tespit edilebilen cevherleşme/mineral yoğunlaşmasının mümkünse tonaj, tenör/kalite tahmini yapılır.
6.1. Arama Yöntemleri: Sahada yapılan arama faaliyetlerinin ne olduğu açıklanır (Jeolojik prospeksiyon, kuyu, yarma, galeri, sondaj,el karodu, jeokimya, jeofizik ve benzeri faaliyetlerden herhangi biri).
6.2. Örnekleme Yöntemleri: Örneklemeler hem litolojik hem de cevherleşme/maden yatağının mineralojik tanımlamalarına uygun nitelikte ve aranılan mineral/maden yatağına uygun miktarda yapılır, her türlü örneklemenin ne amaçla yapıldığı, örnekleme planı ve örnek alma usulleri açıkça ifade edilerek, alınan örneklere ait örnek lokasyon haritaları hazırlanır. Örnekleme aralığı, şekli (oluk, yığın gibi) ve yöntemi (kuyu, yarma, sondaj gibi),

jeolojik deneştirmeye bağlı olarak yapılacak süreklilik tahmini için uygun ve yeterli olmak zorundadır. Kuyu, yarma, sondaj ve galerilerden örnek alınarak, ayrıntılı jeokimya incelemesi yapılır ve yan ürün olarak değerlendirilebilecek mineraller de belirlenir.
a) İlgili yöntem ve yerin detayları, sayısı, türü, niteliği ve aralık ya da örneklerin yoğunluğu, örnekleme ve kapalı alanın büyüklüğü hakkında açıklama yapılır.
b) Varsa sondajın tanımı, açılımı, örnekleme metodu veya sonuçların maddi doğruluk ve güvenilirliğini etkileyebilecek faktörler açıklanır.
c) Belirtilen örneklerin kalitesi de dâhil olmak üzere örneklerin kalitesi ile ilgili açıklamalar ve örneklemede önyargılara neden olabilecek faktörler belirtilir.
ç) Kayaç türleri, jeolojik kontrolleri, mineralize bölgelerin genişlikleri ve diğer parametreler hakkında açıklama, daha düşük dereceli örnekleme aralığı ile yüksek dereceli örnekleme aralıklarını oluşturmak için kullanılan parametreler belirtilir.
d) Gerçek numunelerin veya numune değerlerinin tahminsel genişliklerinin özeti yapılır.
e) Geniş aralıklı örnekleme verileri ile jeoloji, jeokimya ve jeofizik verilerinin yorumlanmasına dayanılarak yatağın devamlılığı, boyut, şekil, yapı, miktar ve tenörü/kalitesi hakkında ilk bilgilere ulaşılır. Jeofizik etüt yapılmışsa jeofizik raporu verilir.

6.3. Cevherleşme/Mineralizasyon/Maden Yatağına Ait Bilgiler: Karşılaşılan, tespit edilen mineralize bölgeler ile olası ve/veya tespit edilen mineral/maden yatağı ve bu bölgeleri çevreleyen kaya türleri ile ilgili jeolojik kontroller, uzunluk, genişlik, derinlik, süreklilik, karakter, çeşit ve yayılım bakımından mineralizasyon dağılımını detaylandırma, tespit edilen madenin oluşum ortamı ve modeli, cevherleşme/mineralizasyonun yer altı jeolojik modelinin ortaya konulmasına yönelik olarak yapılan ya da yapılacak olan her türlü jeolojik etüt ve bunların sonuçlarını desteklemek amacıyla, yan kayaç ve alterasyon tiplerinin (silisleşme, kaolenleşme, kloritleşme gibi) mineralizasyon zonu ile ilişkisi incelenir. Gerektiğinde iki/üç boyutlu model üretebilmesi için jeofizik yöntemler uygulanır, jeofizik veriler jeolojik veriler ile karşılaştırılır, değerlendirilir ve yorumlanarak ve maden jeolojisi haritasına işlenir.
II. Grup (b) bendi ruhsatlarında arama ruhsat süresi sonunda, maden yatağının üç boyutlu olarak ortaya konulması, IV. Grup ruhsatlarda ise çalışmalar sonucunda, mineralleşme/cevherleşme iki boyutta genel hatları ve özellikleriyle belirlenir.
III. Grup madenlerden; kaynak göl ve deniz tuzlarında bome değerinin ölçülmesi ve analiz sonuçlarının verilmesi, gazlarda ise kapasite ve kaliteye yönelik sonuçların elde edilebilmesi amacıyla farklı noktalarda gaz tespit edilebilecek metrajda sondaj yapılması ve analiz sonuçlarının verilmesi, jeofizik etüt yapılarak sonuçlarının verilir. Yüzeyden toplanarak üretim yapılanlar dışında kalan V. Grup madenler için kaynağın üç boyutlu olarak modellenmesi yapılır.
Yeraltı jeolojisi verilerinin elde edilmesine yönelik olarak uygulanacak jeofizik etüt, sondaj, galeri, kuyu ve/veya yarmalar belirli bir sistematik dahilinde, mineralleşme/cevherleşme yayılımı, uzanımı, eğimi-doğrultusu ve benzeri gibi konumu ile boyutları hakkında yeterli bilgi elde edilebilmesine yönelik olarak planlanır. Sondaj, galeri, kuyu ve/veya yarma açılımlarında litolojik değişimler, formasyon ya da birim sınırları, yapısal unsurlar, mineralleşme/cevherleşme yatağının konumu belirlenerek çizimlerde gösterilir.
Sondaj, galeri, kuyu ve/veya yarmalardan yapılacak örneklemeler hem litolojik hem de cevherleşme/maden yatağının mineralojik tanımlamalarına uygun nitelikte ve yeterli miktarda yapılır.
Cevherleşme/maden yatağı ve yeraltı jeolojisine ait verilerin elde edilmesi için yapılacak sondajlar ve el karotları belirli bir sistematik içinde planlanır. Sondaj lokasyonu, seçilen sondaj yöntemi, önerilen derinlikler, eğimler ve diğer hususlar gerekçeleri ve detaylarıyla belirtilir.
Cevherleşme/mineralizasyonun yeraltı jeolojik modelinin ortaya konulmasına yönelik olarak; yapılan ya da yapılacak olan her türlü jeolojik etüt ve yanal korelasyonu en duyarlı şekilde ortaya koyacak ve iki/üç boyutlu model üretebilmesi için gerektiğinde jeofizik yöntemler uygulanır, jeofizik veriler diğer jeolojik veriler ile karşılaştırılır, değerlendirilir ve yorumlanır.
Esas ve yan cevher minerallerinin tanımlanması, mineral parajenezi, cevherleşmenin yaşı, dokusu, yoğunluğu, cevher-gang oranı, cevherli zonun boyutları (derinliği, uzunluğu, genişliği, kalınlığı), doğrultu ve eğimi, limit tenör, ortalama tenör belirtilir.
Sondajlardan elde edilen karot ve kırıntı gibi kayaç ya da minerallerin makroskopik tanımlamaları kuyu başında yapılır ve ilk değerlendirmelere göre kuyu logları hazırlanır. Sondajlarda gerekli durumlarda jeofizik ölçümler de yapılır ve buna ait kuyu logu hazırlanır.
Sondajlardan alınan numuneler, uygun görülen aralıklarda ve yeterli sayıda mineralojik-petrografik, kimyasal analizlerinin yapılması için örneklenir. Analiz sonuçları kesinleşen verilere göre kuyu logları yeniden hazırlanır ve cevherleşme/maden yatağının kaynak bilgilerinin belirlenmesinde kullanılmak üzere hazır hale getirilir. Ayrıca karotlar usulüne uygun olarak saklanır.
Yeraltı verilerinin elde edilmesine yönelik olarak uygun görülen yerlerden galeri sürülmesi halinde; galerinin konumunu, jeolojik özelliklerini ve cevherleşme/maden yatağı ile ilgili tüm verileri, örnek lokasyonları ve çalışmalara ait sonuçları gösteren uygun ölçekli harita verilir.

6.4. Analiz/Testlerden Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması: Sahada cevherleşme/yataklanma tipine bağlı olarak yapılabilen jeolojik prospeksiyon, yarma, kuyu, sondaj veya galeri çalşmalarından en az birinden elde edilen örneklerin incelemesi ve analizleri yapılarak cevherleşme hakkında bilgi verilir ve mümkünse yan ürün olarak değerlendirilebilecek mineraller de belirlir, örnekleme aralığı, şekli (oluk, yığın ve benzeri) ve yöntemi (kuyu, yarma, sondaj ve benzeri), jeolojik deneştirmeye bağlı olarak yapılarak süreklilik tahmini için uygun ve yeterli olacak şekilde alınan örnek analizleri üniversiteler, uzman kamu kurum ve kuruluşlar veya akredite laboratuvarlarda yaptırılarak, sonuçlar belirtilir. Ön Arama/Genel Arama dönemlerinde

yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bütün bilgiler ve veriler değerlendirilerek yorumlanır. Sondaj logları ve yarma/sondaj/kuyu/galeri gibi çalışmalara ait koordinatlar ile yapılan çalışmalara ait fotoğraflar verilir.
Her türlü örneklemenin ne amaçla yapıldığı, örnekleme planı ve nasıl örnek alındığı açıkça ifade edilir. Her türlü örneğe ait laboratuvar tanımlamaları, sonuçları ve değerlendirmeleri için uluslararası sınıflamalar kullanılır, alınan örneklere ait örnek lokasyon haritaları hazırlanır.
a) Uygulanan kalite kontrol önlemleri ve veri doğrulama işlemlerinin açıklaması yapılır.
b) Belirtilen verilerin doğrulandığı üzerine raporu imzalayanların açıklaması yapılır.
c) Verilerin doğası ve varsa bu doğrulamadaki herhangi bir sınırlama hakkında açıklama yapılır.
ç) Verileri doğrulamadaki herhangi bir eksiklik ya da arıza için nedenler açıklanır.
Laboratuvar çapta ön teknolojik testler yapılır.

6.5. Kaynak Raporu Tahmini/Hesaplaması:

Yukarıda belirtilen çalışmalar, bunlara ait sonuçlar, değerlendirme ve yorumlar kapsamında, belirli miktardaki yüzey ve yeraltı verisine dayalı ve kabul edilebilir güvenilirlikte bir kaynak tahmini ya da hesabı yapılır. Bu tahminin güvenilirlik düzeyi detay aramanın gerekliliğine karar vermede de kullanılabilecek seviyede olmak zorundadır.
a) Sadece uygulanabilir mineral/maden kaynak yöntemlerinin kullanımı gerekir.
b) Tespit edilen mineral/maden kaynakları raporlanır.
c) Tahmini mineral/maden kaynakları diğer mineral kaynakları kategorilerine eklenir.
ç) Her kategoride mineral/maden kaynaklarının miktarı ve/veya kalite/tenör ile ilgili uygun detay bilgileri raporda belirtilir.
d) Rapor mineral/maden kaynaklarını tahmin etmek için kullanılan parametrelerin ve yöntemlerin anahtar varsayımlarını, ayrıntılarını içerir.

7.YATIRIM HARCAMALARI: Genel arama faaliyet raporu ile kaynağa ait bilgilerin verilmesi ve yapılan faaliyetlerin bildirilmesi ve toplam harcama tutarını oluşturan harcamaların faaliyet kalemlerine göre liste halinde ekinde fatura, gider pusulası, maaş ödemesi ve diğer harcamalara ilişkin belgelerin ayrı ayrı verilmesi zorunludur. Gerek duyulması halinde Genel Müdürlük ek bilgi, belge ve açıklama isteyebilir.

8.SAHA İÇİN ALINMIŞ 7.MADDE İZİNLERİ:
a) Sahanın mülkiyet durumuna göre alınmış izin yazıları(Orman, mera, hazine, şahıs arazisi vs.)
b)Sahada fiili faaliyet varsa ÇED Belgesinin bulunup bulunmadığı

9.SONUÇLAR: Rapor, sonuçların özetlenmesi ile bütün saha araştırmaları, test verileri, analiz ve diğer ilgili bilgiler, yorumlar, verilerin yeterliliği, yoğunluğu ve veri güvenilirliğinin yanı sıra herhangi bir yerdeki belirsizlikleri içermelidir. Raporda keşif/arama bilgileri ve bu dönem için arama projesinin asıl amaçlarının tamamlanıp tamamlanmadığının belirtilmesi gerekir. Yapılan çalışmalara ait tüm bilgi ve belgeler ile değerlendirme, yorum ve sonuçları genel arama dönemi faaliyet raporunda yer alır.

10.KAYNAKLAR DİZİNİ:
Genel arama dönemi içinde yapılan çalışmalar kapsamında kullanılan her türlü bilgi ve belgeye genel arama faaliyet raporu içinde kaynak gösterilerek değinilir ve kaynaklar dizininde belirtilir.

EKLER: Harita, kesit, şekil, belge, çizelge ve fotoğraflar
(Raporu Hazırlayan İmza sirküleri, vekaletname YTK imza formu ve oda sicil belgeleri)

Bu raporda aşağıda belirtilen asgari faaliyetlere ilişkin hususların bulunması zorunludur:
Genel arama faaliyet raporu ile kaynağa ait bilgilerin verilmesi ve yapılan faaliyetlerin bildirilmesi ve toplam harcama tutarını oluşturan harcamaların faaliyet kalemlerine göre hazırlanan liste ekinde fatura, gider pusulası, maaş ödemesi ve diğer harcamalara ilişkin belgelerin ayrı ayrı verilir, gerek duyulması halinde Genel Müdürlüğün istediği ek bilgi, belge ve açıklamalar yer alır.

A) II (b), III. ve V. GRUP;
1-Çalışma alanının uygun ölçekli topografik haritasının hazırlanması, (yarma/sondaj/kuyu gibi faaliyetlerin ve numune alınan yerlerin gösterilmesi),
2-Yüzeyden toplanarak üretim yapılacak V. Grup madenler dışında kalan IV. Grup madenler ile II. Grup (b) bendi madenlerde, kaynağa ilişkin kalite, devamlılık vb. özellikleri ortaya çıkarmak amacıyla en az üç farklı noktadan toplamda en az 100 metre karotlu sondaj/el karot sondajı yapılarak sonuçlarının verilmesi,
3-Ruhsat sahasının uygun ölçekli jeoloji haritasının hazırlanması ve en az iki adet jeolojik kesitin yapılması,
4-Çalışma alanını temsil edecek sayıda numune alınarak II. Grup (b) bendi madenlerde ön teknolojik analiz yaptırılması, V. Gruplarda ise mineralojik-petrografik tanımlamanın yapılarak minerallerin isimlendirilmesi,
5-III. Grup madenlerden; kaynak göl ve deniz tuzlarında bome değerinin ölçülmesi ve analiz sonuçlarının verilmesi, gazlarda ise kapasite ve kaliteye yönelik sonuçların elde edilebilmesi amacıyla farklı noktalarda gaz tespit edilebilecek metrajda sondaj yapılması ve analiz sonuçlarının verilmesi, jeofizik etüt yapılarak sonuçlarının verilmesi,
6-Yüzeyden toplanarak üretim yapılacak V. Grup madenler dışında kalan IV. Grup madenler ile II. Grup (b) bendi madenler için kaynağın üç boyutlu olarak modellenmesi,

7- Genel arama dönemi sonunda ortaya çıkarılan kaynağa ait bilgilerin verilmesi, yapılan fiili çalışmalara ait fotoğrafların verilmesi.

B) IV. GRUP;

1- Ruhsat sahasının genel topografik haritası üzerinde çalışma alanının gösterilmesi,
2-Çalışma alanının uygun ölçekli topografik haritasının hazırlanarak verilmesi, (yarma/sondaj/kuyu/galeri gibi faaliyetlerin, numune alınan yerlerin ve detay jeolojik etüt yapılacak olan alan/alanların gösterilmesi),
3-Yarma/galeri/kuyu/sondaj ve benzeri çalışma yapılması ve sonuçlarının verilmesi,
4-Numune/numuneler alınarak analiz yapılarak sonuçlarının verilmesi,
a) Mineral/maden varlığının yüzeyde tespit edilmesi halinde; aranılan mineral/madenin varlığına yönelik yüzey/mostradan örnek (numune) alınarak analiz yapılması ve sonuçların verilmesi,
b) Mineral/maden varlığının yüzeyde tespit edilememesi halinde; mostra vermeyen gömülü mineral/maden varlığına işaret eden yerlerden toprak/dere kumu/kaya örnekleri ve sondajlardan alınan karotlardan numune alınarak analiz sonuçlarının (sondajda maden varlığının kesilmemesi halinde analiz yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır) veya jeofizik araştırma yapılarak sonuçlarının verilmesi,
5-Ruhsat sahasının detay jeoloji haritasının hazırlanması ve kesitlerinin yapılması,
a) Ruhsat sahasının uygun ölçekli jeoloji haritası üzerinde, topoğrafik konturlar ile gösterilmesi,
b)Varsa jeofizik verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve topografik konturlar ile beraber sonuçların gösterilmesi,
6-Genel arama dönemi sonunda ortaya çıkarılan kaynağa ait bilgilerin verilmesi, yapılan fiili çalışmalara ait fotoğrafların verilmesi.

15. Detay Arama Faaliyet Raporu

RAPORUN BAŞLIĞI: Başlık raporun konusunu ve içeriğini kısaca, açık ve yeterli bir biçimde ifade edecektir.
1.RUHSAT SAHASI BİLGİLERİ:
Ruhsat Sahibi :
Ruhsatın Grubu :
Ruhsat No :
Erişim No :
Ruhsat Yürürlük Tarihi :
İli :
İlçesi :
Köyü :
Pafta No :
Alan (ha.) :
Koordinatları (1/25.000) :
İçindekiler:Harita, şekil ve tablolar dâhil teknik rapor içeriğini listeleme tablosu belirtilir.

2.TESPİT EDİLEN MADEN/MADENLER: Tespit edilen ve arama yapılmasına devam edilecek olan IV.Gruba ait maden/madenler belirtilecektir.

3.ÖZET: Kısaca yerleşim, mülkiyet durumu, jeoloji ve mineralizasyonu, genel arama döneminde keşfedilen kaynak, maden yatağı ve benzeri gibi bilgileri anlatan bir özet, arama, geliştirme ve operasyonlar ile ilgili sonuç ve öneriler belirtilir.

4.GİRİŞ:
4.1. Coğrafik Konum:
a) Ruhsat sahasına erişim,
b) Bir nüfus merkezine ruhsatın yakınlığı ve ulaşımı,
c) İklim ve çalışma sezonunun uzunluğu,
ç) Proje ile alakalı madencilik işlemlerinde kullanılabilir enerji, su, madencilik personel kaynakları, potansiyel atıkları depolama alanları, potansiyel atık alanları, yığın alanları ve benzeri gibi bilgileri belirtilir.
4.2. Alt Yapıya İlişkin Bilgiler: Topografya, yükseklik ve bitki örtüsü, yüzey hakları dâhil olmak üzere mal, mülk ve varsa diğer lisans, ruhsat veya diğer mülkiyet hakları ve bunları korumak için yerine getirilmesi gereken yükümlülükler, özel mülkiyet sınırları, bilinen ölçüde tüm çevre yükümlülükleri için mülkiyet durumu, bilinen ölçüde çalışma özelliklerine göre izinler için öneriler ve çalışma yapmak için alınmış izinler varsa belirtilir.
4.3. Öncel Çalışmalar: Sahanın geçmişi, bilinen ölçüde ve varsa rapor üzerinde tanımlamak için her geçmiş ruhsat açısından;
a) Ruhsat mülkiyet değişiklikleri, önceki ruhsat sahipleri,
b) Önceki ruhsat sahiplerinin ya da faaliyeti gerçekleştirenlerin arama ve geliştirme çalışmaları tarafından üstlenilen genel sonuçları,
c) Önceki tahminlerinin güvenilirliği ve bu tahminlere göre kategoriler,
ç) Önceki ruhsatlarda varsa herhangi bir üretim ve bu üretim ile ilgili yapılan çalışmaların belirlenerek raporlanması yapılır.

5.JEOLOJİ:
5.1. Bölgesel Jeoloji: Ruhsat sahasının da içinde yer aldığı bölgeye ilişkin genel jeoloji haritası ile formasyonlara ilişkin genel bilgiler belirtilir.
5.2. Ruhsat Sahasının Jeolojisi: Ruhsat sahasında, keşfedilen cevherleşmenin/madenin oluşum modeli ve büyüklüğü dikkate alınarak, seçilen uygun ölçekli maden jeoloji haritası (1/25.000, 1/10.000, 1/5.000, 1/2.000, 1/1.000 ölçekli gibi) ve jeolojik kesitleri yapılır, bu harita ve kesitler üzerinde, ruhsat sahasının litolojik, litostratigrafik, mineralojik-petrografik, tektonik ve benzeri özelliklerinin belirlenmesine yönelik olarak da saha çalışması yapılarak, yeterli düzeyde veriler toplanır, ruhsat sahasındaki cevherleşme zonunun yan kayaçla alt-üst, yanal ilişki ve geçişleri belirlenerek, cevherleşmenin/madenin sınırları tespit edilir ve tüm bu veriler belirtilir.
Yapılan jeoloji haritası, jeolojik kesitler, jeokimya haritaları, kuyu, yarma, sondaj, jeofizik kuyu ölçüleri, galeriler, kuyu logu ve açılımlar, jeofizik haritaları birbiriyle deneştirilir.

6.MADEN JEOLOJİSİ: Sahada belirlenen cevherleşme/mineralizasyonun sistemi (hidrotermal, epitermal, volkano-sedimanter, skarn gibi), tipi (masif, saçınımlı, damar, ağsal gibi) ve geometrisi (mercek, kütle, damar, tabaka gibi) tespitinde bulunulur, yukarıda belirtilen çalışmalar ve bunlara ait sonuçlar değerlendirilerek, korelâsyonları yapılır ve yorumlanır, buna göre ruhsat sahasında kabul edilebilir boyutta bir cevher varlığı ortaya konularak, yeterli sayıdaki bu bilgi ve veriler kapsamında, tonaj ve tenör/kalite hesabı yapılarak, yukarıda belirtilen çalışmalar, bunlara ait sonuçlar, değerlendirme ve yorumlar kapsamında, yeterli miktardaki yüzey ve yeraltı verisine dayalı ve yüksek güvenilirlikte bir kaynak hesabı yapılır.
Yeraltı jeolojisi verilerinin elde edilmesine ve maden yatağının üç boyutuyla yüksek güvenilirlikte ortaya konulmasına yönelik yarma/kuyu/sondaj/jeofizik etüt ya da galeri gibi çalışmaların lokasyon sıklığı ve aralıkları ile yerleri belirlenir.

Maden yatağının jeolojik ortamı, litoloji birimleriyle alt-üst, yanal ilişki ve geçişleri, sürekliliği, değişkenliği ve tektonik özellikleri gibi maden yatağına ait jeolojik karakteristikler kullanılarak; yatay, düşey kesitler ve projeksiyonlarla yeraltı jeolojisi ve maden yatağı üçüncü boyutuyla modellenir.
Jeoloji haritaları ve kesitler, jeofizik ölçümler, jeokimyasal veriler, mostra incelemeleri ile yarma, sondaj, kuyu ve galeri gibi yöntemlerle yeraltı jeolojisine yönelik yapılmışsa jeofizik ölçümler, jeokimyasal veriler de dikkate alınarak yapılan çalışmaların yapılma nedenleri, yöntemleri, miktarları, ölçekleri, duyarlılıkları ve sonuçları belirtilir.
Çalışmalarda kullanılan topografik haritaların koordinat sistemi ve bunun ulusal şebeke içindeki durumu açıklanır, haritaların ne şekilde üretildiği, ölçekleri ve ölçeklere göre hata oranları belirtilir.
Tesis ve altyapı çalışmaları için yer seçimi yapılır ve bu alanların jeolojik, jeofizik, jeoteknik özellikleri belirlenir, pasa ve atık sahası olarak kullanılabilecek alanlar saptanır, bunların kapasiteleri ve muhtemel kullanım süreleri tahmin edilir, duyarlılık ve sızdırmazlıklarına dair bilgiler üretilir.
6.1. Arama Yöntemleri: Sahada yapılan arama faaliyetlerinin ne olduğu açıklanır (jeolojik prospeksiyon, kuyu, yarma, galeri, sondaj, jeokimya, jeofizik ve benzeri).
6.2. Örnekleme Yöntemleri: Örneklemeler hem litolojik hem de cevher/maden yatağının mineralojik tanımlamalarına uygun nitelikte ve yeterli miktarda yapılır, her türlü örneklemenin ne amaçla yapıldığı, örnekleme planı ve nasıl örnek alındığı açıkça ifade edilerek, alınan örneklere ait örnek lokasyon haritaları hazırlanır.
a) İlgili yöntem ve yerin detayları, sayısı, türü, niteliği ve aralık ya da örneklerin yoğunluğu, örnekleme alanının büyüklüğü hakkında açıklama yapılır,
b) Yapılan sondajın tanımı, açılımı, örnekleme metodu veya sonuçların maddi doğruluk ve güvenilirliğini etkileyebilecek faktörler belirtilir,
c) Belirtilen örneklerin kalitesi ile ilgili açıklamalar ve örneklemede önyargılara neden olabilecek faktörler belirtilir,
ç) Kayaç türleri, jeolojik kontrolleri, mineralize bölgelerin genişlikleri ve diğer parametreler hakkında açıklama, daha düşük dereceli örnekleme aralığı ile yüksek dereceli örnekleme aralıklarını oluşturmak için kullanılan parametreler belirtilir,
d) Gerçek numunelerin veya numune değerlerinin tahminsel genişliklerinin özeti yapılır.
6.3. Cevher/Maden Yatağına Ait Bilgiler: Tespit edilen mineral/maden yatağı ve bu bölgeleri çevreleyen kaya türleri ile ilgili jeolojik kontroller, uzunluk, genişlik, derinlik, süreklilik, karakter, çeşit ve yayılım bakımından mineralizasyon dağılımını detaylandırma, tespit edilen mineral/madenin oluşum ortamı ve modeli, cevherin yer altı jeolojik modelinin ortaya konulmasına yönelik olarak yapılan ya da yapılacak olan her türlü jeolojik etüt ve bunların sonuçlarını desteklemek amacıyla, yanal korelâsyonu en duyarlı şekilde ortaya koyacak ve gerektiğinde iki/üç boyutlu model üretebilmesi için jeofizik yöntemler uygulanarak, jeofizik veriler jeolojik veriler ile karşılaştırılır, değerlendirilir ve yorumlanır ve maden jeoloji haritasına işlenir.
Esas ve yan cevher minerallerinin tanımlanması, mineral parajenezi, cevherleşmenin yaşı, dokusu, yoğunluğu, cevher-gang oranı, cevherli zonun boyutları (derinliği, uzunluğu, genişliği, kalınlığı), doğrultu ve eğimi, limit tenör, ortalama tenör belirtilir.
Litoloji birimleri ile maden yatağının jeolojik konumları ve ilişkileri dikkate alınarak, maden yatağının uzanımı, dalımı ve devamlılığı, tavan ve taban kayaçları, ana kaya, yan kaya tanımlamaları ve bunların cevherleşme ile ilişkileri ortaya çıkarılır.
Jeolojik, jeofizik, jeoteknik ve hidrojeolojik etütler yapılır, fay ve kırık sistemlerinin maden yatağına, üretime etkileri araştırılır, şev stabilitesi, üretim bloklarının boyutları hakkında jeolojik, jeofizik, jeoteknik yaklaşımda bulunulur, yer üstü akışkanları, akaçlama sistemi, kaynaklar, artezyenler, yeraltı suyu statik ve dinamik seviyeleri ve muhtemel ocak içi su atımı konusundaki öngörüler tespit edilir. Kaya mekaniğine dair testler gerçekleştirilerek fizibilite dönemi ve işletme aşamasında kullanılacak veriler elde edilir. Ayrıca, ihtiyaç duyulması halinde kömür madenleri için kendiliğinden yanma testleri gerçekleştirilir.
Yan kayaç ve alterasyon tiplerinin (silisleşme, kaolenleşme, kloritleşme ve diğer) maden yatağı ile ilişkisi incelenir. Alterasyon türlerine ve mineralojisine göre, 1/2000 veya daha büyük ölçekte alterasyon haritaları hazırlanır.
6.4. Analiz/Testlerden Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması: Yapılan sondaj veya kuyu, yarma ve galerilerden örnek alınarak, ayrıntılı kimyasal analizler yapılacak ve yan ürün olarak değerlendirilebilecek mineraller de belirlenerek, örnekleme aralığı, şekli (oluk, yığın ve benzeri) ve yöntemi (kuyu, yarma, sondaj ve benzeri), jeolojik deneştirmeye bağlı olarak yapılacak süreklilik hesabı için uygun ve yeterli olacak şekilde alınan örnek analizleri üniversiteler, uzman kurum ve kuruluşlar ile akredite laboratuvarlarda yaptırılır ve sonuçları belirtilir. Genel arama/detay arama dönemlerinde yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen bütün bilgiler ve veriler değerlendirilerek yorumlanır.
a) Uygulanan kalite kontrol önlemleri ve veri doğrulama işlemlerinin açıklaması,
b) Verilerin doğası ve varsa bu doğrulamadaki herhangi bir sınırlama hakkında açıklamalar,
c) Verileri doğrulamadaki herhangi bir eksiklik ya da arıza için nedenler belirtilir.
Maden yatağında bulunan faydalı cevher mineralleri, bunların oluşum süreçleri, dokusal özellikler, kapanımlar, alterasyonlar, tane boylanması, faydalı minerallerin uygun verimle elde edilebilmesine ve kullanımına yönelik cevher mineralojisi incelemeleri, XRD (X-ışınları kırınımı), XRF (X-ışınları floresansı), polarizan mikroskop, SEM (taramalı elektron mikroskopisi), MLA (mineral serbestleşme analizi), TG-DTA(termal gravimetri-diferansiyel termal analiz) gibi yöntemler kullanılarak yapılır. Bu incelemelerin sonuçları yorumlanır, zenginleştirmede dikkate alınması gereken diğer mineralojik ve dokusal özellikler belirlenir.
Alınan örneklerin jeokimyasal analiz sonuçları, jeoistatistik yöntemler kullanılarak değerlendirilir, 1/2000 veya daha büyük ölçekte jeokimya haritaları hazırlanır.

Sondajlama sistematiği ve lokasyon haritası, sondaj kod ve koordinat tabloları, derinlik, sondaj yöntemi, eğim ölçümleri, cevher ve yan kayaçta karot yüzdeleri, karotlardan örnek alma tekniğine ilişkin bilgiler açıklanır.
Tüm örneklemeler için, örnek alma yöntemleri, niçin alındığı, örnek alma tekniği, sayısı, miktarı, yerleri ve nereden alındığı belirtilir, analiz ve test yöntemleri, sonuçları, analiz limitleri ve duyarlılıkları maden yatağının üç boyutuyla güvenilir olarak ortaya konulur.

6.5. Kaynak Raporu:

a) Sadece uygulanabilir mineral kaynak yöntemlerinin kullanımı gerekir,
b) Tespit edilen mineral/maden kaynaklarının raporlanması yapılır,
c) Tahmini mineral/maden kaynakları, diğer mineral/maden kaynakları kategorilerine eklenir,
ç) Her kategoride mineral/maden kaynaklarının miktarı ve/veya kalite/tenörle ilgili uygun detay bilgileri raporda belirtilir,
d) Rapor, mineral/maden kaynaklarını tahmin etmek için kullanılan parametrelerin ve yöntemlerin anahtar varsayımlarını, ayrıntılarını içerir.

Kaynak sınıflama sistemi ve rezerv hesabında kullanılacak yöntem ve yöntemin esasları ile bu yöntemin seçilme nedenleri açıklanır.
Kaynak hesaplamaları için limit tenörler belirlenir ve gerekçesi açıklanır, eş tenör/kalite haritaları hazırlanır, kaynak hesabına esas olmak üzere yapılan örnekleme düzeni, yatağın geometrisi, mineralojik zonlanma ve süreksizlikler ayrıntılı olarak ortaya konulur.
Kaynak hesabında kullanılan formülasyon, hesaplamada kullanılan kısıtlar ve kabuller ile jeolojik korelasyonlar açıkça ifade edilir.

7.YATIRIM HARCAMALARI: Detay arama faaliyet raporu ile kaynağa ait bilgilerin verilmesi ve yapılan faaliyetlerin bildirilmesi ve bu faaliyetlere ilişkin yapılan harcamalara ait fatura, gider pusulası, sigorta ve maaş ödemeleri gibi bilgi ve belgelerin liste halinde verilmesi zorunludur.

8.SAHA İÇİN ALINMIŞ 7.MADDE İZİNLERİ:

a) Sahanın mülkiyet durumuna göre alınmış izin yazıları(Orman, mera, hazine, şahıs arazisi vs.),
b)Sahada fiili faaliyet varsa ÇED Belgesinin bulunup bulunmadığı.

9.SONUÇLAR: Rapor, sonuçların özetlenmesi ile bütün saha araştırmaları, test verileri, analiz ve diğer ilgili bilgiler yorumlar, verilerin yeterliliği, yoğunluğu ve veri güvenilirliğinin yanı sıra herhangi bir yerdeki belirsizlikleri içermelidir. Raporda keşif/arama bilgileri ile imzalayan kişinin (mühendisin) sonuçları verilmeli ve raporun verildiği yıl için arama projesinin asıl amaçlarının tamamlanıp tamamlanmadığının belirtilmesi gerekir.
Yapılan çalışmaları ifade eden, bunlara ait tüm bilgi ve belgeler ile değerlendirme, yorum ve sonuçlar detay arama dönemi faaliyet raporunda yer alır.

10.KAYNAKLAR DİZİNİ: Detay arama dönemi içinde yapılan çalışmalar kapsamında kullanılan her türlü bilgi ve belgeye detay arama faaliyet raporu içinde kaynak gösterilerek değinilir ve kaynaklar dizininde belirtilir.

EKLER: Harita, kesit, şekil, belge, çizelge ve fotoğraflar.
(Raporu Hazırlayan İmza sirküleri, vekaletname YTK imza formu ve oda sicil belgeleri)

Bu raporda aşağıda belirtilen asgari faaliyetlere ilişkin hususların bulunması zorunludur:

1-Çalışma alanının uygun ölçekli topografik haritasının hazırlanarak verilmesi, (yarma/sondaj/kuyu/galeri gibi faaliyetlerin, numune alınan yerlerin, ve detay jeolojik etüt yapılan alan/alanların gösterilmesi),
2- Yarma/galeri/kuyu/sondaj veya benzeri çalışmaların yapılması ve sonuçlarının verilmesi,
3-Çalışma alanını temsil edecek sayıda numune alınarak analiz ve/veya teknolojik test yapılarak sonuçlarının verilmesi,
4-IV. Grup (b) bendi madenlerde gerekli görülmesi halinde jeofizik kuyu ölçülerinin alınarak sonuçlarının verilmesi,
5- IV. Grup (c) ve (ç) bendi madenlerde detay jeokimya haritaları ve/veya jeofizik haritalarının yapılarak verilmesi,
6- Uygun ölçekli detay jeoloji haritalarının hazırlanması ve en az iki adet jeolojik kesitin yapılması,
7-Sondaj verilerine dayalı olarak detay korelasyon haritasının hazırlanması ve kesitlerinin yapılması,
8-IV. Grup (c) ve (ç) bendi madenler için kaynak güvenirliğini sağlayan sondajlı arama çalışmaları için sondaj loglarının verilmesi, sondaj loglarında yer adı(il, ilçe, köy, mevkii), sondaj no, tarih, pafta ve koordinatlar, derinlikler, litolojik tanımlamalar, karot verimi(RQD), (kaya kalite göstergesi), analizler ve diğer açıklamaların yer alması, ayrıca varsa galeri ve yarma açılımlarının, jeolojik bilgileri içerecek şekilde uygun ölçekli olarak verilmesi,
9-Kaynağın üç boyutlu olarak modellenmesi,
10-Detay arama dönemi sonunda ortaya çıkarılan kaynağa ait bilgilerin verilmesi,
11-İşletme projesi verilerek işletme ruhsatı talebinde bulunulması halinde IV.Grup (a) bendi madenlerde en az beş ayrı lokasyonda yarma yapılması veya en az üç farklı lokasyonda toplamda en az 100 metre sondaj yapılması, ancak birbirine mücavir tuz ruhsatlarında her bir ruhsatta en az bir adet olmak şartıyla sondajlar arası jeofizik etütler ile desteklenerek toplamda en az üç adet karotlu/kırıntılı sondaj yapılması, IV.Grup (b), (c) ve (ç) bendi madenlerde, en az üç farklı lokasyonda toplamda en az 500 metre karotlu/kırıntılı sondaj yapılarak sonuçlarının verilmesi ve teknolojik testlerin yapılması, yapılan fiili çalışmalara ait fotoğrafların verilmesi,
12- Detay arama dönemi sonuna kadar, IV. Grup (a) bendi madenler için görünür rezerv raporunu içeren IV. Grup (b), (c), (ç) bendi madenler için kaynağa ait bilgileri içeren raporu ve maden gruplarına göre yapılması gereken asgari faaliyetlerin tamamlandığına dair belgeleri ve bu faaliyetlere ilişkin toplam faaliyet kalemlerine göre hazırlanan liste ekinde fatura, gider pusulası, maaş ödemesi ve diğer harcamalara ilişkin belgelerin ayrı ayrı verilir, gerek duyulması halinde Genel Müdürlük ek bilgi, belge ve açıklama istenir.

16. İşletme Projesi

BÖLÜM I
RUHSAT BİLGİLERİ

1.1.Ruhsat Sahasının
İli :
İlçesi :
Beldesi :
Köyü / Mahallesi :
Ruhsat Numarası :
Ruhsat Grubu :
Maden cinsi :

1.2.Ruhsat Sahibinin
Adı Soyadı :
Adres :
Vergi Dairesi ve Vergi Numarası :
TC Kimlik Numarası :
Tel, Faks, E-Posta, KEP adresi :

1.3 Ruhsat Sınır Koordinatları, Paftası ve Alanı:

1.4 Yer Bulduru Haritası:
Açıklama: Ruhsat sahasının yerleşim yerleriyle konumu ve sahada çalışma yapılan bölgelerini gösteren uygun ölçekli bir harita hazırlanmalıdır.

1.5 Talep Edilen İşletme İzin Koordinatları ve Alanı:
Açıklama: İşletme izni görünür rezervin ortaya çıkarıldığı alanlar için talep edilecektir. Bu alan, işletme ruhsatı ve uygun ölçekli jeoloji haritası üzerinde gösterilmelidir. (Süre uzatım taleplerinde mevcut ve talep edilen işletme izin alanı koordinatlarının birlikte verilmesi gereklidir.)

BÖLÜM II
PROJE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

2.1. Kuruluş Yeri:
Açıklama: Projenin yatırım ve faaliyet yeri belirtilmelidir.

2.2. Projenin Gerekçesi:
Açıklama: Projenin hangi amaçla hazırlandığı belirtilmelidir.

2.3. Yatırımın Başlama Tarihi:
Açıklama: İşletme dönemi yatırımlarına başlanacağı muhtemel tarih belirtilmelidir.

2.4. Yatırım ve Proje Süresi ile İlgili Termin Planı:
Açıklama: Üretim, kapasite, üretime bağlı tesis yatırımı ile ilgili termin planı verilmelidir.Rezerv ve kapasite kullanımı göz önüne alınarak projenin ekonomik ömrü belirtilmelidir.

2.5. Rezerv Bilgileri:
Açıklama: Arama faaliyetleri sonucunda belirlenen görünür, muhtemel ve mümkün rezervler alanları, boyutları ve miktarı verilecek üretim kayıpları belirtilmelidir.

2.6. Fotoğraflar:
Açıklama: Ruhsat alanı, talep edilen işletme izin alanı, aramaya yönelik yapılmış çalışmalar ve mevcut ocak alanını temsilen çekilmiş fotoğraflar.

BÖLÜM III
ÜRETİM SAHASI İLE İLGİLİ BİLGİLER

3.1. Alt Yapı Durumu:
Açıklama: Yol, elektrik, su ve iklim durumu belirtilmelidir.

3.2. İstihdam Durumu:
Açıklama: Maden üretiminde çalışacak personel sayısı, çalışacakların vasıfları, ücret düzeyi ve üretime bağlı istihdamın yıllara göre temini konusunda bilgi verilmelidir.

3.3. Arazi Mülkiyeti, Araziden Faydalanma Durumu:
Açıklama: Maden sahasının mülkiyeti ile ilgili bilgi verilmelidir. Arama süresini tamamlayarak işletme projesi verilen sahalarda çalışılması planlanan alanın mülkiyet bilgilerine ilişkin belge/kroki verilmesi gereklidir.

3.4. Üretim İçin Alınacak İzinler:
Açıklama: Talep edilen işletme izin alanının bulunduğu yer itibarı ile alınması gerekli izinler belirtilmelidir.

3.5. Geçmiş Dönemlerde Yapılmış Olan Çalışmalar Hakkında Bilgiler:
Açıklama: Sahada geçmiş yıllarda yapılmış arama veya üretim çalışmaları hakkında bilgi verilmelidir. Ruhsat grubunda sahada herhangi bir çalışma yapılmış ise sahayı yansıtan son durum imalat haritası verilmelidir.

BÖLÜM IV
PROJENİN TEKNİK YÖNÜ

4.1.Maden Yatağı ile İlgili Bilgiler (Maden Yatağı Jeolojisi)
Açıklama: Ruhsat sahasının uygun ölçekli topoğrafik harita üzerine işlenmiş ve jeoloji mühendisi tarafından imzalanmış jeoloji haritası hazırlanmalıdır. Bu harita, cevherleşme bilgilerini içermelidir.

Sahadaki cevherleşmeyi gösteren, jeolojik prospeksiyon, gerektiğinde jeofizik, jeokimya, yarma, kuyu, galeri, sondaj verilerine dayalı olarak hazırlanmış yeterli sayıda kesit hazırlanmalıdır
Kaynak, göl ve denizden tuz üretim projelerinde işletmeye konu tuzun oluşum mekanizması, jeolojik, hidrojeolojik ve jeokimyasal özellikleri belirtilmelidir.
Maden yatağının diğer özellikleri hakkında bilgi verilmelidir.

4.2. Numune Alma İşlemleri

Açıklama: Sahada alınmış numuneler, alınış yöntemleri, numune alınan yerlerin koordinatları ve alınan numunenin analiz raporları verilmelidir. Arama dönemi olmayan ruhsatlarda numune alınmasına ihtiyaç duyulmuş ise analiz raporları verilmelidir. (Arama dönemi olmayan sahalarda numune analiz sonucuna ihtiyaç varsa değerlendirilecek.)

4.3. Rezervler-Kaynaklar ve Rezervin Tespit Yöntemleri

Açıklama: Ruhsat sahasında aramaya yönelik yapılmış jeolojik prospeksiyon, jeofizik, jeokimya, yarma, kuyu, galeri, sondaj verilerine dayalı olarak tespit edilmiş görünür rezerv, muhtemel ve mümkün rezerv (kaynak) boyutları ve miktarları, rezerv hesaplama yöntemi, hesaplamalar, bu yöntem için kullanılmış veriler ile ilgili bilgi yazılmalıdır. Gaz ve sıvı haldeki madenler için, yapılabilecek üretim miktarı/kapasite sınırları belirtilmelidir.

4.4. İşletme Yöntemi

Açıklama: Projeye konu madenin işletme yöntemi, rezerv kazanım oranı, kayıp miktarı ve bu yöntemin mevcut görünür rezervin üretimi için uygulamasına yönelik açıklayıcı bilgiler ile maden işletmesi planlanan alanda işletmeyi etkileyecek yer altı suyunun tespit edilmesi durumunda hidrojeolojik etüt raporu ve ekleri, açık ocak (maden) işletmesi planlanan alanda işletmeyi etkileyecek şev stabilite analizlerine esas olacak jeoteknik etüt raporu ve ekleri verilmelidir.Ruhsat süresine uygun olarak yıllara göre maden üretimi ve hazırlık çalışmalarının ölçekli planları çizilmelidir. Yer üstü bina, tesis, kantar, silo, trafo, yol, vs. gibi son durumu gösterir vaziyet planı hazırlanmalıdır.

4.4.1. Patlayıcı madde kullanılmadan açık işletme yöntemi ile çalışan sahalar için, basamak yüksekliği, genişliği, genel şev açısı, toz emisyon miktarı ve tozla mücadele teknikleri, örtü kazı oranı, kaya ve zemin mekaniğine dayalı şev stabilitesi, yol dizaynı, üretimde kullanılacak iş makineleri ve hakkında bilgi verilmelidir.

4.4.2. Patlayıcı madde kullanılarak üretim yapılan açık işletmeler; basamak yüksekliği, genişliği, genel şev açısı, toz emisyon miktarı ve tozla mücadele teknikleri, örtü kazı oranı, kaya ve zemin mekaniğine dayalı şev stabilitesi, yol dizaynı, üretim faaliyeti yapılacak alana göre dizaynı ve hesaplamaları yapılmış patlayıcı kullanım planı, miktarı, yöntemi, patlayıcının çevreye olası etkileri ve alınacak önlemler, üretimde kullanılacak iş makineleri ve sayısı hakkında bilgi verilmelidir.

4.4.3. Yeraltı işletme yöntemi ile çalışan sahalar için; ocak yeri seçimi, kuyu, desandre, galeri uzunlukları, kesiti, kullanılacak teknik ve süreler, ayak uzunlukları, pano boyu, üretim yöntemi ve uygulaması, üretimde kullanılacak donanım, bu donanımların sayısı nakliye sistemi ve tekniği, kullanılacak donanımın sayı ve özellikleri, tahkimat sistemi, tahkimat sisteminin uygulaması, tali havalandırma yapılacak ise; havalandırma tekniği ve bu amaçla kullanılacak ekipmanın sayı ve özellikleri, ocak boyutu ile ilişkilendirilmiş gerekli hava miktarı, hızı, hava kapılarının sayısı, miktarı ve yeri, havalandırma planı, temiz ve kirli hava güzergâh planı, kaçamak yolu, acil kaçış planı su tahliyesi, su ile mücadele ve bununla ilgili donanım, alınacak diğer önlemler ile yer altı yardımcı tesisleri ve tüm yapıların en son durumunu gösterir kot ve koordinatlarıyla uygun ölçekli planları hazırlanacak ve diğer hususlar hakkında bilgi verilmelidir.

4.4.4. Yer altı kömür işletmeleri için; 4.4.3 bendinde yer alan bilgi ve belgelere ilave olarak haberleşme sistemi, havalandırma tekniği ve bu amaçla kullanılacak ekipmanın sayı ve özellikleri, kömürün kendiliğinden yanabilirlik derecesini ve metan içeriğini gösteren etütler ile bu etütlerin yapılarak değerlendirilmesi, ana nakliyat ve havalandırma lağımlarının taşta sürülmesi, panoların birbirinden bağımsız olarak havalandırılacak şeklinde planlar hazırlanarak, diğer hususlar hakkında bilgi verilmelidir.

4.4.5. Sondaj ve solüsyon madenciliği için; yapılmış ve yapılacak sondaj lokasyonları, üretim esnasında oluşturulacak kavernaların boyutları, yüzeye olabilecek etkileri, alınacak tedbirler belirtilmelidir. Havuz ve tesis yapılacak ise bunlara ilişkin bilgiler verilmelidir.

4.5. Planlanan Kullanım Yeri:

Açıklama: Sahadan üretilen madenlerin grup özelliklerine göre hangi sektör/sektörlerde kullanılacağı, piyasanın ürün özellikleri ile satışa sunulan ürünün özellikleri açıklanmalıdır.

4.6. Tesislerle İlgili Bilgiler:

Açıklama: Ara ve uç ürün imalatında kullanılan tesis ve teknolojisi hakkında bilgi verilmelidir.
Gazlar ile göl, deniz ve kaynak sularına ait işletmeler için çökertme, arıtma, buharlaştırma havuzları, bina gibi yer üstü veya var ise yer altı tesislerinin durumunu gösterir uygun ölçekli harita hazırlanmalıdır.
Cevher zenginleştirme tesisleri kurulacak ise veya üretilen cevher kurulu bir tesise beslenecek ise tesis için metal denge değerlerini gösteren akım şeması, proses ve proses makineleri ve kapasiteleri ile ilgili bilgi yer almalıdır.
Tesiste kimyasallar kullanılacak ise, cinsi, kullanılacak miktar ve kimyasallar hakkında bilgi verilmelidir.
Tesisin yerleşim planı ve diğer açıklayıcı bilgiler bulunmalıdır.
Fizibilite dönemine geçen sahalar için fizibilite raporunda, cevherin teknolojik test raporu hazırlanıp verilmelidir.

BÖLÜM V
Çevre ile Uyum Planı

5. Çevre ile Uyum Planı: ÇED Olumlu Kararı alınacak sahalar için ÇED Raporunda belirtilecek şekilde taahhüt verilmesi durumunda bu bölüm doldurulmaz.

5.1. Çevre ile Uyum Planı Çerçevesinde Faaliyet Öncesi Mevcut Durum:

a) Arazinin yeri,
b) Sahanın durumu,

c) İşletme izni alınması planlanan alanın sınırlarını ve çevresini gösteren 1:5000 ölçekli topoğrafik harita, çevre arazi kullanımları,
ç) Faaliyet sahasında çevre ile uyum hale getirilecek alanların, faaliyet esnasında ve/veya sonrası kullanım senaryolarını gösteren 1:1.000/5.000 ölçekli topoğrafik haritası,
d) Jeolojik, hidrojeolojik ve hidrolojik durum ve özellikleri,
e) Örtü tabakası durumu,
f) Meteorolojik özellikleri,
g) Arazi kullanımı ve altyapı durumu yer almalıdır.

5.2. Çevre ile Uyum Planı Çerçevesinde Faaliyet Sahasının Yeniden Düzenlenmesi:

a) İşletme sahasına girişin çit ve engellerle sınırlandırılması, süre uzatma projelerinde, ocak alanının çit ve engellerle sınırlandırılması,
b) Projede var ise atık barajları ile ilgili alınacak güvenlik önlemleri,
c) Pasa ve atıkların depolanacağı alan ile alınacak güvenlik önlemleri,
ç) Şevler ve yüksek duvarlarla ilgili alınacak güvenlik önlemleri,
d) Hendek, ocak çukurları, yeraltı ocağı girişleri, tasman çukurları, döküm harmanları, pasalar, atık/artık sahaları, depolama alanları ve benzeri gibi yerlerle ilgili alınacak güvenlik önlemleri,
e) Varsa binalarla ilgili alınacak güvenlik önlemleri,
f) Korunması gereken üst toprağın kaybını en aza indirecek sıyırma teknikleri ve seçilen sıyırma tekniği, malzemenin taşınması, geçici olarak depolanması ve saklanması,
g) Oluşturulan boşlukların ve kazı alanlarının çevreye ve günlük yaşama uyumlu hale getirilmesi,
ğ) Örtü ve atık yığınları, döküm harmanları, pasalar, atık sahaları ve depolama alanlarının tesviyesi,
h) Bozulan topografyanın morfolojik özelliklerinin dikkate alınarak duraylılığının sağlanması,
ı) Yeniden düzenlenen alanlara üst toprağın geri serilmesi,
i) Kazı boşluklarının suyla doldurulması halinde su kirliliğinin önlenmesi ve su kalitesinin korunması,
j) Atık suyun arıtılması, yüzey sularının kontrolü ve yeraltı sularının drenajı,
k) Yüzey ve yeraltı sularının kirliliğe karşı korunması,
l) Ağaçlandırma,
m) Kirlenmiş alanların temizlenmesi,
n) Binaların yıkımı ve temel betonlarının sökümü veya farklı kullanımlara sunumu,
o) Ekipmanların sökümü ve kaldırılması,
ö) Altyapı söküm ve temizliği (yollar, enerji ve boru hatları, demiryolları, servis ve depolama alanlarının kaldırılması),
p) Atıklar ve artıkların bertarafı ve muhafazası için zemin etütleri,
r) Proje sınırını çizen engellerin kaldırılması hususları yer almalıdır.

BÖLÜM VI
PROJENİN MALİ BOYUTU

6.1. Düşünülen Finansman Kaynakları:

Açıklama: Sahadaki yatırımlar için finansmanın kendi öz kaynaklarından veya gerek duyulması durumunda kredi alınarak karşılanıp karşılanmayacağı belirtilmelidir.

6.2. Üretim Maliyeti:

Açıklama: Maliyeti oluşturan her bir kalem açıklanmalıdır. (İş sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerine ilişkin tahmini giderler de belirtilir)

6.3. Toplam Yatırım Tutarı:

Açıklama: Yatırıma esas tüm harcama kalemleri liste halinde verilecektir. Bu kapsamda sabit yatırım tutarı ve işletme sermayesi hakkında bilgi verilmelidir. Burada verilen bilgiler mali yeterlilik kriterleri dikkate alınarak değerlendirilir.

6.4. Pazar ve Satış Fiyatı:

Açıklama: Üretim yapılan madenin satış için düşünülen pazarı ve ocak başı satış fiyatı belirtilmelidir.

6.5. Projenin Bugünkü Durumu:

Açıklama: Süre uzatma talebinde bulunulan sahalar için işletmenin mevcut durumu (stok, pasa, üretim ve satış miktarları, verim vb.) belirtilmelidir.

BÖLÜM VII
İŞLETME DÖNEMİNDEKİ GELİR VE GİDER TAHMİNLERİ

7.1. Yıllık İşletme Gelirleri:

Açıklama: Madenin satışından elde edilecek yıllık gelirler belirtilmelidir.

7.2. Yıllık İşletme Giderleri:

Açıklama: Sabit ve değişken giderler olarak (arama giderleri, elektrik giderleri, yakıt ve yağ giderleri, su giderleri, personel ve işçilik giderleri, bakım ve onarım giderleri, amortismanlar, ruhsat bedeli, analiz ücretleri, satış masrafları ve diğer giderler) verilmelidir.

7.3. Yıllık İşletme Kârı:

Açıklama: Proje kârı belirtilerek yatırımın geri dönüş süresi, kâra geçiş noktası, projenin üretkenliği hakkında bilgi verilmelidir.

7.4. Projenin Ülke Ekonomisine Katkısı:

Açıklama: Gelir ve kurumlar vergisi, Devlet hakkı ve işçi ücretlerinden kesilen gelir stopaj vergisi belirtilerek devletin projeden elde edeceği gelir belirtilmelidir.

17. İşletme Ruhsatı

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü

İŞLETME RUHSATI

İli	:
İlçesi	:
Köyü	:
Ruhsat Numarası	:
Ruhsat Grubu	:
Ruhsatın Yürürlüğe Giriş Tarihi	:
Ruhsat Süresi Sonu	:
Erişim Numarası	:
Ruhsat Alanı (Hektar)	:
Ruhsat Sahibi	:
T.C. Kimlik No	:
Vergi Daire ve No	:
Ruhsatın Ait Olduğu Paftalar	:

RUHSAT SINIRLARININ KOORDİNATLARI

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……..

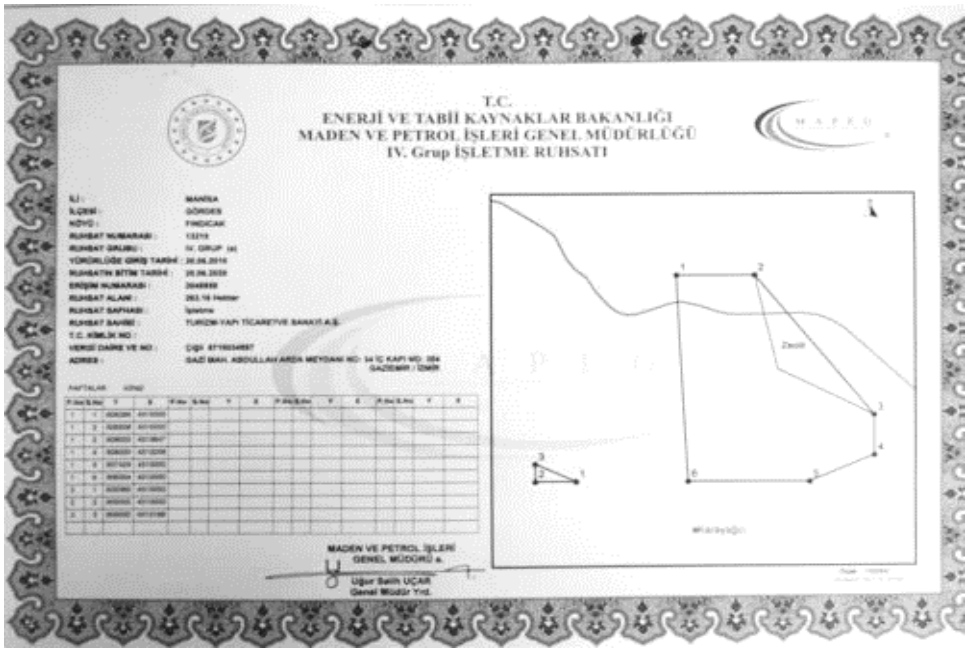
	6.NOKTA	7.NOKTA	8.NOKTA	9.NOKTA	10.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……..	……..	…….	…….

	11.NOKTA	12.NOKTA	13.NOKTA	14.NOKTA	15.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……..

	16.NOKTA	17.NOKTA	18.NOKTA	19.NOKTA	20.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……

Ruhsat Sahibi Adresi:
Ruhsat Sahibinin KEP adresi:

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

18. İşletme İzni

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü

İŞLETME İZNİ

İli :
İlçesi :
Köyü :
Ruhsat Numarası :
Erişim Numarası :
Ruhsat Grubu :
Ruhsatın Yürürlüğe Giriş Tarihi :
Ruhsat Süresi Bitim Tarihi :
Ruhsat Alanı (Hektar) :
İzin Verilen Maden Cinsi :
İznin Verildiği Tarih :
İzin Alanı (Hektar) :
Ruhsat Sahibi :
T.C. Kimlik No :
Vergi Daire ve No :
Ruhsatın Ait Olduğu Paftalar :

İZİN KOORDİNATLARI

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……

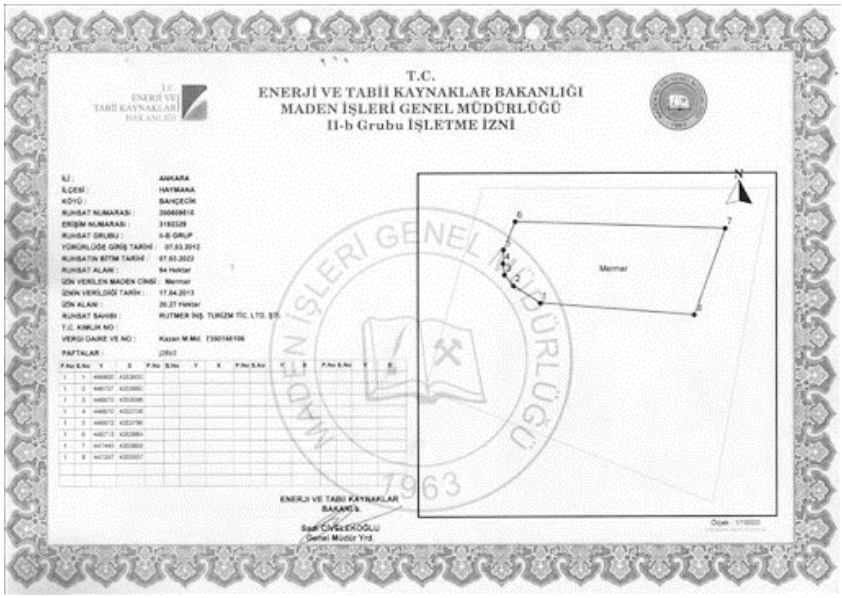
	6.NOKTA	7.NOKTA	8.NOKTA	9.NOKTA	10.NOKTA
Sağa (Y)	……	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	……	……..	……..	……	……..

	11.NOKTA	12.NOKTA	13.NOKTA	14.NOKTA	15.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……...	……	……	……...
Yukarı (X)	……	……..	……	……	……..

	16.NOKTA	17.NOKTA	18.NOKTA	19.NOKTA	20.NOKTA
Sağa (Y)	……	……..	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……...	……	…….	……..

İzin Sahibinin Adresi :
Ruhsat Sahibinin KEP adresi:

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

19. Kamu Yatırımları Hammadde Talep Projesi

BÖLÜM I - GENEL BİLGİLER

1.1. İzin Talep Edilen Alanın:

İli :
İlçesi :
Beldesi :
Köyü :
Hammaddenin cinsi :

1.2. İzin Talep Eden Kamu Kurum ve Kuruluşunun/Yap-İşlet-Devret **Modeli Görevli Şirketin:**

Adı :
Adresi :
Tel, Faks, KEP Adresi, :
Vergi Dairesi ve Numarası :

1.3. Faaliyeti Gerçekleştirecek Gerçek veya Tüzel Kişinin :

Adı :
TC Kimlik Numarası :
Adresi :
Tel, Faks, KEP Adresi, :
Vergi Dairesi ve Numarası :

1.4. İzin Talep Edilen Sahanın Sınır Koordinatları, Paftası ve Alanı: (Açıklama: Altı derecelik dilim esas alınarak, yirmi noktayı geçmeyecek şekilde, yedi basamaklı koordinatlar 1/25000 ölçekli olarak yapılacaktır. Koordinatlar, saat ibresi dönüş yönünde sağa (y), yukarı (x) olarak verilir.)

1.5. Yer Bulduru Haritası: (Açıklama**:** İzin talep edilen sahanın yerleşim yerleriyle, sahada çalışma yapılan bölgeleri gösteren uygun ölçekli bir harita hazırlanır.)

1.6. Kuruluş Yeri: (Açıklama**:** Projenin yatırım ve faaliyet yeri belirtilir.)

1.7. Projenin Gerekçesi: (Açıklama**:** Projenin hangi amaçla hazırlandığı belirtilir. Hammaddenin kullanılacağı projenin başlama ve bitiş tarihleri belirtilir.)

1.8. Yatırımın Başlama Tarihi: (Açıklama**:** İşletme faaliyeti için **y**atırımlara başlanacağı tarih belirtilir.)

1.9. Yatırım ve Proje Süresi ile İlgili Termin: (Açıklama**:** Üretim, kapasite, üretime bağlı tesis yatırımı ile ilgili termin planı verilir.)

BÖLÜM II- ÜRETİM SAHASI İLE İLGİLİ BİLGİLER

2.1. Alt Yapı Durumu: (Açıklama**:** Yol, elektrik, su ve iklim durumu belirtilir.)

2.2. İstihdam Durumu: (Açıklama**:** Hammadde üretiminde çalışacak personel sayısı, çalışacakların vasıfları, ücret düzeyi ve üretime bağlı istihdamın yıllara göre termini konusunda bilgi verilir.)

2.3. Arazi Mülkiyeti, Araziden Faydalanma Durumu: (Açıklama**:** Hammadde sahasının mülkiyeti ile ilgili bilgi verilir.)

2.4. **Üretim İçin Alınacak İzinler: (**Açıklama**:** Hammadde izni talep edilen alanın bulunduğu yer itibarı ile alınması gerekli izinleri belirtilir.)

BÖLÜM III - TEKNİK BİLGİLER

3.1.Hammadde Sahası ile İlgili Bilgiler: (Açıklama**:** Uygun ölçekli topoğrafik harita üzerine işlenmiş ve hazırlayan tarafından imzalanmış jeoloji haritası hazırlanacaktır. Bu harita, hammaddenin yan kayaç ilişkilerini yansıtacak bilgileri içerir.)

3.2. Numune Alma İşlemleri: (Açıklama**:** Sahada alınmış numuneler, alınış yöntemleri, numune alınan yerlerin koordinatları ve alınan numunenin analiz raporları verilir.)

3.3. Üretilecek Hammaddenin Özellikleri:

3.4. Rezervler ve Rezervin Tespit Yöntemleri: (Açıklama**:** Hammadde sahasında aramaya yönelik yapılmış jeolojik prospeksiyon, jeofizik, jeokimya, yarma, galeri, sondaj verilerine dayalı olarak tespit edilmiş görünür, muhtemel ve mümkün rezerv miktarları, boyutları, rezerv hesaplama yöntemi, hesaplamalar, bu yöntem için kullanılmış veriler ile ilgili bilgilere yer verilir.)

3.5. İşletme Yöntemi: (Açıklama**:** Projeye konu hammaddenin işletme yöntemi, rezerv kazanım oranı, kayıp miktarı ve bu yöntemin mevcut görünür rezervin üretimi için uygulamasına yönelik açıklayıcı bilgiler verilir.

Açık işletme uygulamaları için basamak yüksekliği, genişliği, genel şev açısı, patlayıcı kullanım planı, yöntemi, patlayıcının çevreye olası etkileri ve alınacak önlemler, toz emisyon miktarı ve tozla mücadele teknikleri, üretimde kullanılacak iş makineleri ve kapasiteleri hakkında bilgiler verilir.

Hammadde süresine uygun olarak yıllara göre hammadde üretimi ve hazırlık çalışmalarının ölçekli planları çizilir. Yer üstü bina, tesis, kantar, silo, trafo, yol, vs. gibi son durumu gösterir vaziyet planı hazırlanır.)

3.6. Proje veya Yatırım Süresince İhtiyaç Duyulan Hammadde Miktarı:

3.7. Hammaddenin Yıllık Üretim Miktarı:

3.8. Planlanan Kullanım Yeri: (Açıklama**:** Sahadan üretilen hammaddenin özelliklerine göre kullanılacağı proje ile tüvenan veya boyutlandırılarak kullanımı hakkında açıklayıcı bilgi verilir.)

3.9. Tesislerle İlgili Bilgiler: (Açıklama**:** Ara ve uç ürün imalatında kullanılan tesis ve teknolojisi hakkında bilgi verilir. Tesisin yerleşim planı ve diğer açıklayıcı bilgilere yer verilir.)

3.10. Çevre ile Uyum Planı: (Açıklama**:** Faaliyet sonrası sahada restorasyon planının uygulanmasıyla ilgili yapılacak işlemleri gösterir çizimler ve açıklamalara yer verilir. Tesiste kimyasallar kullanılacak ise, kimyasal içeren atıklarının bertaraf edilmesi ile ilgili olarak kullanılacak yöntem ve teknolojiler hakkında detaylı bilgi verilir.)

20. Kamu Kurum ve Kuruluşları Hammadde Üretim İzin Belgesi

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü

KAMU KURUM VE KURULUŞLARI
HAMMADDE ÜRETİM İZİN BELGESİ

İli	:
İlçesi	:
Köyü	:
Mevkii	:
İzin No	:
İzin Sahibi	:
İzin Sahibi Adresi	:
İznin Verildiği Tarih	:
İzin Süresi Bitim Tarihi	:
Projenin Adı	:
Yapı Hammaddesinin Cinsi(*)	:
Alanı (Hektar)	:
Ait Olduğu Pafta	:

HAMMADDE ÜRETİMİZİN ALANI KOORDİNATLARI

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA	6.NOKTA
Sağa (Y)	……..	……	……..	……	……	……
Yukarı (X)	……..	……	……	……	……	……

	7.NOKTA	8.NOKTA	9.NOKTA	10.NOKTA	11.NOKTA	12.NOKTA
Sağa (Y)	……	……..	……	……..	……	……..
Yukarı (X)	……	……..	……	……..	……	……..

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

21. Buluculuk Belgesi

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Maden İşleri Genel Müdürlüğü
BULUCULUK BELGESİ

İli	:
İlçesi	:
Köyü	:
Buluculuk Belgesi Numarası	:
Madenin Adı	:
Madenin Bulucusu	:
Buluculuk Belgesinin Tarihi	:
Buluculuk Verilen Alan	:
Buluculuk Verilen Rezerv Miktarı	:
T.C. Kimlik No	:
Vergi Daire ve No	:
Pafta Numarası	:

BULUCULUK BELGESİ VERİLEN GÖRÜNÜR REZERV KOORDİNATLARI

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……...	……	……	……...
Yukarı (X)	…….	……...	……	……	……. …….

	6.NOKTA	7.NOKTA	8.NOKTA	9.NOKTA	10.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……...	……	……	……..
Yukarı (X)	…….	……	……...	…….	…….

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

22. Ruhsat / Sertifika Devri Başvurusu

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

İli, İlçesi :
Numarası :
Grubu :
Erişim Numarası :

Yukarıda belirtilen ruhsat/sertifika, 3213 sayılı Maden Kanunundan doğan tüm hak ve vecibeleri ile aynen ve tamamen Kanunun 5 inci maddesi uyarınca devredilmesini onayınıza arz ederiz.

DEVİR EDEN	DEVİR ALAN:
Tarih	Tarih
Adı Soyadı	Adı Soyadı
KEP Adresi	KEP Adresi
Telefon	Telefon
İmza	İmza
Adres:	Adres:

EK BELGELER:

Devreden ile ilgili ekler:
Şirketlerde devir ile ilgili karar

Devralan ile ilgili ekler:

Genel;

a) Bağlı olduğu vergi dairesi, ili ve vergi numarası beyanı,
b) Devir bedeli,
c) Devir taban bedeli,
d) Onaylı imza sirküleri

Ruhsatımı/Sertifikamı devraldıktan sonra 3213 sayılı Maden Kanununun uygulanması ile ilgili bütün tebligatların yapılacağı yazışma adresim aşağıda verilmiş olup, adres değişikliğimi bildirmediğim takdirde bu adresime yapılan tebligatların tarafımdan tebellüğ edilmiş sayılacağını kabul ve taahhüt ederim.

Gerçek kişiler;

a) T.C. Kimlik Numarası beyanı,

Tüzel kişiler:

a) Şirketin; kuruluş statüsünü ve son yönetimini gösterir Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi,
b) Şirketin devir ile ilgili kararı.

Teminatımın ……..Banka şubesindeki …… hesabıma iadesini arz ederim.

23. Daimi Nezaretçi Atama Belgesi

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

DAİMİ NEZARETÇİ TALEP/ATAMA BELGESİ

RUHSATIN/SERTİFİKANIN :
İli :
İlçesi :
No :
Grubu :
İşletme Yöntemi : I- Açık İşletme □ II-Açık İşletme (Patlayıcı Kullanılan) □
III- Yeraltı İşletmesi □ IV- Yeraltı İşletmesi (Kömür) □

RUHSAT/SERTİFİKA SAHİBİNİN:
Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Vergi Dairesi ve Vergi No'su :
Ruhsat Sahibi İmza :
Ruhsat Sahibi Adres :
Atama yapılan Koordinatlar :(Atama lokal olarak belli bir bölgeye yapılacak ise yedi basamaklı koordinat verilmedir.)

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	……...	……	……	…….
Yukarı (X)	…….	……...	……	……	……..

İşletmeci Adı:
DAİMİ NEZARETÇİNİN:
Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Diploma Tarih ve No'su :
Maden Mühendisleri Oda Sicil No :
Daimi/Teknik Nezaretçilik Yaptığı Diğer Sahaların Adedi ve Numaraları :
Bağkur/Sigorta Sicil No'su :
Vergi Dairesi ve Vergi No'su :
Yazışma Adresi :
KEP Adresi :
İmza :

Yukarıda bilgileri verilen sahaya Maden Mühendisi……, 3213 sayılı Maden Kanununun 31 inci maddesi gereğince daimi nezaretçi olarak tayin edilmiştir.

ONAY
…./…./….

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANI a.

24. Teknik Eleman Görevlendirme Bildirimi

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

TEKNİK ELEMAN GÖREVLENDİRME BİLDİRİMİ

RUHSATIN/SERTİFİKANIN :
İli :
İlçesi :
No :
Grubu :
İşletme Yöntemi : I-I (a) Grubu Madenler □ II- Açık İşletme □
III-Açık İşletme (Patlayıcı Kullanılan) □ IV- Yeraltı İşletmesi □
V- Yeraltı İşletmesi (Kömür) □
Vardiyalı çalışma var mı? :

RUHSAT/SERTİFİKA SAHİBİNİN:
Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Vergi Dairesi ve Vergi No'su :
Ruhsat Sahibi Adres :
Görevlendirme yapılan Koordinatlar: (Görevlendirme lokal olarak belli bir bölgeye yapılacak ise koordinatlar yedi basamaklı
olarak verilecektir)

	1.NOKTA	2.NOKTA	3.NOKTA	4.NOKTA	5.NOKTA
Sağa (Y)	…….	…….	…….	……	……...
Yukarı (X)	…….	……..	……	……	……

İşletmeci Adı :

TEKNİK ELEMANIN:
Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Diploma Tarih ve No'su :
Oda Sicil No :
Sigorta Sicil No'su :
Yazışma Adresi :
KEP Adresi :

Yukarıda bilgileri verilen sahaya Teknik Eleman ……., 3213 sayılı Maden Kanununun 31 inci maddesi gereğince teknik eleman olarak …/…/…… tarihinde itibaren görevlendirilmiştir.

Teknik Eleman — RuhsatSahibi/HÜİ Sahibi/İşletmeci

İmza — İmza

25. İşletme Faaliyet Raporu

İŞLETME FAALİYET RAPORU

I- RUHSAT BİLGİLERİ

FAALİYETİN YAPILDIĞI DÖNEM/YIL …/…/…/-…/…/…

Ruhsat Sahibi
Ruhsat Sahibinin Adresi/KEP Adresi
Ruhsat Sahibinin Vergi Dairesi ve Numarası/T.C. Kimlik No
Ruhsatın İli, İlçesi, Köyü
Ruhsatın Grubu, Madenin Cinsi, Alanı
Ruhsat Sicil/Erişim No
Ruhsat Yürürlük Tarihi
İşletme İzin Yürürlük Tarihi
Maden İşletme Faaliyetlerini Yürütenin Adı-1
Maden İşletme Faaliyetlerini Yürütenin Adı-2
Maden İşletme Faaliyetlerini Yürütenin Adı-3

II-PROJE BİLGİLERİ

Rezerv Bilgileri

Mevcut Görünür Rezerv Miktarı (Ton-m³) ve Tenörü/Kcal/Kalite

Mevcut Muhtemel Rezerv Miktarı (Ton-m³)

Üretim Bilgileri

Projede Beyan Edilen Yıllık Üretim Miktarı (Ton-m³)

III-TEKNİK BİLGİLER

Dönem Başı Stok Miktarı (Ton-m³)

Üretim Bilgileri

Gerçekleşen Yıllık Toplam Üretim Miktarı (Ton-m³) (Kompleks cevherler için ayrı ayrı tenör belirtilecek)
Birinci Madenin Tenörü (%)
İkinci Madenin Tenörü (%)
Üçüncü Madenin Tenörü (%)
Dördüncü Madenin Tenörü (%)
Debi/Kalite/Renk/Doku
Açık İşletme Yöntemi İle Yapılan Yıllık Toplam Üretim Miktarı (Ton-m³)
Yeraltı İşletme Yöntemi İle Yapılan Yıllık Toplam Üretim Miktarı (Ton-m³)

Satış Miktarı (ton – m³) (tüvenan cevher, zenginleştirilmiş cevher, moloz, pasa, atık, artık, cüruf vs satışları ayrı ayrı belirtilecektir.)
Tüvenan Cevher Satış Miktarı (ton-m³)
Zenginleştirilmiş Birinci Cevher Satış Miktarı (ton-m³)
Zenginleştirilmiş İkinci Cevher Satış Miktarı (ton-m³)
Zenginleştirilmiş Üçüncü Cevher Satış Miktarı (ton-m³)
Zenginleştirilmiş Dördüncü Cevher Satış Miktarı (ton-m³)

Dore Miktarı (Ton/Yıl)
- Altın (%)
- Gümüş (%)
- Diğerleri (%)

Külçe (Ton/yıl)

Tüvenan Cevher Stok Miktarı (ton – m³)

Zenginleştirilmiş Cevher Stok Miktarı (ton – m³) ve Tenör/Kcal/kalite

Moloz/Pasa/ Atık/Artık/Curuf Stok Miktarı (ton – m³)

Ocakta Çalışan Personel Sayısı (Ocak içerisinde hazırlık, üretim, geri hizmetlerde, nakliyede vb. tüm çalışanlar)

Yeraltı İşletmelerinde İstihdam Edilen Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Kapsamındaki İşçi Sayısı

Açık İşletmelerinde İstihdam Edilen Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Kapsamındaki İşçi Sayısı

Vardiyalı Çalışılıyor ise Vardiya Sayısı ve Vardiyalardaki İşçi Sayısı

Makine Parkı (Kazıcı, Yükleyici, Delici, Kırıcı, Tel Kesme, Jeneratör, Kamyon, Traktör, Sondaj Makinesi, Kompresör gibi makine ekipman yazılacak olup kaç adet olduğu da belirtilecektir.)

İşletme Yöntemi

Açık İşletme
Yeraltı İşletmesi

Açık+Yeraltı İşletmesi
Göl Madenciliği
Deniz Madenciliği
Çözelti Madenciliği
Gaz Madenciliği
Diğer
Yeraltı İşletme Metotları
Topuklu
Dolgulu
Göçertmeli
Özel Üretim Yöntemleri
Yeraltı Gazlaştırma Yöntemi
Yerinde Çözündürme İle Üretim Yöntemi
Diğerleri
Havalandırma
Doğal
Cebri
Doğal+Cebri
Patlayıcı Madde Kullanıp Kullanmadığı
Evet
Hayır
Çalışma Dönemi İş Kazaları İstatistiği
Yıl İçerisinde Ölümlü Kaza Tarihi, Kaza ve Ölü Sayısı ve Oluş Nedenleri
Yıl İçerisinde Yaralanmalı Kaza Tarihi, Kaza ve Yaralı Sayısı ve Oluş Nedenleri
İşletme Faaliyetinin Zaruri Neticesi Olarak Çıkarılan ve Sevk Edilmesine İzin Verilen Madenin Adı Ve Miktarı vs. Hakkında Bilgi
Maden Adı
Üretim Miktarı (ton – m^3)
Moloz/ Pasa/Artık/Atık/ Cürufların Durumu Miktarı (ton–m^3)
(Kanunun 36. Maddesi kapsamında satış varsa miktarı ve tahakkuk eden Devlet hakkının belirtilmesi)
Faaliyetlerin işletme projesine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğine ilişkin bilgi:

IV. DEVLET HAKKI BİLGİLERİ
Yıllık Ağırlıklı Ortalama Ocak Başı Birim Satış Fiyatı (TL/ton-m^3)
Yıllık Toplam Ocak Başı Satış Tutarı (TL)
Devlet Hakkı Oranı (%)
Hesaplanan Devlet Hakkı (TL)
Teşvik Uygulanıp Uygulanmadığı
Evet
Hayır
Tahakkuk Eden Devlet Hakkı (TL)
Devlet Hakkının Dağılımı
Hazine Payı
İl Özel İdare Payı
KHGB Payı
Belediye Payı
Buluculuk Payı
Ek Devlet Hakkı Orman Payı
MADENİN TESİSTE İŞLENMESİ HALİNDE
V.TESİS BİLGİLERİ
Tesisin Bulunduğu Ruhsat Numarası
Tesisin Türü
Tesis İş Yeri No
Tesisin Temsili Koordinatı
Tesis Sahibinin Adı
Tesisin Bulunduğu İl/İlçe
Tesisin Kapasitesi
Sermaye Kıymetler Durumu (TL)
Arazi ve Bina
Makine ve Tesisat
Diğer Sabit Kıymetler
Toplam

Tescil Sermayesi
Yıl İçerisinde Yapılan Yatırım Tutarı
Personel Durumu
Mühendis
Teknisyen
İşçi
İdari Personel
Toplam
Tesise Beslenen Tüvenan Maden Adı
Maden Miktarı ve Tenörü
Tesise Beslenen Toplam Tüvenan Maden Miktarı (Ton/Yıl)
Tesise Beslenen Birinci Madenin Tenörü (%)
Tesise Beslenen İkinci Madenin Tenörü (%)
Tesise Beslenen Üçüncü Madenin Tenörü (%)
Tesise Beslenen Dördüncü Madenin Tenörü (%)

ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ ÜRÜN
Konsantre Miktarı (Birinci ürün) (Ton/Yıl)
Konsantre Miktarı (İkinci ürün) (TonYıl)
Konsantre Miktarı (Üçüncü ürün) (TonYıl))
Konsantre Tenörü (Birinci ürün) (%)
Konsantre Tenörü (İkinci ürün) (%)
Konsantre Tenörü (Üçüncü ürün) (%)

ATIK
Atık Miktarı (Birinci Maden) (Ton/Yıl)
Atık Miktarı (İkinci Maden) (Ton/Yıl)
Atık Miktarı (Üçüncü Maden) (Ton/Yıl)
Atık Tenörü (Birinci Maden) (%)
AtıkTenörü (İkinci Maden) (%)
Atık Tenörü (Üçüncü Maden) (%)

METAL KAZANIM ORANI BİRİNCİ MADEN (%)
METAL KAZANIM ORANI İKİNCİ MADEN (%)
METAL KAZANIM ORANI ÜÇÜNCÜ MADEN (%)

TESİS MALİYETLERİ(TL/ton)
1. **Enerji Giderleri (Motorin, Elektrik, LNG/LPG gibi)**
2. **Amortisman Giderleri**
3. **İşçilik Gideri**
4. **İşletme Sarf Malzeme Giderleri**
5. **Proses Kimyasalları ve Su Giderleri**
6. **Bakım Onarım Giderleri**
7. **Teknolojik Test Giderleri**
8. **Paketleme Giderleri**
9. **Nakliye Giderleri**

NOT
1- Birden fazla maden işletme izninin bulunduğu ruhsatlar için bu form ayrı ayrı düzenlenecektir. Ancak birlikte üretilmesi zorunlu olan kompleks madenler için tek form verilecektir.
2- Ruhsat sahasında birden fazla üretim faaliyetinde bulunan varsa, her birinin ayrı ayrı hazırladığı formlarla birlikte bilgileri toplam olarak gösteren formun ruhsat sahibi tarafından düzenlenerek verilmesi zorunludur.
3- Rezerv miktarları hesaplanırken; yeni bulunan rezerv miktarlarının dahil edilmesi, ayrıca her yıl yapılan üretim miktarlarının da rezervden düşülmesi gerekmektedir.
4- Ocak Başı Satış Fiyatı Hesaplanırken KDV hariç tutulur.
6- Rezerv geliştirme çalışması yapılmışsa buna ilişkin bilgiler.

YUKARIDAKİ TABLODA YER ALAN BİLGİLERİN EKSİK VERİLMESİ HALİNDE MADEN KANUNUNUN 10.MADDESİ HÜKÜMLERİ UYGULANIR.

26. Satış Bilgi Formu

SATIŞ BİLGİ FORMU

01/01/20… - 31/12/20… ÖDEME DÖNEMİ

ERİŞİM NO	
SİCİL NO	
RUHSATIN İLİ	
RUHSATIN GRUBU	
MADEN CİNSİ	
RUHSAT SAHİBİ	
İŞYERİ ADRESİ	
VERGİ DAİRESİ VE NUMARASI	
T.C. KİMLİK NO	
PROJEDE BEYAN EDİLEN YILLIK ÜRETİM MİKTARI (ton/m3)	…… %10 ….
ÜRETİM MİKTARI (ton/m3)	…… ton
SATIŞ MİKTARI (ton/m3)	…… ton (proje %10)
STOK MİKTARI (ton/m3)	…… ton
KULLANILAN SEVK FİŞİ ADEDİ	…… adet
DEVLET HAKKINA ESAS:	
ORTALAMA OCAK BAŞI SATIŞ BEDELİ (TL/ton)	……
OCAK BAŞI TOPLAM SATIŞ MİKTARI (ton)	…… (proje %10)
OCAK BAŞI SATIŞ TUTARI (TL)	…… TL

DEVLET HAKKI

II. GRUP, III. GRUP VE IV. GRUP MADENLER

Ocak Başı Satış Tutarı * %2 = …… TL

HAZİNE, DEVLET VE ORMAN ARAZİLERİNDE EK DEVLET HAKKI

Ödenecek Ek Devlet Hakkı Devlet Hakkı * %30 = …… TL

Not : Bu bedel orman alanlarındaki 5 hektarlık alan içindeki faaliyetlerde Orman Genel Müdürlüğünün hesabına yatırılır.

TOPLAM DEVLET HAKKI …… TL

DEVLET HAKKININ DAĞITILMASI

ÖZEL İDARE PAYI …… TL

HAZİNE PAYI …… TL

BELEDİYE PAYI

BELEDİYE PAYI Ocak Başı Satış Tutarı * 0.002 = …… TL

RUHSAT SAHİBİ

Adı ve Soyadı

Tel – Fax

Tarih

27. Kaynaklar (Kanun, Yönetmelik ve Yargıtay İçtihatları)

Sıra	Kanun, Yönetmelik & Yargıtay İçtihat Bilgisi	Açıklama
1	4857 Sayılı İş Kanunu Madde - 28	İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, makineler, tesisat, araç ve gereçler ile kullanılan maddeler sebebiyle ortaya çıkabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartlarının düzenlenmesi amacıyla tüzük ve yönetmelikler çıkarır.
2	4857 Sayılı İş Kanunu Madde - 2	Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren denilmektedir.
3	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 10.06.2004 tarihli kararı	Kamu düzeni düşüncesi ile oluşturulan işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuat hükümleri; iş yerlerinde ve eklerinde bulunması gereken sağlık şartlarını, kullanılacak alet, makineler ve hammaddeler yüzünden çıkabilecek hastalıklara engel olarak alınacak tedbirleri, aynı iş yerinde iş kazalarını önlemek üzere bulundurulması gereken araçların ve alınacak güvenlik tedbirlerinin neler olduğunu belirtmektedir. Burada amaçlanan; işverenin işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin tamamını almaya zorlamayarak yapılmakta olan iş nedeniyle işçinin vücut tamlığı ve yaşama hakkının önündeki tüm engellerin giderilmesidir.
4	4857 Sayılı İş Kanunu Madde - 2	İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir.
5	818 Sayılı Borçlar Kanunu	Madde 41: Kasten veya ihmal yahut tedbirsizlik ile diğer kimseye zarar ifa eden şahıs o zararın tazminine mecburdur. Madde 46: Cismani bir zarara duçar olan kimse külliyen veya kısmen çalışmaya muktedir olamamasından ve ileride iktisaden maruz kalacağı mahrumiyetten tevellüt eden zarar ve ziyanını ve bütün masrafını isteyebilir.
6	818 Sayılı Borçlar Kanunu	Madde 55: Başkalarını istihdam eden kimse, istihdam ettiği kimselerin ve amelesinin hizmetlerini ifa ettikleri esnada yaptıkları zarardan mesuldür.
7	T.C. Anayasası Kabul Tarihi: 1982	Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir. Madde 17 – Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Madde 49 – Çalışmak herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli bir ekonomik ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır. Devlet, işçi ve işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasında koruyucu tedbirleri alır. Madde 50 – Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar. Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir. Madde 56 – Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir. Madde 60 – Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.
8	1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu	Madde – 173: en az çalışma yaşı 12'dir. Madde – 174; 12-16 yaş arası çocukların saat 20:00'den sonra çalıştırılmasının yasaktır. Madde – 175: gece çalışmasının yahut yer altı çalışmasının bir günlük zaman diliminde 8 saati geçemez. Madde – 176: bazı yerlerde bar, kabera dans salonları, kahve gazino ve hamamlarda 18 yaşından küçüklerin istihdam edilemezler. Madde – 177:; hamile kadınların doğumdan önceki üç ay zarfında çocuğunun ve kendisinin sıhhatine zarar verecek işlerde çalıştırılamaz, doğumu takiben işe başlayan kadınlarda mesaiye dahil olan zamanda günde iki sefer yarım saatlik emzirme izni verilecektir. Madde – 178: bazı müesseselerin (her nevi sanat müesseseleri, maden ocakları ve inşaat yerleri) yanında alkollü içki satışı veya genel evlerin açılmasının yasaldır.

		Madde – 179: 1. fıkra işyerlerinde kullanılan makine, ecza ve malzemelerin mesleki hastalıkların oluşumuna mani olacak tedbirlerin alınmalı ve bunların tüzükte belirlenmelidir. Madde – 180: devamlı olarak en az 50 İşçi çalıştıran işverenlerin işyeri hekimi sağlayacakları, hastane olmayan ve şehir dışında bulunan işyerlerinde bir hasta odası ve ilk yardım vasıtalarının bulundurulacağı belirtilmiştir.
9	1475 Sayılı İş Kanunu Madde - 73	Her işveren iş yerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve araçları noksansız bulundurmakla yükümlüdür. İşverenler makinelerin kullanılmasından doğacak tehlikelerden ve bu hususta önceden alınabilecek tedbirlerden işçileri münasip bir şekilde haberdar etmek zorundadır.” şeklinde bir düzenleme yapılmıştır
10	818 Sayılı Borçlar Kanunu Madde - 321	İşçi, taahhüt ettiği şeyi ihtimam ile ifaya mecburdur. Kasıt veya ihmal ve dikkatsizlik ile sahibine iras ettiği zarardan mesuldür. İşçiye terettüp eden ihtimamın derecesi akde göre tayin olunur ve işçinin o iş için muktazi olup sahibinin malumu olan veya olması icap eden malumat derecesi ve mesleki vakufu istidat ve evsafı gözetilir
11	1475 Sayılı İş Kanunu Madde - 73	h) İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi. ı) İşçinin kendi isteği veya savsaması yüzünden işin güvenliğini tehlikeye düşürmesi, işyerinin malı olan veya malı olmayıp da eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri otuz günlük ücretinin tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması.
12	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde - 19	Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür. (2) Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır: a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek. b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak. c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek. ç) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak. d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.
13	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Madde - 11	İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır a. Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, b. İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla, c. Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, d. Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, e. Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.
14	İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik EK: Asgari Güvenlik Önlemlerine İlişkin Liste	I- İşyeri bina ve eklentilerinde bulunması gerekli asgari sağlık ve güvenlik şartlarına yönelik tedbirler: - Binaların yapısı ve dayanıklılığı, - Elektrik tesisatı, - Acil çıkış yolları ve kapıları, - Yangınla mücadele, - İşyerinin havalandırılması, - Ortam sıcaklığı, - Aydınlatma, - İşyeri tabanı, duvarları, tavanı ve çatısı, - Pencereler, - Kapılar ve girişler, - Ulaşım yolları ve tehlikeli alanlar, - Yürüyen merdivenler ve bantlar, - Yükleme yerleri ve rampalar, - Çalışma yeri boyutları ve hava hacmi, çalışma yerlerinde hareket serbestliği, - Dinlenme yerleri, - Gebe ve emziren kadınlara ait dinlenme yerleri,

		- Soyunma yerleri, duş, tuvalet ve lavabolar, - Engelli işçilere yönelik gerekli düzenlemeler, - Açık alanlardaki çalışmalarda özel tedbirler, - Güvenlik ve sağlık işaretleri, II- İş ekipmanlarının kullanımıyla ilgili sağlık ve güvenlik şartlarını sağlayacak asgari tedbirler: - İş ekipmanında bulunacak asgari gerekler, - Özel tipteki iş ekipmanında bulunacak asgari ek gerekler, - Makine emniyetine uygunluk, - İş ekipmanının kullanımı ile ilgili hususlar, III- İşyerine dair diğer asgari önleme ve koruma uygulamaları: - Kimyasal maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik tedbirleri, - Asbestle çalışmalarda sağlık ve güvenlik tedbirleri, - Kanserojen ve mutajen maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik tedbirleri, - Biyolojik etkilere maruziyet risklerinin önlenmesi, - Patlayıcı ortamların tehlikelerinden korunma tedbirleri, - Gürültü, - Titreşim, - Ekranlı araçlar, IV- İşyeri sağlık ve güvenlik birimine yönelik önlemler: - 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin EK-1'inde yer alan donanımlar.
15	İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik Madde - 1:	Bu Yönetmeliğin amacı; işyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde veya çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumlarında işyerinin bir bölümünde ya da tamamında bu tehlike giderilinceye kadar işin durdurulması ile bu Yönetmeliğe göre durdurma kararı uygulanmış işyerinde çalışmaya tekrar başlanmasına izin verilmesinin usul ve esaslarını belirlemektir.
16	Hukuk Genel Kurulu Kararları	17.6.2009, E. 2009/11-229, K. 2009/272; 10. HD. 17.10.2014, E. 2014/16695, K. 2014/19906; 10. HD., 25.11.2013, E.2013/3807, K. 2013/22156; 6.HD. 21.10.2013, E. 2013/1827, K. 2013/13962; 14. HD., 21.10.2008, E.2008/7969, K. 2008/12073; 14.HD., 20.2.2007, E.2007/111, K.2007/1552; 11. HD., 8.12.2005, E. 2004/12958, K. 2005/12044.
17	3213 Sayılı Maden Kanunu Madde - 31	Kaynak tuzlaları hariç olmak üzere maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetleri, maden mühendisi nezaretinde yapılır. Maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetlerinde asgari bir maden mühendisi daimi olmak üzere, işletme tekniği, büyüklüğü ve yapısal durumu göz önüne alınarak diğer meslek disiplinlerinden mühendis istihdam edilmesi zorunludur. Daimi nezaretçi ile vardiyalı çalışan işletmelerde işletmenin büyüklüğü ve niteliği esas alınarak her vardiyada zorunlu olarak istihdam edilecek maden mühendisi ve görevlendirilecek diğer mühendislerin görev, yetki ve sorumlulukları, atanma usul ve esasları, eğitimi, çalışma usul ve esasları Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir
18	6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Madde - 417	İşveren, hizmet ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür. İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir
19	5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Kanunu Madde - 21	İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Kurumca sigortalıya veya hak sahiplerine bu Kanun gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere, Kurumca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır.
20	Yargıtay 12. Ceza Dairesi	E.2012/21104 K.2013/25712 T. 14.11.2013.
21	Yargıtay Ceza Genel Kurulu	E.2008/9-37 K.2008/55 T. 18.3.2008 - Dosya kapsamından anlaşıldığı üzere; olayın meydana geldiği trafo pano kapaklarının açık bırakılması ve periyodik kontrollerle

		bunların kapalı kalmasının sağlanamaması nedeniyle trafo bakım sorumlusunun olayda kusurlu bulunduğu bir vakıadır. Nitekim bu husus bilirkişi tarafından da tespit edilmiştir. Bununla birlikte asıl sorun sanığın bu trafonun bakım sorumlusu olup olmadığı ya da trafo bakım sorumlusunun kim olduğuyla ilgilidir.
22	Yargıtay Ceza Genel Kurulu	E.2013/12-654 K.2015/75 T. 31.3.2015 - İşveren ve işveren vekilinin mevzuat gereği yerine getirmesi gereken yükümlülüklerin bir kısmının yerine getirilmediği yargılamaya konu olayda; yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin sonuca etkili olması gerektiğini ve sonuca etki etmeyen yükümlülük ihlalleri "hareketleriyle meydana gelen zararlı netice arasında nedensellik bağı bulunmadığı
23	6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde - 10	İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.
24	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde - 4/f	Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmaları, ifade eder.
25	Yargıtay Ceza Genel Kurulu	E.2008/9-37 K.2008/55 T. 18.3.2008.
26	Yargıtay 12. Ceza Dairesi	E.2013/12792 K.2014/6385 T. 13.3.2014.
27	Yargıtay 12.Ceza Dairesi	E.2013/12792 K.2014/6385 T. 13.3.2014
28	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde - 4/1-b	Kabul edilebilir risk seviyesi: Yasal yükümlülüklere ve işyerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak risk seviyesi.
29	Yargıtay 12.Ceza Dairesi	E.2012/21104 K.2013/25712 T.14.11.2013
30	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	E.1986/9-722, K.209, T:18.3.1987: İşverenin kusurlu olmadığı durumlarda meydana gelen zarardan sorumlu tutulmasının adalet ve hakkaniyet duygularını inciteceğini belirtmiştir.
31	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	E.2013-21-586, K.2014-95, 12.2.2014: İlk derece mahkemesinin kusursuz sorumluluğu, özel dairenin ise kusura dayalı sorumluluğu benimsemesi üzerine verilen bozma kararına ilk derede mahkemesinin direnmesi sonucu kendisine gelen dosya hakkında, eksik incelemeye dayalı bozma kararı vermiştir.
32	Yargıtay 12. Ceza Dairesi	E.2011/1463, K.2011/2742
33	Yargıtay 9. Ceza Dairesi	E.2004/8086, K.2004/7451, T.22.12.2004
34	Yargıtay 12. Ceza Dairesi	E.2011/2194, K. 2011/2613, T. 10.10.2011
35	Yargıtay 12. Ceza Dairesi	E.2003/18266, K.2005/6776, T.20.4.2005
36	1475 Sayılı İş Kanunu Madde - 111	Bu Kanunun uygulanması bakımından; sanayiden, ticaretten, tarım ve orman işlerinden sayılacak işlerin esasları aşağıda belirtilmiştir. Sanayiden sayılacak işlerin esasları şunlardır: a) Her türlü madenleri arama ve topraktan çıkarma, taş, kum ve kireç ocakları
37	3213 Sayılı Maden Kanunu Madde - 29	İşletme faaliyeti, projesine ve Kanunun ilgili hükümlerine göre yürütülür. İşletme projesine aykırı faaliyette bulunulması ve faaliyetlerin can ve mal güvenliği açısından tehlikeli bir durum oluşturduğunun tespit edilmesi halinde maden üretimine yönelik faaliyetler durdurulur. İşletme projeleri ve değişiklikleri uygulamaya konulmadan önce Genel Müdürlük onayının alınması zorunludur. Aksi takdirde faaliyet durdurulur. İşletme açısından tehlikeli durumların tespiti halinde, bu halleri gidermek için ruhsat sahibine altı aya kadar süre verilir, mücbir sebepler dışında bu süre uzatılmaz. Bu süre sonunda projeye uygun faaliyette bulunulmaması veya tehlikeli durumun ortadan kaldırılmaması halinde teminat irad kaydedilerek işletme faaliyeti durdurulur.
38	3213 Sayılı Maden Kanunu, Madde - 3	Nezaretçi: İşletmelerin teknik ve emniyet yönünden nezaretini yapan sorumlu ve yetkili maden mühendisi. (Bu madde başlığı "İşletmede fenni nezaretçi:" iken, 26/5/2004 tarihli ve 5177 sayılı Kanunun 15 inci "Teknik nezaret:" olarak daha sonra, 4/2/2015 tarihli ve 6592 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir)

39	Maden Yönetmeliği Madde - 125	(1) Daimi nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları: a) Daimi nezaretçi, nezaret görevini Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında yürütür. b) Ruhsat alanı içerisinde maden işletme faaliyetlerini işletme projesine uygun olarak planlar, koordine eder ve yürütülmesini sağlar. İşletme projesine aykırı olan tehlikeli bir durumun varlığı söz konusu olduğu zaman, gerekli önlemlerin alınmasını önerir ve önlem alınmasına nezaret eder. c) Daimi nezaretçi iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili alınan tedbirlerin uygunluğunu denetler. ç) Ruhsat alanı içerisinde hazırlık, üretim ve tüm işletme faaliyetlerinin işletme projesine uygun yürütülmesini sağlar. d) Daimi nezaretçi ataması yapılan her saha için ayrı ayrı daimi nezaretçi defteri tutulması, bir sahada birden fazla daimi nezaretçi ataması yapılması halinde her nezaretçi için ayrı ayrı defter tutulması zorunludur. e) Daimi nezaretçi, görevi ile ilgili inceleme yapmak ve gerekli her türlü bilgiyi alma ve Kanun kapsamında gerekli önlemlerin yerine getirilmesini sağlama yetkisine sahiptir. Bu yetkinin kullandırılmaması, önlemlerin yerine getirilmemesi durumunda doğacak her türlü sorumluluk daimi nezaretçinin atanmasını talep edenlere aittir. f) Daimi nezaretçi, atandığı ve sorumlu olduğu işletmenin faaliyetlerinin projeye uygunluğunu işletme faaliyetinde bulunulan her gün inceleyerek tespitlerini ve önerilerini daimi nezaretçi defterine en az haftada bir kaydetmek zorundadır. Bu süre içerisinde işletmede yeni bir durumun ortaya çıkması halinde bu husus aynı gün deftere kaydedilir. Aksi takdirde daimi nezaretçi Genel Müdürlükçe uyarılır. İkinci kez aynı ruhsat ile ilgili olarak bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda daimi nezaretçinin Kanun gereğince yapacağı beyanlar bir yıl süre ile geçersiz sayılır. Fiilin her tekrarında hak mahrumiyeti uygulamasına devam edilir. Uygulanan uyarı ve hak mahrumiyeti Maden Mühendisleri Odasına bildirilir. g) Daimi nezaretçi defterinin; daimi nezaretçi ile ruhsat sahibi/hammadde üretim izin sahibi/rödövansçı/faaliyeti gerçekleştiren ile birlikte imzalanması zorunludur. Daimi nezaretçi defterinin muhafazası daimi nezaretçiyi istihdam edenin sorumluluğundadır. Defterin ibraz edilmemesi veya Ek-4'te belirtilen bilgileri içerecek şekilde düzenli tutulmaması halinde, ruhsat sahibi hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin altıncı fıkrası gereğince işlem tesis edilir. ğ) Hammadde üretim izin sahalarında defterin ibraz edilmemesi, Ek-4'te belirtilen bilgileri içerecek şekilde düzenli tutulmaması veya faaliyeti gerçekleştiren tarafından imzalanmaması halinde faaliyeti gerçekleştiren hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin altıncı fıkrası gereğince işlem tesis edilir. h) Daimi nezaretçi, görev aldığı işyerindeki faaliyetler ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, öneri ve önlemleri belirler. Aynı zamanda içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş ve noter onaylı daimi nezaretçi defterine rapor ederek ruhsat sahibine bildirir. Eksiklik ve aksaklıkların, öneri ve önlemlerin rapor edilmemesinden daimi nezaretçi, bunların yerine getirilmemesinden ruhsat sahibi sorumludur. ı) İşletme faaliyetlerine ara verildiği dönemlerde ara verilme gerekçesi deftere yazılarak, deftere yukarıda belirtilen sürelerde rapor yazılmaz. i) Daimi nezaretçi, işletme projesine aykırı faaliyetin işletme açısından tehlikeli durum oluşturduğunu tespit etmesi halinde bu durumu işverene bildirir. İşveren, üretim/üretime yönelik faaliyetleri derhal durdurur. Ayrıca işveren, YTK'ya durdurmaya ilişkin hükmü bildirir. j) Vardiyalı çalışılan işletmelerde tek daimi nezaretçi defteri tutulur. k) Daimi nezaretçi defteri, Genel Müdürlük tarafından istenilmesi halinde elektronik ortamda tutulur. (2) Vardiyalı çalışılan işletmelerde, maden işletme faaliyeti, daimi nezaretçinin koordinasyonunda yapılır. (3) Daimi nezaretçi ve teknik eleman olarak görev yapan mühendis YTK'da görev alamaz. Ancak, yeterlik belgesi alan maden arama/işletme ruhsat sahibi veya işletmesi olan tüzel kişiliklerde istihdam edilen personel, aynı firmaya ait ruhsat sahalarında daimi nezaretçi ya da teknik eleman olarak görevlendirilebilir.
40	Maden Yönetmeliği Madde - 10	Teknik elemanlar sadece ihtisas sahibi oldukları konularda beyanda bulunabilirler ve beyanları ile sorumludurlar. Ruhsat sahipleri ise teknik konular dışındaki tüm beyanlardan sorumludurlar.
41	Yargıtay 21. Hukuk Dairesi	E.2007/10061, K. 2008/1612: Ermenek İlçesinde ruhsat sahibi Kömür İşletmeleri A.Ş. (KİAŞ)'ın rödovansla işlettirdiği kömür ocağında meydana gelen grizu patlamasında Ölen işçilerin yakınlarının açtığı tazminat davasında iş güvenliği uzmanı bilirkişi KİAŞ'ı %20 kusurlu bulmuştur. Davaya bakan Ermenek Asliye (İş) Mahkemesi de söz konusu bilirkişi raporunu hükme esas alarak meydana gelen zararı rödovansçı ile KİAŞ'ı müteselsil en ödemeye mahkûm etmiştir. Söz konusu

		mahkeme kararını temyizen inceleyen Yargıtay özel dairesi hukuka uygun bularak onamıştır
42	Yargıtay Yüksek Dairesi	E.2013/9505, K. 2013/17722 - Somut olayda davalılar arasında düzenlenen Rödovans Sözleşmesinde davalı Ş... Madencilik San, ve Tic. A.Ş.'nin sahibi olduğu maden ocağının işletilmesini hukuku ve mülkiyeti uhdesinde kalmak kaydıyla 2 yıl süre ile sahada bulunan taşınır ve taşınmaz mallar ile tesisleri kira karşılığında kullanmasına izin vererek ve kendisinin atamak zorunda olduğu teknik nezaretçiyi temin etmesi ile daimi nezaretçi bulundurması kaydıyla davalı Ö... Madencilik Nak. ve Turizm San. ve Tic. A.Ş.'ye vermesi nedeniyle davalılar arasında kurulan hukuki ilişkinin asıl işveren-alt işveren ilişkisi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.
43	Yargıtay 21. Hukuk Dairesi	E.2005/791, K.2005/6574 - Davacı şirket ile T. arasında düzenlenen sözleşmede üretimin bir plan dâhilinde yürütülmesi amacıyla kontrollerde bulunmak üzere bir yetkili bulundurmaktan başka, ruhsat sahasındaki faaliyetlerin teknik ve emniyet yönünden denetimi için ayrıca fenni nezaretçi atayacağı düzenlenmiş, işyerini devralan şirketçe bir maden mühendisi istihdamının sağlanması da ayrıca kararlaştırılmıştır. Sözleşme içeriğine göre davacı şirketin Maden Kanununun 31. maddesinde yer alan fenni nezaretçi bulundurma yükümlülüğünün sınırlarım aşan denetim ve gözetim yetkisi söz konusudur. Dosya içeriğine göre davacı şirketin muhtelif yerlerde beton santralleri bulunduğu, bu santrallere gerekli hammaddeyi kira sözleşmesi ile devrettiği maden sahasından sağladığı, hâsılat kiracısının bağımsız olarak tasarrufta bulunma yetkisinin kısıtlanmış olduğu ve hammaddenin üretiminden satış aşamasına kadar denetim ve gözetim yetkisinin işi devreden şirkete ait olduğu anlaşılmaktadır. Mevcut olgulara göre davacı şirkete ait beton santralleri ile devredilen maden sahasından hammadde sağlanmasına ilişkin işlerin aynı ekonomik amacın gerçekleştirilmesine yönelik bir işletme kapsamında oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda dava dışı şirkete işletme kapsamındaki işin bir bölümü verilmiş olup, devreden şirketin işverenlik sıfatı devam ettiğinden söz konusu sözleşme ile asıl işveren-alt işveren ilişkisinin doğduğunun kabulü gerekir.
44	Yargıtay 10. Hukuk Dairesi	E.1992/11117, K.1993/3693. T.13.04,1993
45	Yargıtay 21. Hukuk Dairesi	E.2005/13632, K.2006/3529. T.04.04.2006
46	3213 Sayılı Maden Kanunu Ek Madde - 7	Maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar rödövansçıya aittir. Ancak bu durum ruhsat sahibinin Maden Kanunundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.
47	Yargıtay 22. Hukuk Dairesi	21.06.2013 gün ve E. 2013/11392, K. 2013/15054 : Öte yandan, her ne kadar 3213 sayılı Maden Kanunu'na 10.06.2010 tarihinde,5995 sayılı Kanun'un 17. maddesi ile eklenen Ek 7. maddesinde maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödovans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar Rödovansçıya aittir. Ancak bu durum ruhsat sahibinin Maden Kanunu'ndan doğan sorumluluklarım ortadan kaldırmaz. " hükmü öngörülmüş ise de söz konusu hükmün yürürlük tarihi itibariyle somut olaya uygulanma imkânı bulunmamaktadır.
48	3213 Sayılı Maden Kanunu Madde - 3	Madde – 3: Teknik Belge: Maden arama ve işletme faaliyetleri ile Kanunda belirtilen diğer işler için ilgili mühendis ve diğer teknik elemanlar tarafından hazırlanan imalât haritası, jeolojik, jeofizik, hidrojeolojik etüt, harita, kesitler, raporlar ve bunun gibi teknik içerikli belge
49	Maden Yönetmeliği Madde - 131	(1) Teknik eleman istihdam edileceği durumlar şunlardır; a) Madencilik faaliyetlerinin yürütüldüğü vardiyalı çalışılan işletmelerde çalışan sayısı, vardiyada seksenin altında ise her vardiyada bir maden mühendisi istihdam edilmek zorundadır. Ancak her vardiyada seksen çalışana biri maden mühendisi olmak üzere en az iki teknik elemanın istihdam edilmesi zorunludur. b) Teknik eleman istihdam şartının oluştuğu ancak teknik eleman istihdam edilmediğinin tespiti halinde teknik eleman istihdamı için on beş gün süre verilir. Bu sürede teknik eleman istihdamı yapılmaması durumunda Kanunun 31 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince işlem tesis edilir. Ancak, bu hükümlere göre yapı ve inşaat hammaddeleri üretimi için izin alan kamu kurum ve kuruluşlarının sadece faaliyetleri durdurulur.
50	3213 Sayılı Maden Kanunu Madde - 6	Maden hakları, medeni hakları kullanmaya ehil TC. vatandaşlarına, madencilik yapabileceği statüsünde yazılı Türkiye Cumhuriyeti Kanunları'na göre kurulmuş tüzel kişiliği haiz şirketlere, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadi teşebbüsleri ile müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile diğer kamu kurum, kuruluş ve idarelerine verilir

27.10.1930 - Fazla Saatlerle Çalışma Nizamnamesi - 2/12245 sayılı
06.11.1940 - Günde Ancak Sekiz Saat veya Daha Az Çalışılması İcap Eden İşler Hakkında Nizamname - 2/14637 sayılı
05.02.1941 - İşçilerin Sağlığını Koruma ve İş Emniyeti Nizamnamesi - 2/15156 sayılı
11.10.1943 - İş Müddetleri Nizamnamesi - 2/20738 sayılı
22.07.1948 - Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğü - 3/7896 sayılı
12.08.1952 - Parlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük - 3/15556 sayılı
28.05.1953 - Maden İşletmelerinde Alınacak Emniyet Tedbirleri Hakkında Tüzük - 4/992 sayılı

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmelik Düzenlemelerinin Avrupa Birliği Direktifleri Karşılıkları

51

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 12.6.1989 tarih ve 89/391 sayılı Çerçeve Yönergesi'nin bire bir tercümesidir. Yönetmelik, daha sonradan Danıştay tarafından iptal edilmiş olup ilgili Avrupa Birliği direktifleri içermesinden dolayı önemlidir.

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin "İşyerinde Kimyasal Maddelerle İlgili Risklerden Çalışanların Sağlık ve Güvenliklerinin Korunması hakkındaki 98/24 sayılı Yönergesi" ve "Mesleki Maruziyet Sınır Değerleri Göstergeleri ile ilgili 91/322 ve 2003/39 sayılı AB Yönergeleri"nin neredeyse bire bir tercümesidir.

Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin aynı adlı 92/58 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik, işyerinde kullanılan her türlü güvenlik ve sağlık işaretleri ile ilgili kuralları belirlemiştir.

Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 90/270 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmeliği göre, işveren çalışma ortamında ekranlı araçlardan dolayı ortaya çıkacak olan riskleri belirlemek ve bu riskleri ortadan kaldıracak ya da en aza indirecek olan önlemleri almakla yükümlüdür.

Gürültü Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 2003/10 sayılı Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelikte, işçilerin gürültüye maruz kalmaları sonucu ortaya çıkabilecek riskler, riskleri ortadan kaldırabilecek olan önlemler, risklerin sınır değerleri ve maruziyetler ile ilgili işçilerin eğitimi gibi hususlar yer almaktadır.

Titreşim Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 2002/44 sayılı İşçilerin Fiziki Etkenlerden Kaynaklanan Risklere Maruziyeti ile ilgili Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında 2002/44 sayılı Yönergesi esas alınmıştır.

Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/57 sayılı Geçici ve Hareketli İnşaat İşyerlerinde Asgari Güvenlik ve Sağlık Koşullarının Uygulanması Hakkındaki Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelik, inşaat ve inşaat mühendisliği ile ilgili işlerinin yürütüldüğü alanlarda alınacak olan önlemler açısından önemlidir.

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 89/654 sayılı Alınacak Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Yönergesi esas alınmıştır. Yönetmelik, işyerine ait tüm bina ve eklentileri sıralayarak buralarda alınması gereken önlemleri açıklamaktadır.

Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 89/656 sayılı Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerinde Çalışanlar Tarafından Kullanılması için Asgari Sağlık ve Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır. Kişisel koruyucuların imalatından, başlayarak kullanımına kadar olan tüm süreçleri kapsayan usul ve esasları düzenlemektedir.

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 89/656 sayılı Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerinde Çalışanlar Tarafından Kullanılması için Asgari Sağlık ve Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 90/269 sayılı Çalışanların Özellikle Sırt İncinmelerine Neden Olabilecek Elle Yükleme ve Boşaltma İşlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 89/655 sayılı İşçilerin Makine, Araç ve Gereçleri Kullanmaları için Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Hakkında Yönergesi esas alınmıştır.

Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Çalışanların Korunması Hakkında Yönetmelik: Avrupa Birliği'nin 99/92 sayılı Patlayıcı Ortamların Potansiyel Risklerinden Çalışanların Sağlık ve Güvenliklerinin Korunması Çarelerinin Geliştirilmesine İlişkin Asgari Koşullar Yönergesi esas alınmıştır.

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/104 sayılı aynı isimli Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik ile yer altı ve yer üstünde bulunan madenlerde çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin korunması için gerekli olan asgari koşullar belirlenmiştir.

		Sondajla Maden Çıkarılan İşlerde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği: Avrupa Birliği'nin 92/91 sayılı aynı isimli Yönergesi esas alınmıştır. Bu yönetmelik ile, sondajla maden çıkartılan işyerlerinde çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin korunması için gerekli olan asgari koşullar belirlenmiştir.
52	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda Yer Alan İSG Düzenlemeleri	Madde 12: İşveren ve Alt işveren Tanımı Madde 13: İş Kazasının Tanımı Madde 14: Meslek Hastalığının Tanımı Madde 15: Hastalık Hali Madde 16: Sağlanan Haklar Madde 17: Ödenecek Günlük Kazanç Madde 18: Geçici İş Göremezlik Ödeneği Madde 19: Sürekli İş Göremezlik Ödeneği Madde 20: Gelir Bağlanması Madde 21: İşveren ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu
53	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda yer alan Avrupa Birliği 89/391/EEG Direktiflerinin Karşılıkları	Madde 4: İşverenin Genel Yükümlülükleri Madde 5: Risklerden Korunma İlkeleri Madde 6: İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Madde 10: Risk Değerlendirmesi, Kontrol, Ölçüm ve Araştırma Madde 11: Acil Durum Planları, Yangınla Mücadele ve İlk Yardım Madde 12: Tahliye Madde 14: İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Kayıt ve Bildirimi Madde 15: Sağlık Gözetimi Madde 16: Çalışanların Bilgilendirilmesi Madde 17: Çalışanların Eğitimi Madde 18: Çalışanların Görüşlerinin Alınması ve Katılımlarının Sağlanması Madde 22: İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Madde 23: İş Sağlığı ve Güvenliğinin Koordinasyonu

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad **:** Kaan KOÇALİ

ÖĞRENİM DURUMU:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Maden Mühendisliği	İstanbul Üniversitesi	2007 – 2011
Lisans	Girişimcilik (%100 Burslu)	İstanbul Kültür Üniversitesi	2020 – ….....
Y. Lisans	Maden Mühendisliği	İstanbul Üniversitesi	2011 – 2016
Y. Lisans	İş Sağlığı ve Güvenliği	İstanbul Aydın Üniversitesi	2015 – 2016
Doktora	İş Sağlığı ve Güvenliği	İstanbul Aydın Üniversitesi	2017 – 2021

MESLEKİ DENEYİM:

Çalıştığı Kurum	Unvan	Adres	İş Başlama ve Bitiş Tarihi
Ökten Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Maden Mühendisi	Kömür Madeni, Hacıumur Köy Merkez/Edirne	11.2018 – …..
Öksan Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Maden Mühendisi	Kömür Madeni ve Zenginleştirme Tesisi, Hacıumur Köy Merkez/Edirne	07.2018 – 11.2018
Mert Kum Sanayi ve Tic. A.Ş.	Maden Mühendisi	Kömür Madeni ve Zenginleştirme Tesisi, Şahin Köy Malkara/Tekirdağ	03.2016 – 01.2017
2K Bilişim Yazılım Dan. İnt. Paz. Tic. Ltd. Şti.	Şirket Sahibi, Yönetici	İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Kampüsü H Blok Ofis:2 Kçekmece/İstanbul	06.2015 – 08.2020
Kurt Kimya İzo. Nak. Maden. İnş. Taah.San.Tic.Ltd.	Maden Mühendisi	Kalker Ocağı ve Kırma-Eleme Tesisi, Safaalanı Saray/Tekirdağ	05.2012 – 04.2015
Kampüs Madencilik Müşavirlik Mak. San. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Şirket Sahibi, Yönetici	İstanbul Aydın Üniversitesi Girişimcilik ve Kuluçka Merkezi Kçekmece/İstanbul	06.2012 – …..

TEZDEN ÜRETİLEN YAYINLAR, SUNUMLAR:

- **Koçali, K.,** Erçetin, R. (2021), "Legal Regulations Regarding Liabilities of Workers And Employers Related To Occupational Health And Safety In Mining", *3. Ulusal Başkent Disiplinler Arası Bilimsel Çalışmalar Kongresi,* Kongre Bildiri Kitabı, 14-15 Mart 2021, Ankara.
- **Koçali, K.,** Erçetin, R. (2021), "Fault Detection In Mining Work Accidents", *6. Çukurova Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, 5-6 Mart 2021, Adana.
- **Koçali, K.,** Erçetin, R. (2021), "Rödovanslı Maden Sahalarında İş Sağlığı ve Güvenliği Sorumlulukları", *Karadeniz Zirvesi-5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, 19-21 Şubat 2021, Rize.
- **Koçali, K.,** (2019), "Türkiye'de 2017 Yılında Yaşanan Kömür Madeni Faciası Sonrası Sektörün İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İrdelenmesi*", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 9, Sayı:95, s.486-496. DOI: 10.16992/ASOS.15154
- **Koçali, K.,** (2018), "Investigation of Occupational Health and Safety Culture and Applications in Open Pit Mines By Usıng Worker Questionnaires", *Scientific Mining Journal*, Vol: 57, No: 1, March 2018, p. 15-27.
- **Koçali, K.,** (2018), "Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler (YTK) Yönetmeliği Işığında Madencilikte Proje Şirketlerinin Önemi", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 66, s. 564-570. DOI: 10.16992/ASOS.13449
- **Koçali**, **K.** (2018), "Şırnak Kömür Madeni Kazası Işığında Kömür Madenciliğindeki Uygunsuzluklar Hakkında Öneriler", *Türkiye 21. Uluslararası Kömür Kongresi "ICCET 2018",* Kongre Bildiri Kitabı, 11–13 Nisan 2018, Zonguldak

DİĞER YAYINLAR, SUNUMLAR:

- Çalış Ç., Çalış S., **Koçali K**, Büyükakıncı B.Y. (2019). "Güvenli ve Sağlıklı İş Yeri Planlamasında Önemli Bir Faktör: Antropometrik Tasarım", *Uluslararası Endüstriyel ve Çevresel Toksikoloji Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, S. 88-90, Antalya.
- Çalış S., Çalış Ç., **Koçali K**., Büyükakıncı B.Y. (2019). "Antropometrik Verilerin Bilinmesinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Önemi," *Uluslararası Endüstriyel ve Çevresel Toksikoloji Kongresi*, Kongre Bildiri Kitabı, S. 93-97, Antalya.
- **Koçali**, **K.** (2018), "Açık Ocak Maden İşletmelerinde İşçi Anketleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamasının Araştırılması Bölüm I - Sağlık Kontrolleri Görev&Yetki Şantiye Ortamı", *9. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi*, Poster Sunumu, 06-09 Mayıs 2018, İstanbul
- **Koçali**, **K.** (2018), "Açık Ocak Maden İşletmelerinde İşçi Anketleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamasının Araştırılması II - Yangın Gözetim Patlatma", *9. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi*, Poster Sunumu, 06-09 Mayıs 2018, İstanbul
- **Koçali**, **K.** (2018), "Açık Ocak Maden İşletmelerinde İşçi Anketleri ile İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamasının Araştırılması III - Makine&Teçhizat Elektrik*", 9. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi*, Poster Sunumu, 06-09 Mayıs 2018, İstanbul
- **Koçali**, **K.** (2018), "Portatif (Taşınabilir) Yangın Söndürme Cihazları", *Yangın Güvenlik ve Koruma Sistemleri Dergisi*, Yıl: 25, Sayı: 196, Ocak-Şubat, s. 20-28.

- **Koçali, K.** (2013), "Madencilikte Proje Şirketlerinin Önemi", *Maden ve Ocak Teknolojileri Dergisi*, Sayı: Mart Nisan, s. 82-86.

View publication stats